

HENRIK

LYKKE-PER

HANS REJSE TIL AMERIKA

Vol 7

NIX

Oplag: 2000 Ekspl.

H. H. THIELES BOGTRYKKERI

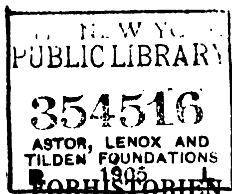
HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

HANS REJSE TIL AMERIKA

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN
1903

FORHISTORIEN

Per Sidenius, en ung Ingeniør, forlovet med Jakobe (Datter af den hovedrige københavnske Grosserer Philip Salomon), efterstræbt af hendes Søster, den smukke Fru Nanny, — har konstrueret et stort, kombineret Kanal- og Frihavnsprojekt tilligemed nogle Vind- og Bølgemotorer, for hvilke Ideer han har søgt at interessere Offenligheden ved at udgive et lille Skrift om dem. Under en længere Studierejse i Udlandet har hans beundrende Ven og Svoger, Ivan, — støttet af Udtalelser af anerkendte Sagkyndige samt af hans Forhold til det salomonske Hus — skabt en vis Stemning for ham hos nogle københavnske Pengemænd og Spekulanter. Der er just ved hans Tilbagekomst bleven nogen Udsigt til at faa dannet et Interessentskab, da Per erfarer, at hans Moder, en gammel Præsteenke, er død. Hans Forhold til Hjemmet har altid — tildels paa Grund af hans irreligiøse Standpunkt — været daarligt, i lang Tid ganske afbrudt. Da han nu fra et Kafevindu bliver Vidne til, at Moderens Lig indskibes sammen med alskens Fragtgods for at overføres til Jylland, gør dette et saa stærkt Indtryk paa ham, at han, mens hans Søskende rejser landværts til Begravelsen, gaar ombord for at følge Kisten som en hemmelig Æresvagt paa Nattefarten over Kattegat. Paa Damperen om Natten gribes han — som et Par Gange tidligere under lignende Omstændigheder — af en stærk religiøs Stemning. Ved Daggry forlader han Skibet i Fjordmundingen og rejser ind i Landet for at besøge et Par ældre Herregaardsfruer, han har truffet paa sin Rejse, og som har fattet en — særlig for den enes Vedkommende — lidt mere end moderlig Kærlighed til ham. Iøvrig er det hans Hensigt at gifte sig med det første og — efter en kortere Bryllupsudflugt — at foretage en ny, for hans Fremtidsplaner betydningsfuld Udenlandsrejse, dennegang til Amerika.

FØRSTE KAPITEL

I en af det østlige Jyllands frodigste Lavninger ligger en Herregaard, der med sine brunrøde Mure og bredt opstigende Trappegavle minder om et gammelt Kloster. Det er Kærsholm. Den ligger i selve Kanten af et fladt Engdrag, der krummer sig gennem Landet som en mægtig, grøn Flod med mark- og skovklædte Højder paa begge Sider.

Midt igennem Engen flyder en doven Aa — de kummerlige Rester af det stolte Vandspejl, som engang har dækket den næsten milebrede Dalbund. Naar man kommer gaaende henad Engen og ikke netop befinder sig ved Bredden, kan man slet ikke se noget til Aaen. Man øjner intet andet end denne uendelige Flade af glinsende Grønsvær, støder kun hist og her paa en Grøft eller paa en Pyt med noget stillestaaende Vand. Underligt er det da at tænke paa de friske Bølgemasser, der i svundne Dage har skvulpet mellem disse fredelige Bakkedrag. Her, hvor smaa brune og graa Sangfugle frygtsomt svinger sig op fra Sivene, har engang de store Havmaager kreset paa deres sølv-

skinnende Vinger. Her, hvor nu Grøftegravere og Møgspredere sidder og gumler andægtigt paa deres Fedtebrødsmellemmad, har kampdrukne Fribyttere svunget sig iland fra deres blodbestænkte Skibe og under Lystighed baaret de hjemførte Skatte op til deres Gaarde.

Deroppe paa Højderne, hvor lyse og venlige Lunde løfter sig over Kornmarkerne, rugede dengang Vildskovens mørke Masser, hvorfra Ulvene tudede i de maaneklare Frostnætter. Endnu længe efter at Landet havde hævet sig og den fordums Havbund var bleven inddraget under Bondens fredelige Syssel, bevaredes Skoven som Tilflugtssted for Vovemodet og den kække Bedrift. Herfra skrattede de høje Herrers Jægerhorn, naar de sprængte afsted med Døden paa Sadelbuen og drog deres blodige Spor gennem Tykningerne. Her fik ogsaa Stormen igen sit fulde Mæle, — hin tusindstemmige Orgeltone, der mindede om Havet og fyldte Menneskenes Sind med Rædslens store Højtid.

Men lidt efter lidt trængtes ogsaa Skoven tilbage af den nærsomme Muld. En Skare vaabenløse Fremmede byggede sig Bo derinde og plantede en Have for at leve her i Ensomhed af Jordens Frugter. Ad en Vej, der var betegnet af rejste Kors og hellige Billeder, kom de dragende sydfra i lange Kitler og med Sandaler under de nøgne Fødder, — og snart ringede den første Bedeklokke

sit »Fred paa Jorden« ud over Vikingernes gamle Land. Og Aarene gik. Fra alle Sider gnavede Bondens ublodige Økse sig ind i Skovens Mørke, hvor Kragerne allerede skræppede fra Ørnenes forladte Redepladser.

Og Aarene svandt. Fra blomstrende Marker og Enge flommede den moderlige Jords Fedme ind over Tærsklerne til de udvalgte blandt Menneskenes Børn, dyngede sig op i Lader og Stalde, fyldte Klosterkælderne og Herregaardenes Forraadskamre med solid Slagtemad og honningsødet Øl for tilsidst at samle sig som Spæk og tykt Blod bag Munkekutten og Ridderens guldbaldyrede Fløjlsvams. Og se, da den fromme Klosterbroder havde faaet Spæk paa Nyrerne, grebes han af kødelige Anfægtelser, fik Trang til at gifte sig, følte det sluttelig som sin ligefremme Kristenpligt at blive Familjefader og uden Sværmeri dele Livets Goder med de andre Adamssønner. Kirken blandede Blod med det borgerlige Samfund. Ud af den grove Bodsdragt med Sandalerne og det haarde Hampereb fremtraadte som af et Puppehylster den første Pastor Sidenius med den brusende Pibekrave og den store Børneflok. Samtidig faldt ogsaa Herremanden mere og mere til Ro i den borgerlige Samfundsorden. I sin nedarvede Velstand, som gavmilde Love beskyttede, fristedes han stadig mindre af Eventyret og det ubekvemme Krigerliv. Vikingernes Ætling bliver Studehandler

og stoltserende Landjunker. Stor og kødtung, med blussende Kinder og brammende Fjerbusk over Hatten rider han frem paa sin fjertende Ganger som et Billede paa den hjemlige Muldjords Velsignelser. Den hele Skikkelse svulmer af uforbrugt Kraft. De blodsprængte Øjenkugler ruller drabelig under den lave Pande. Haanden hviler knyttet paa det bugnende Laar.

Det var Mænd, hos hvem Søhaneblodets Daadstrang og friske Selvraadighed var stivnet til studeagtigt Hovmod og Stivsind. Det var Flæskenakker som Hr. Lave Eskesen Brok, der laa i Kiv og Proces med det halve Jylland, eller som hin Ridder Oluf Pedersen Gyldenstjerne, hvem hans egne Søstre, Fru Elsebe og Jomfru Lene, tilsidst forklagede ved Viborg Landsting »for den store Forfang og Uret, han gjorde dem, i saa Maade, at han slog og jagede dem og deres Folk med Vaaben og dragne Sværd og slog deres Huse om og tog deres Gods voldeligen fra dem«. Og det var Individer som den sindsforstyrrede Jørgen Arnfeld, hos hvem Fortidens Vildskab brød ud som blodig religiøs Fanatisme, — en Troens Vellystning, der lod bygge hemmelige Lydrør fra Slottets Fangekældere op til sine Værelser, for at hans Sjæl kunde gotte sig ved Jammerskrigene fra Heksekællinger og andet Fandens Pak, som han i den kære Herre Jesu Kristi velsignede Navn

lod pine tildøde nede i de gravmørke og mudderfyldte Huler.

— — — — — — — — — — — — — — —

I ørkenagtig Ensformighed og Stilhed strækker nu den fedt glinsende Engflade sig hen mellem Bakkerne uden Vej eller Sti, uden et Hus eller blot et Træ. Naar det ikke netop er i Høslettens Tid, kan man timevis følge den ormebugtede Aabred uden at møde noget Menneske eller høre anden Lyd end Aaens Smaasnakken og af og til den dæmpede Dundren af et Jernbanetog, der kører over en Bro etsteds langt borte.

Om det saa er den gamle Sejlads med Kaage — den allersidste Levning af Fortidens Skibsfart, der endnu for en halv Snes Aar siden skabte noget Liv paa Aaen — saa er den nu saa godt som ophørt. Der kan ofte gaa flere Uger, uden at man ser nogen af disse lange, bredbovede Fartøjer, der i lastet Tilstand ligger saa dybt paa Vandet, at Mandskabet — naar det ved Hjælp af vældige Stager skyder det op mod Strømmen — akkurat kan gaa tørskoet paa Trædeplankerne langs Rælingen.

Oftere vil det hænde, at man støder paa Folk, der i god dansk filosofisk Ro sidder ved Bredden med lange Medestænger og smøger Tobak. Til Tider ses ogsaa Glivfiskere — Mænd eller Kvinder — der staar ude i Aaen med Vand til op over Livet og jager Aalen op af Bundens levrede Dynd.

Endelig kan det ske, at man træffer paa en enligt gaaende Jægersmand, som overtroiske Folk helst undgaar at møde her, — en høj, tør, dystert udseende Person med optrukne Skuldre og et Par lange Ben i store Støvler. Han gør nærmest selv et sky Indtryk og besvarer i Reglen ikke Folks Hilsen. Hans Ansigtsfarve er gusten, Næsen flad. Et grovt, mørkt Skæg dækker Munden.

Det er selve Ejeren af Kærsholm, Hofjægermester Prangen.

Mens hans to spættede Tisper halser omkring paa Engen og engang imellem forsvinder i Sivene med et Plask, gaar han selv med langsomme Skridt ret ud efter Næsen. Hans Bøsse hænger over Ryggen; Hænderne er begravet i de skraa Taskelommer paa hans langtavede Jagtpjækkert. Det er tydeligt nok: han færdes her ikke saa meget for at skyde som for at være alene med sig selv og sine mørke Tanker.

Mellem Folk paa Egnen tales der ofte om, hvad det vel kan være, Hofjægermesteren saadan gaar og ruger over. Han har nu aldrig været let at blive klog paa. Det er, som om der boede to Mennesker i ham. Den tavse Mand med det skulende Blik kan til andre Tider optræde som en snaksom Selskabsbroder, en Münchhausen, struttende af den naragtigste Selvfølelse. Man mente en Tid, at det var hans Kones Forhold, der gjorde ham saa spekulativ. Nu er man mest

tilbøjelig til at søge Forklaringen i de mange Processer, han stadig indvikler sig i, og som i Almindelighed faar et højst bedrøveligt Udfald for ham. Dog tales der ogsaa om et Maveonde, og sikkert er det, at Stafetten paa Kærsholm ikke sjælden maa sprænge afsted til Stationsbyen for at hente Draaber paa Apoteket.

Nu er det saadan, at Hofjægermesteren for det meste ikke selv er istand til at udrede Aarsagen til sin Forstemthed. Bedst som han sidder veltilpas i sin Stue og underholder sig med at se Røgskyerne fra hans Pibe sejle om i Solskinnet, stiger Tungsindet op i ham som et Mulm, der formørker Tilværelsen for ham. Rundt om i Kærsholms Stalde og Loer rygtes det øjeblikkelig, naar »Humøret« er kommet over Hofjægermesteren, og der bliver en almindelig Listen-af overalt, hvor hans langbenede Skikkelse toner frem. Han er da heller ikke hyggelig at se paa med sine blaasorte Øjenhuler og den duvende Nakke, der faar ham til at minde om en Stud med et Bræt for Panden.

Hans Kone, der er saa klog en Dame, men ogsaa for stolt til at ville undergive sig hans Luner, lader altid, som om hun ingenting mærker. Hun veed, at ethvert Forsøg paa at indvirke paa hans Stemning kun gør ondt værre. Ondet skal have sin Tid og fortager sig da lige saa ueftersporligt, som det er kommet. Ved deres ensomme Maaltider, hvor Hofjægermesteren under saadanne

Forhold ikke aabner Munden uden for at spise, overtager hun den hele Underholdning, idet hun iøvrigt tæmmer ham ved at sørge for, at han faar sine Livretter. Hofjægermesteren er nemlig en stor Spiser, og selv det sorteste »Humør« indvirker aldrig paa hans Appetit. Vældige Portioner Risengrød med sødet Øl, Stegeflæsk med Æblemos, Medisterpølse med stuvet Kaal og lignende tarmforskrækkende Sager forsvinder i hans magre Krop som i et Støvleskaft.

Efter Maaltidet trækker han sig straks tilbage til sit eget Værelse, der er adskilt fra Dagligstuen ved en lille Havesal; men med stor Behændighed sørger Hofjægermesterinden altid for, at Dørene imellem dem ikke bliver lukket, som hun i det hele af Hensyn til Tjenestefolkene forhindrer, at hendes Mand afsondrer sig for aabenlyst. Hun er ikke uvidende om, at der gaar en Del Sladder om deres ægteskabelige Samliv i Fortiden, og da hun virkelig ikke har nogen god Samvittighed i dette Punkt, føler hun nu dobbelt stærk Trang til altid at holde Vejen aaben for den indbyrdes Fortrolighed.

Hofjægermesterinden var næsten tredive Aar, da hun giftede sig med daværende slet og ret Godsejer Prangen. Forbindelsen vakte baade Smil og Undren hos hendes Standsfæller, mellem hvilke Hr. Prangen, naar han overhovedet var kendt af dem, kun nød Ry for sin Ubegavethed og sine utrolige Løgne-

historier. Allerede dengang havde Rygtet paa Egnen haft travlt med hendes Fortid. Det blev fortalt, at hendes Skønhed tidligt havde optændt en meget højtstaaende Herres Behag; men om dette havde ført til noget fortroligere Bekendtskab, kunde man til sin store Ærgrelse aldrig faa paalideligt oplyst. Alligevel vakte det altid nogen dulgt Munterhed, naar Godsejeren i sine oprømte Øjeblikke gjorde sig til af sin Kones Forbindelser ved Hoffet.

Ogsaa senere havde hun ved sin Livsførelse givet Anledning til megen Omtale. Paa Grund af hendes hyppige Rejser til København og langvarige Ophold ved udenlandske Badesteder havde man sat hendes Navn i Forbindelse saa med een, saa med en anden af Landaristokratiets galante Mænd. Men der var stadig ingen, der rigtig vidste Besked; med stor Snildhed havde hun forstaaet at kaste Efterforskningen Sand i Øjnene; og hendes Mand — der desuden var saa optaget af sine Processer og sine Fordøjelsesbesværligheder — havde derfor heller aldrig eller i al Fald kun øjebliksvis næret nogen Mistanke til hende.

Selv tog hun sig i sine yngre Aar disse ægteskabelige Synder meget let. Naar hun havde giftet sig med Prangen, var det netop, fordi han egnede sig til at tjene som Skærmbræt for hendes Passioner; og forøvrigt retfærdiggjorde hun sig med, at hun havde givet ham Erstatning ved at skaffe ham en

Titel, der var adskilligt højere, end han efter sin Fødsel, sit Dannelsestrin og sine Formuesomstændigheder havde kunnet vente.

Dog, da hun blev ældre, og Blodet gik af Kog, meldte Samvittigheden sig med Fordring paa sit Tilgodehavende forøget med de sædvanlige Aagerrenter. Hofjægermesterinden var i de senere Aar bleven meget religiøs. En vis Pastor Blomberg, der var Præst i Nabosognet, havde i saa Henseende haft stor Indflydelse paa hende. Det var ingen af disse sværmeriske Bodsprædikanter, der paa andre Kanter af Landet manede Middelalderen op af Graven. Det var tværtimod en meget jævn og saare menneskelig Præst, der afskyede al Overspændthed, — en frejdig, trøstefuld Forkynder af et hyggeligt Hverdagsevangelium, som ikke krævede uoverkommelige Opofrelser i Henseende til Livets Behageligheder og derfor havde vundet mange Tilhængere.

Hofjægermesterinden var uendeligt taknemlig over saa let at have fundet Tilgivelse og Hvile i Kirkens Arme. Hun helt forelskede sig i denne Kristendom, der var saa rørende fordringsløs. Kunde det endnu maaske falde hende lidt vanskeligt at huske sine Andagtsstunder, og kneb det undertiden med at finde den rette, barnligt tillidsfulde Tone i Henvendelserne til den Højeste, saa var hun til Gengæld levende optaget af at følge med i Tidens mange religiøse Brydninger. Hen-

des Værelser var oversvømmet af gudelige Bøger og Tidsskrifter; og i private Krese tog hun til Tider selv Ordet i Debatten, idet hun mere og mere aabenlyst optraadte som Missionær for den blombergske Tro.

Ogsaa paa sin Mand søgte hun at indvirke i samme Retning, og trods sin ydre Ro led hun i Virkeligheden meget under hans Lunefuldhed. Hofjægermesteren var i religiøs Henseende ganske forstokket; men det var hendes Haab, at hun skulde kunne overvinde hans Ligegyldighed og ligesom yde ham Erstatning for sine ægteskabelige Forsyndelser ved at gøre ham meddelagtig i en levende Tros Glæde og Trøst.

* * *

Det var i dette Hjem, hos disse Mennesker, at Per søgte Tilflugt efter sin hemmelige Nattefart over Kattegat med Moderens Lig. Baade legemligt og sjæleligt forkommen naaede han Kærsholm ved Middagstid samme Dag, som han om Morgenen tidlig havde forladt Skibet ved Fjordmundingen.

Han fik den bedste Modtagelse ikke alene af Hofjægermesterinden og hendes Søster, Baronessen, som endnu opholdt sig der paa Besøg, men ogsaa af selve Hofjægermesteren. Han var saa heldig at træffe denne i hans mest straalende Lune i Anledning af en netop vunden Proces om en Vej-

grøft. Det gik ikke ofte paa, at Hofjægermesterens Retstrætter fik et for ham saa gunstigt Udfald; derfor grebes han ved en saadan Lejlighed af det drabeligste Overmod. Han tog straks Per ind i sin Stue for at sætte ham ind i Processens vidtløftige Forhistorie. Mens han laa næsten vandret i en amerikansk Gyngestol og dampede af sin Pibe, udbredte han sig om sin Forudseenhed, om sin Lovkyndighed og om de Raad og Vink, han havde givet sin Sagfører og som efter hans Sigende havde været afgørende for Sagens Udfald.

Per var glad ved at faa Lov til at sidde ganske tavs med sine egne Tanker, der stadig fulgte Moderens Kiste.

Hofjægermesteren opfattede imidlertid hans Tankefuldhed som fremkaldt af Interesse for hans Meddelelser og fandt derfor stort Behag i hans Selskab. Han var ikke vant til at have en saa taalmodig Tilhører og benyttede nu Lejligheden til at slaa sig rigtig løs. Efter at have fortalt ogsaa om de andre tre Processer, han havde vundet i sit Liv, og hvoraf den ene efter hans Fremstilling drejede sig om et saa mærkværdigt og indviklet Retstilfælde, at Højesteret havde voteret i Sagen i samfulde tre Dage, gav han sig til at udvikle de Principper, efter hvilke han drev sin Ejendom, og som gik stik imod de almindeligt anerkendte. Navnlig talte han meget om en selvopfunden Metode til Opfodring af Kvier, der havde

sat alle Sagkyndige i den største Forbavselse. For fuldt Alvor paastod han, at der ad den af ham anviste Vej vilde kunne fremavles Malkekvæg med tre Gange større Ydeævne end det almindelige, hvad jo vilde betyde en kolossal Merindtægt for det danske Landbrug.

Han betroede bagefter sin Kone, at han fandt hendes unge Ven meget tiltalende, — ja, ved Middagsbordet, hvor Per selv bragte sin Afrejse paa Tale, var Hofjægermesteren næsten den ivrigste til at overtale ham til at slaa sig til Ro paa Kærsholm og trække lidt jysk Landluft nu, da Sommeren endelig var kommen.

Hofjægermesterinden stemte i med.

»For Deres Frihed skal De ikke være bange,« sagde hun. »Vi paalægger ikke vore Gæster nogen selskabelig Tvang. De skal faa Lov til at indrette Dem ganske efter Deres egen Bekvemmelighed.«

»Blot De passer Maaltiderne,« tilføjede Hofjægermesteren dæmpet.

Per var ikke svær at friste. Han følte slet ingen Længsel efter København. Og hvor skulde han i Grunden kunne finde et bedre egnet Sted til at gennemstride den aandelige Krise, som han følte forestaaende? Han havde faaet et roligt og smukt Værelse i en Sidefløj, der vendte ud mod Parken, og som udenfor sine Vinduer havde en Række høje Kastanietræer, hvis tætte Løvhang dæmpede Dagslyset derinde. Midt paa det hvidskurede Gulv stod

et firkantet Egebord med fire højryggede Stole omkring. Sengen havde Plads bag et Skærmbræt, hvor den ligesom bevogtedes af en høj, gammeldags Jernkakkelovn, der skinnede i Krogen som en Ridder i Rustning. Paa Væggen mellem Vinduerne hang en Boghylde fuld af gudelige Bøger.

Han havde straks følt sig meget tiltalt af dette Værelse, der med sit hele Udstyr var saa velgørende forskelligt fra de nummererede og uniformerede Hotelrum, hvori han nu saa længe havde været fordømt til at leve. Dets grønlige Halvskumring svarede desuden til noget i hans egen forventningsfyldte Stemning, — det var just et saadant Lønkammer, et saadant klosterligt Enebo, han nu en Tid trængte til. I Særdeleshed var han glad over Bøgerne, paa hvis Rygge han allerede havde læst Titlerne paa flere af de Opbyggelsesskrifter og andre teologiske Værker, som Hofjægermesterinden ofte havde talt til ham om med saa megen Varme.

Saa skrev han da straks et forklarende Brev til Jakobe, fortalte om den pludselige Indskydelse, der havde drevet ham til at følge Moderens Lig, og at han havde benyttet Lejligheden til at indfri et Løfte om at hilse paa sine gamle Rejsefæller fra Italien. Om Grundene til sin Forbliven paa Kærsholm tilstod han foreløbig kun, at han trængte til at udhvile sig og samle Kræfter til den forestaaende nye Rejse. Hvad der var hændt ham den fore-

gaaende Nat paa Dampskibet, fortav han for hende. Han sagde til sig selv, at hun dog manglede de nødvendige Forudsætninger for at forstaa, hvad han saadan i et Brev vilde kunne forklare hende derom. Det maatte vente. Det var nu engang den ubodelige Skavank i deres Forhold, at de ikke havde Rod i samme aandelige Jordbund. Hvor megen god Vilje der end fra begge Sider var tilstede, deres Naturers Forskelligartethed udelukkede i Virkeligheden al dybere Fortrolighed.

Han vilde nu desuden forhindre, at Jakobe igen dyssede hans Samvittighed i Ro, saadan som det i sin Tid var lykkedes hende i Dresack. Det nyttede dog ikke at ville udskyde Kampen. Det havde tidt nok vist sig, at det religiøse Spørgsmaal ikke hos ham lod sig affærdige med et Skuldertræk. Striden skulde dennegang udkæmpes. Han vilde have fast Grund under Fødderne. Ved alvorlig Selvprøvelse maatte han nu skaffe sig fuld og betryggende Klarhed over sit Forhold til Livets evige Magter.

Om Aftenen, efter at han havde faaet Brevet afsted, faldt der straks mere Ro over hans Sind. Ved Solnedgangstid, da han sad inde i Dagligstuen hos Damerne, havde han formelig en lille Fornemmelse af Hjemmehygge i de ham dog saa fremmede Omgivelser. Han forsøgte ikke at forklare sig Grunden nærmere; men der var i de store, lidt lave og mørkladne Værelsers Stemning, i Maaden,

hvorpaa Solskæret ligesom dvælede husvant paa de brede Vinduskarme, i selve Stuernes lidt indelukkede Luft, hvori der kunde spores en svag Tørveos fra Køkkenet, — der var i alt dette noget, der omsluttede ham som en moderlig Favn.

Hofjægermesteren, der en Tid havde slaaet sig ned inde hos dem, rejste sig pludselig med en Bemærkning, som Per ikke opfattede, men som øjensynlig gjorde hans Kone lidt urolig. Nynnende gik han gennem Havestuen tilbage til sit Værelse, hvortil Døren hele Tiden havde staaet aaben, og lidt efter hørte man ham slaa et Vindu op derinde. Saa bragede med eet Tonerne af et Valdhorn ud mod Bakkerne og Skoven.

Blandt de mange løjerlige Indbildninger, hvormed Hofjægermesteren opretholdt sin Selvfølelse, var ogsaa den, at han var en Virtuos paa Messinginstrumenter. Først spillede han nogle raske Jagtsignaler, ... og Ekkoet ovre i Skoven svarede ligesom med en hengemt Klang fra hine fjerne Tider, da Hofjægermesterens Forfædre sprængte deres blodige Vej gennem Tykningerne. Saa fulgte et Par Fædrelandssange, hvorefter han mere og mere gav sig hen til den lumre Følelsesfuldhed, der er de enfoldige Hjerters eneste Poesi. Det lød forskrækkeligt. Tilsidst gennemspillede han Melodien til »Det er saa yndigt at følges ad«, og, for ret at lægge en smægtende Inderlighed i Foredraget af den gamle Sang til Ægtehjemmets Pris, lod han

sine falske Toner bæve og hendø paa en saa kunstfærdig Maade, at Per blot ønskede, han kunde holde sig for Ørene. Hofjægermesterinden sad med Haanden blidt under Kinden og saae ud gennem Vinduet med et uigennemtrængeligt Kvindesmil.

* * *

Der gik nu et Par Dage for Per i hyggeligt Samliv med Herregaardens Beboere. Hofjægermesteren var stadig i højt Humør og viste ham rundt paa sin Ejendom, »den bedst drevne Gaard nord for Kongeaaen«, som han bestemt erklærede. I Selskab med Damerne foretog Per om Eftermiddagen Køreture i den smukke Omegn, og desuden gjorde han Smaaudflugter paa egen Haand eller sammen med Forvalteren, en ung Mand i hans egen Alder.

Om sit Forhold til Jakobe talte han saa lidt som muligt, hvad hurtigt blev bemærket af Hofjægermesterinden, der herefter slet ikke berørte den Sag. Om sin Moder og om den egenlige Anledning til sin Jyllands-Udflugt vogtede Per sig ligeledes for at tale, saalænge han endnu troede de to Damer hildede i den fortvivlede Indbildning om hans hemmelighedsfulde Oprindelse. Det varede dog ikke længe, før det gik op for ham, at i det mindste Hofjægermesterinden maatte have skaffet sig Underretning om hans Familjeforhold, og han kunde forstaa, at hun havde sine Oplysninger fra

den Pastor Blomberg, som hun et Par Gange havde omtalt for ham med saa stor Respekt, og som rimeligvis havde kendt hans Fader.

Han følte en stor Lettelse i sin Samvittighed ved, at denne taabelige Sag nu var bragt paa det rene, og han var Hofjægermesterinden meget taknemlig for, at hun ikke ydmygede ham ved at tale om den. Han ønskede nu blot, at han var naaet lige saa vidt med den anden pinagtige Ting, der maatte bringes i Orden her — Pengelaanet.

Den Tanke, hvormed han var kommen hertil, nemlig at henvende sig til Baronessen om den nødvendige Sum til at bestride sine Rejseudgifter med, havde han hurtigt opgivet. Skønt den gamle Dame straks den første Dag af sig selv havde gentaget sit Tilbud om at yde ham enhver Støtte og endog havde erklæret, at hun agtede at gøre ham til sin Arving, kunde han ikke faa sig til at tage det stakkels svaghovedede Menneske paa Ordet. Stillet Ansigt til Ansigt med hende følte han Modet svigte ligesom nede i Rom. Han var ligefrem lidt bange for at blive ene med hende, fordi hendes Tone da blev saa uhyggeligt fortrolig. Med det tørre lille kniplingsbehængte Hoved støttet af to Fingre begyndte hun straks i sit svulstige Sprog at tale om den afdøde Broder og endte regelmæssigt med at fremsige Vers, lange Tirader af Hertz, Carl Bagger og især af

Paludan-Müller, hvis »Danserinden« hun kunde udenad lige til Trykfejlslisten.

Under disse Forhold vendte Per sit Haab mod Hofjægermesteren og hans Kone. Overfor den sidste følte han sig noget mere fri, efterat Forvalteren — med hvem han hurtigt var kommen paa Kammeratskabsfod — havde betroet ham hendes Livshistorie, saavidt den da kendtes. Han fik her Forklaringen paa de Glimt af forborgen Jordiskhed i den fromme Dames Væsen, som han tidligere havde faaet Øje paa. Han forstod ogsaa nu bedre den unaturlige, erotisk farvede Tiltrækning, hendes store, graanende Skikkelse havde udøvet paa ham dernede under Italiens Sol. En Mindelse af hendes galante Fortid bølgede endnu om hende ligesom den hengemte Parfymeduft, der kan slaa igennem unge Enkers Sørgedragt. Der legede endnu formummede Eroter i det bevægede Smil om hendes skønne Mund. Hendes Blikke kunde forraade saa megen æggende Medviden om Kødets Skrøbelighed.

Per tvivlede dog ikke et Øjeblik om Oprigtigheden af hendes Religiøsitet. Derfor tiltroede han hende ogsaa andre af Hjertets gode Egenskaber, og det var nu hans Haab, at han ved hendes Mellemkomst skulde kunne interessere Hofjægermesteren og maaske ogsaa andre af Egnens Herremænd for sine Planer, der jo maatte siges at have særlig Betydning netop for midtjyske Godsbesiddere.

At modtage en Haandsrækning af saadanne Folk vilde ikke trykke ham saa meget, hvorimod han stadig var fast bestemt paa ikke oftere at henvende sig til sin Svigerfader om Laan. Hvad denne maaske efter Brylluppet vilde tildele Jakobe i Form af Medgift eller paa anden Maade, skulde hun selv alene raade over. Det maatte ikke vedblivende kunne siges ham paa, at han levede af Philip Salomons Naadegaver.

Endnu havde han dog ikke kunnet finde noget belejligt Øjeblik til at bringe Sagen paa Bane. Efter tre Dages Forløb havde han kun lige faaet fortalt, at han med det første agtede sig paa en Studierejse til Amerika. Der var saa meget andet, der optog ham, ikke alene i hans egen indre Verden, men ogsaa udenfor ham. Fremfor alt i Naturen. Vejret holdt sig stadig sommerligt, og Aarstiden var netop den, der klædte Egnen allerbedst. Mark og Skov stod med sit friskeste grønne, og Engen var et eneste Blomstertæppe.

En egen mystisk Tiltrækning udøvede Aaen paa ham. Det var jo de samme glidende Vande, der — kun fem-seks Mil derfra — klukkede langs den frønnede Brygge i hans Barndomsby, og som med sine dybe Sivbredder og eventyrlige Muddergrunde havde været hans Drengetids store Kærlighed. Desuden udgjorde Aaen en Del af det nordlige Biløb i hans projekterede Kanalsystem, hvis Hovedaare var Forbindelsen mellem Hjertingbugten

og Vejlefjord. Skønt han aldrig før havde været paa Stedet, kendte han enhver af Engens og Aaens Slyngninger fra sine Kort. Ogsaa meget i Omgivelserne, baade Bakkerne og de mange Smaaskove, syntes ham ejendommeligt gammelkendt — saa levende havde han i sin Tid set det hele Landskab for sig, da han stod og fløjtede over sit Tegnebræt i sin Nybodersbagstue.

Da han en Dag opdagede en Baad i et Nøst ved Bredden, blev han grebet af sin gamle Lidenskab for at fiske. Med Forvalterens Bistand fik han tilvejebragt de nødvendige Redskaber og sad derefter flere Timer daglig ude paa Aaen med nogle Snører.

Imidlertid gik Dagene, og den religiøse Krise, han havde ventet paa med saa megen Spænding, udeblev foreløbigt. Hvad der hin Nat paa Dampskibet havde samlet sig hos ham af aandeligt Sprængstof, forpuffede i det sommerlige Friluftsliv, han her førte. Hofjægermesterindens Opbyggelsesbøger havde hidtil faaet Lov til at staa saa godt som urørte paa hans Reol. Han var den hele Dag paafærde; og naar han endelig om Aftenen kom ind til sig selv og fik sin Lampe tændt for at sætte sig tilrette med en Bog, havde han aldrig faaet læst mange Linjer, før en behagelig Døsighed sænkede sig ned over ham som en jordisk Velsignelse og tvang ham til at søge Sengen.

Han begyndte endog saa smaat at længes efter

Jakobe. Naar han sad i sin Baad og lod sig gennembage af Solen, eller naar han laa og strakte sig i Skyggen paa sin Yndlingsplads oppe under Skovbrynet, ønskede han undertiden, at hun havde kunnet dele disse Dages Sommerglæde med ham. Hun vilde sikkert ogsaa have haft godt af at aande Strandvejsstøvet ud af sine Lunger; hun havde igen i den senere Tid set saa overnervøs ud. Men saa kom han til at tænke paa, at hun vistnok vilde betakke sig. For et Planteliv som det, han i disse Dage førte, havde hun slet ingen Smag. Saadan at ligge ganske stille med Hænderne under Nakken og lade Tankerne drive med Skyerne ud i det bundløse Blaa og føle sit eget Væsen ligesom hensmelte og opgaa i Uendeligheden, — det var en Art Nydelse, hun aldeles ikke forstod. Hun havde engang i et af sine Kærlighedsbreve til ham brugt det Udtryk om sit Sind, at det var hviløst som Havet. Det passede.

Forresten var der ogsaa for ham selv noget nyt i denne Følelse af Andagt overfor Naturen. Da han var Dreng, havde Skoven og Engen kun været ham en herlig Tumleplads, der frembød Mulighed for al Slags eventyrlig Oplevelse. Siden havde han overhovedet aldrig haft Lejlighed til at falde til Hvile i den lykkelige Feriestemning, der var nødvendig, for at man skulde kunne ligge saadan udstrakt paa en grøn Skrænt og føle sig som Centrum i Verdensrummet. — Naa, Herlig-

heden vilde jo heller ikke vare længe for ham og gentog sig maaske aldrig. Hans Liv var nu engang viet til Kampen og dens Uro. Det var netop det, som gav disse fredelige Solskinsdage noget af den stjaalne Lykkes særegent dybe Nydelse. Og det var Bevidstheden om dens Korthed, der udviklede Evnen hos ham til at holde fast paa det flygtige Øjeblik, til at give Nuet Varighed og udtømme det for dets Stemningsindhold.

* * *

En solhed Eftermiddag vendte Per tilbage fra Aaen med sine Medestænger. Hans Ansigt havde efter tre-fire Dages Forløb allerede genvundet den brune Lød, det havde bragt hjem fra Italien. Som han gik der og smilede mod Solen, mindede han om en omløbende Tater. Hans Benklæder var skødesløst opsmøgede. Bag i Nakken sad en tærnet Rejsehue. — Den Tvangløshed, der herskede paa Kærsholm ogsaa med Hensyn til Klædedragten, havde hurtigt smittet ham. Hofjægermesteren selv stalkede rundt i Stuerne med sine lange Støvler og klædte sig ikke engang om til Middagen. Heller ikke Hofjægermesterinden var her i Hjemmet synderlig omhyggelig med sin Paaklædning.

Denne landlige Ubekymrethed føltes som en stor Behagelighed af Per, hvem den strenge Overholdelse af Formen i Svigerforældrenes Hus, disse

idelige Omklædninger, som ogsaa det moderne Rejseliv krævede, ofte var faldet noget besværlig. At han kunde gaa her og slide paa sit gamle Tøj, bidrog sit til, at han befandt sig saa vel paa Kærsholm.

Idet han nu kom gennem den lange Poppel-Alle, der fra Engen førte op til Parken foran Hovedbygningen, mødte han Hofjægermesterinden, som var i Selskab med en ung Dame, en Blondine, i en klar, lys, blaastribet Kjole. De to Damer gik med hinanden om Livet; og der var særlig i den unges Væsen noget, der bragte Tanken hen paa et Par Kærestefolk.

»Ingeniør Sidenius fra København, — Frøken Blomberg,« forestillede Hofjægermesterinden.

Meget mere blev der ikke sagt, Damerne fortsatte deres Vej, idet Hofjægermesterinden blot lod Per vide, at den unge Piges Fader, Pastor Blomberg, sad inde hos hendes Mand og vistnok vilde være glad ved at hilse paa ham.

Per bandede ved sig selv, mens han gik gennem Parken og ind paa sit Værelse. Han var overbevist om, at Freden nu var forbi for ham. Denne Præst, der syntes at spille en vis Rolle der i Huset, var ham paa Forhaand imod. Det var iøvrigt efterhaanden gaaet op for ham, hvem den Mand egenlig var. Han erindrede undertiden at have set ham omtalt i Bladene som en begavet Talsmand for en af Tidens mange kirkelige Ret-

ninger, og han mindedes ogsaa dunkelt, at hans Virksomhed havde været Genstand for Debat derhjemme i Forældrenes Præstegaard, fordi Broderen Thomas — Kapellanen — havde været mere optaget af hans Forkyndelse, end Faderen rigtig syntes om.

Per var helst bleven paa sit Værelse under dette Besøg; men Hofjægermesterindens Henstilling til ham om at hilse paa Præsten havde haft Karakteren af et elskværdigt Paabud.

Han fandt nu ganske rigtigt den fremmede Mand inde hos Hofjægermesteren, hvor de to Herrer sad paa hver sin Side af Bordet med en Kaffeopdækning imellem sig og i en Taage af Tobak. Idet han viste sig i Døren, standsede deres Samtale paa en Maade, der tydede paa, at de netop havde siddet og talt om ham.

Pastor Blombergs Ydre vakte straks en let Forbavselse hos Per. Efter alt, hvad han her paa Kærsholm havde hørt om denne kirkelige Reformator og hans frimodige Kamp for et menneskeligere Syn paa de guddommelige Ting, havde han forestillet sig ham som en Friluftskæmpe, en kristnet Vildbams, — og han saae nu for sig en lille, tyk og pluskæbet Mand, der ikke paa nogen iøjnefaldende Maade adskilte sig fra Tidstypen paa danske Præstemænd af den vennesæle Art. I et stort Hoved, der var ombølget af blaaragtigt Haar og Skæg, blaanede et Par store, klare og sjælfulde Øjne,

som mindede om Vanddraaber, hvori Himmelhvalvet fredeligt spejler sig. I hans Klædedragt (han bar en stumpet Sommerjakke af sort Taft) ligesom i den Maade, hvorpaa han sad tilbagekastet i Stolen og dampede paa sin fortyggede Cigar, kunde der spores en vis Bestræbelse for at krænge Standspræget af sig, at afkaste den »Velærværdighed«, hvormed han til sine Kaldsbrødres Forargelse drev saa mange respektløse Løjer. Men aldrig et Øjeblik vilde man dog være i Tvivl om, at han var en gejstlig Mand. I al sin jævne Ligefremhed var hans Skikkelse umiskendeligt omskinnet af den ganske særegne Art Selvgodhed, af den patriarkalske Bedreviden, som bliver ved at hænge ved Kirkens Mænd ligesom den Mug, der trods alle nymodens Varme- og Ventilationsindretninger stadig slaar op fra Kirkernes gamle Grund.

Pastor Blomberg rejste sig lidt besværligt fra Stolen og trykkede Pers Haand med landlig Hjertelighed.

»Ja ja — se se!« sagde han og bekiggede ham meget ugenert. »Velkommen til vor Egn, Hr. Ingeniør!«

Der var bag det hjertelige i Tonen noget beskyttende eller medlidende, der fik Per til at ranke sig.

»Ja, Navnet Sidenius er mig naturligvis ikke ubekendt,« vedblev den anden. »Blandt andet var jo Deres egen Fader en Mand med megen Anseelse indenfor vor Stand. Skønt vi i en Række

Aar virkede her saa at sige som Naboer, har jeg dog aldrig kendt ham personlig. Hans og min Opfattelse af Kirkens Tarv var vistnok i mangt og meget saare forskellig. Men jeg agter ham i hans Grav! Han var en nidkær Arbejder!«

Da Per stadig intet svarede, satte Præsten sig; og der blev et Øjebliks Stilhed. Hvorefter Pastor Blomberg atter vendte sig mod Hofjægermesteren og gav sig til at tale om Egnens Anliggender.

Per tog Plads paa en Stol henne ved Vinduet og tændte sig en Cigaret. Halvt bortvendt sad han der og saae ud over den store Græsplæne, der — indrammet af Parkens høje Træer — bredte sig foran Hovedbygningen med et forgyldt Solur i Midten.

Her fik han Øje paa Hofjægermesterinden og den unge Pige, der var kommen tilbage ad Alleen og netop var i Færd med at sætte sig paa en Bænk i Skyggen af en stor Navnebøg ovre paa den anden Side af Plænen. Hofjægermesterinden slog sin Parasol ned, og hendes Ledsagerske lagde sin bredskyggede Sommerhat fra sig paa Bænken og begyndte at vifte sig med sit Lommetørklæde.

Per fik nu Lejlighed til at se nøjere paa denne Præstedatter. Hun saae ud til at være atten-nitten Aar og mindede ikke om Faderen uden ved sin Blondhed. Hun var granvoksen, lidt opløben, med slanke, fine Former. Paa Grund af Afstanden kunde han ikke tydeligt skelne hendes Ansigtstræk;

men rent som Skikkelse betragtet fandt han hende meget indtagende. Som hun sad der i Træets Skygge, lidt fremoverbøjet, med det ene Knæ over det andet, og i Haanden holdt en afplukket Blomst, som hun nu og da lugtede til, var der noget drømmebilledagtigt over hende. Navnlig ved Sammenligning med Hofjægermesterindens massive Skikkelse i det skinnende graa Silkeliv, der spændte om hendes Byste som et Staalharnisk, gjorde hun i sin luftige Dragt et næsten ulegemligt Indtryk.

Per kom til at tænke paa, at der var en eller anden Person, som hun mindede ham om. Allerede, da han saae hende ude i Alleen, havde han haft en flygtig Fornemmelse i samme Retning. Denne raakidagtige Slankhed, denne blonde, næsten sølvlyse Haarfylde, disse skraanende Skuldre, — der var i alt dette noget, der syntes ham gammelkendt, ja som stemte ham vemodig.

Henne ved Bordet rejste Præsten sig nu for at gaa.

Han agtede, sagde han, at besøge en syg Mand der i Nærheden, en af hans Sognebaandsløsere, der var kommen galt afsted med en uvan Tyr. Paa Tilbagevejen vilde han saa komme herind igen og hente sin Datter.

Da han sagde Farvel til Per, rakte han ham Haanden med uformindsket Velvilje og tilføjede, idet han atter bekiggede ham meget uforbeholdent, at dersom hans Vej en Dag skulde falde om ad

Bøstrup Præstegaard, vilde det fornøje ham at se ham.

»Jeg veed jo nok,« sagde han muntert, »at Nutidens unge Københavnere betragter Kirken som et Vankundighedens Tempel og Præsteboligen som dets Forgaard. Men maaske er vi dog ikke akkurat saa slemme, som Deres københavnske Presse og Literatur vil gøre os til. Nu kan De jo selv se ad!«

Trods Tonens Overbærenhed gengældte Per dennegang hans Haandtryk og takkede med en høflig Mumlen. Synet af Datteren havde uvilkaarligt stemt ham mildere mod den selvfornøjede lille Mand.

Hofjægermesteren fulgte Præsten ud. Skønt dennes Vogn allerede holdt for Døren, vilde han absolut trække ham med over i Stalden for at se paa en nyfødt Kalv, »en ægte Kærsholmer«, der var mindst sine tre-fire Hundrede Kroner værd, — sagde han. Præsten havde øjensynlig aldeles ingen Lyst; men — som om højere Hensyn bestemte ham — gav han stiltiende efter.

Per, der var fulgt med ud i Forstuen, tog her sin store Straahat, som han havde hjembragt fra Italien, gik tilbage gennem Havestuen og stillede sig ud paa Verandatrappen, hvor han tændte sig en ny Cigaret og saae mod Himlen, som om han ikke anede Damernes Tilstedeværelse.

Saa kaldte Hofjægermesterinden paa ham.

»Kan De gætte, hvad Frøken Blomberg synes,

at De ligner?« spurgte hun, — men den unge Pige, hvis ene Haand hun omfattede i sit Skød, blev brændende rød og vilde holde hende for Munden med den anden.

»Kære, hvorfor maa jeg ikke sige det? Jeg synes, det lød saa morsomt. — Frøken Blomberg finder, at De ligner en Nabob. Og hun har virkelig Ret. Der er noget eksotisk over Dem idag.«

»En Nabob!« gentog Per og saae ned ad sin lysegule, fløjlsagtige Dragt, der ligeledes stammede fra Italien, og som han den Dag bar for første Gang paa Grund af den stærke Solvarme. »Det smigrer mig naturligvis. Kun mangler jeg desværre de dertil hørende Millioner.«

»Men dem faar De jo,« bemærkede Hofjægermesterinden ligesom lidt fortrydeligt.

Ordene faldt hende ud af Munden halvt mod hendes Vilje. Det var overhovedet første Gang, hun havde hentydet til Jakobes Formuesforhold, og da hun straks fortrød det, gav hun sig hurtigt til at tale om andre Ting og opfordrede ham elskværdigt til at tage Plads hos dem, — der laa netop en sammenslaaet Feltstol i Græsset ved Siden af dem.

For Per havde den lille Bemærkning været god at faa Forstand af, — og han blev forstemt. De havde altsaa siddet og talt om hans Forlovelse, og naturligvis var da ogsaa hans Svigerfaders Penge bleven bragt paa Bane. De to Ting var nu engang uadskilleligt sammengroet i Folks Bevidst-

hed. Forresten havde han straks af sig selv forstaaet, at Frøken Blombergs Nabob-Lignelse ikke var ment som en Kompliment.

Han satte sig ned og gav sig til at mønstre den unge Dame, og nu, da han havde hende paa nærmere Hold, saae han mere nøgtern paa hendes Skikkelse og bedømte den som Kender. Han kunde dog ikke lade være med at forundre sig over, at han ikke straks ved deres Møde i Alleen havde lagt Mærke til, hvor smuk hun var. Sikken et Par klare og kloge Øjne! tænkte han. Og saadan en smuk Mund, saa blødt kruset, endnu lidt spæd maaske og lidt blodfattig, men til Gengæld frisk og kysk som en vild Rose.

De to Damer havde givet sig til at tale om det samme Ulykkestilfælde, som Præsten nylig berørte inde i Hofjægermesterens Stue. I Vendinger, der mistænkeligt mindede om Faderens, fortalte den unge Pige, hvordan »det beklagelsesværdige Menneske« havde faaet hele Underlivet oprevet, og at Doktoren ikke mente, han kunde leve. Men Per var pludselig bleven uopmærksom. Det var gaaet op for ham, hvad det var for en kendt og kær Person, Frøkenen hele Tiden havde mindet ham om. Det var Fransisca. Hans unge, mælkefriske Nyboderskæreste! — Herregud! tænkte han, helt blød om Hjertet, hvor var det dog længe siden, han havde haft hende i sine Tanker! Og han havde dog i Grunden holdt meget af hende...

Mens Damerne fortsatte deres Passiar, og Hofjægermesterinden halvt i Tanker klappede den unge Piges Haand, sank Per en kort Tid hen i sine Erindringer. Dog havde han stadig Øjnene hos Præstefrøkenen, der ikke en eneste Gang saae paa ham og derfor ikke vidste, at hun blev iagttaget. Det kunde næsten se ud, som om hun helt havde glemt hans Tilstedeværelse, saa lykkelig optaget var hun af Hofjægermesterindens Kærtegn.

Ja, — tænkte han igen, Lighed var der virkelig. Højden og Holdningen var omtrent den samme. Men unægtelig! Frøken Blomberg var finere i Tegningen, slankere i Linjerne. — Der var ogsaa noget ved Spillet omkring Munden, der mindede ham om Fransisca. Hver Gang Frøken Blomberg smilede, løb Tungespidsen vanemæssigt henover Overlæben med en nydelig lille Bevægelse, der ligesom slikkede Smilet bort.

»Det begynder at blive køligt. Skal du ikke have lidt paa Skuldrene, lille Ven?«

Det var Hofjægermesterinden, der spurgte. Solen var dalet ned bag Parkens Træer, og Fugtigheden fra den side Jordbund kunde straks spores i Luften her under Løvet.

»Jeg fryser ikke det mindste. Jeg sidder netop saa dejligt.«

»Du skulde alligevel tage dit Slag paa. Du lagde det vist fra dig inde i Dagligstuen.«

Per rejste sig.

»Jeg skal hente det,« sagde han.

Men i det samme var den unge Pige oppe fra Bænken. »Nej, De kan dog ikke finde det,« sagde hun. Og som om hun var bange for, at han skulde følge hende, skyndte hun sig afsted over Græsplænen.

»Er hun ikke sød?« spurgte Hofjægermesterinden, da Per igen havde sat sig.

»Jo, hun er ganske smuk,« svarede han lidt kort.

»Ja, ogsaa det. Og en saa god Natur, saa aaben og sanddru. Desværre er hendes Helbred ikke paalideligt.«

»Er Frøken Blomberg syg?«

»Kære, — hun har hele Vinteren ligget tilsengs. Af Tyfus. Som hun selv siger, har hun i et halvt Aar tilhørt Døden mere end Livet. Kan De ikke se det paa hende?«

»Naa jo, hun gør ganske vist et noget overjordisk Indtryk. Men saadan netop svag —«

»Ja — Gud ske Lov — hun er da ogsaa nu over det værste, og Sommeren vil forhaabenlig gøre Resten. Det kære Barn, hun er saa manges Glæde her, og er selv saa taknemlig for Livet som kun den, der i en saa ung Alder har været nær ved at miste det, — ja, og som overhovedet veed at tage mod Livet som en Naadegave fra sin Gud, Hr. Sidenius!«

Per saae ud til Siden. Han var i de sidste

Dage bleven lidt forlegen, saasnart Hofjægermesterinden strejfede religiøse Emner.

»Frøken Blomberg nærer vist en speciel Hengivenhed for Dem, Frue!« sagde han for at komme ind i et andet Spor.

»Aa, hun holder af at komme her, det kære lille Menneske. Hun hygger sig saa vel paa Kærsholm, siger hun. Omgangen i hendes Forældres Hjem er maaske lidt ensformig for en saadan ung Pige. Men forresten har de det rigtig yndigt hos Pastor Blombergs. De skulde virkelig en Dag gøre Præsten et Besøg. Han vil vist være glad ved at tale med Dem.«

Henne paa Havegangen nærmede i dette Øjeblik Gartneren sig og blev staaende i nogen Afstand.

»Hvad er der, Petersen?« spurgte hun.

Gartneren gik et Par Skridt frem med Huen i Haanden. Han vilde bede hendes Naade være saa god at se et Øjeblik ned i Køkkenhaven, naar det var hendes Naade belejligt.

»Jeg skal straks være dér,« sagde Hofjægermesterinden, hvis kristelige Broderskabsfølelse ikke strakte sig til hendes egne Undergivne.

Lidt efter rejste hun sig og gik bort. Den unge Pige, der imidlertid var kommen tilbage, saae højst ulykkelig ud ved saaledes at blive ladet alene med Per. Hun sad med begge Hænder klemt om Bænkesædets Kant og skiftede Farve et Par Gange. Og pludselig raabte hun til Hofjægermesterinden,

der endnu ikke var kommen afsyne, om hun maatte følge med.

Næsten før Svaret havde naaet hende, var hun oppe fra Bænken og foer afsted.

»Husk ... du maa ikke løbe!« raabte Hofjægermesterinden advarende.

Der drog sig en Skygge ned over Pers Ansigt, idet han skævede efter hende over sin Skulder.

Der var noget i denne Flugt, der fremmanede mørke Erindringsbilleder hos ham. Saadan havde ogsaa hans Søskende skyet ham i hans Barndom, naar Faderen ved Morgen- eller Middagsandagten havde holdt en af sine store Straffetaler til ham. Endnu for ganske nylig havde han jo genoplevet det, da han mødte Tvillingerne og de stod der saa forlegne og knap turde se paa ham. — Ogsaa Jakobe havde jo i Begyndelsen betragtet ham med en lignende Skyhed. Det var overhovedet kun Kvinder af Nannys Art, der uden Betænkeligheder kastede sig om hans Hals.

Nabob! Det var naturligvis foragteligt ment. Pigebarnet var jo flygtet for ham som for selve den Onde. Og hvad saa? Det forbavsede ham i Grunden, at han gad bryde sig om, hvad saadan en Smule Præstefrøken tænkte om ham. Siden hvornaar var han bleven saa ringe, at han ængsteligt maatte skotte til Hvermands Mening om ham? — — Eller var han maaske selv begyndt at føle sin stormende Jagt efter Lykken som en Skam?

Naa, det nyttede ikke at forfalde til Spekulationer. Han maatte se at nedkæmpe denne overdrevne Følsomhed, der i den sidste Tid havde ladet ham give sig saa værgeløs i sine skiftende Stemningers Vold. Det var paa Tide, at han gjorde en Ende paa sin Lediggang her og kom tilbage til sit Arbejde. Hvad han end kunde have forbrudt mod sig selv og andre, — i sin Kamp, i sin Flid, i sin ærlige Vilje til at udrette noget godt og nyttigt her i Verden vilde han vedvarende søge sin Retfærdiggørelse, om ogsaa den store Sejr skulde udeblive for ham.

Der blev aabnet et Vindu oppe i Hovedbygningen. Det var Baronessen, der endelig var kommen op af sin lange Eftermiddagshvile. Lidt efter viste hun sig paa Verandaen, sværmerisk draperet med en Kniplingsmantille, der paa sin spansk var fæstet bag paa Hovedet, — dertil stærkt pudret, som hun om Eftermiddagen gerne var det, for at skjule de betændte Pletter, der i Løbet af Dagen blomstrede frem i hendes Ansigt.

Per var med eet forsvunden. For ikke at blive ene med det forstyrrede Menneske havde han listet sig ud af Parken og gik nu ude paa Landevejen, der førte langsmed Engene op til Skoven.

Det var en af disse meget lyse og meget stille Sommeraftener, der med al deres Fred kan være saa uhjemlige; da den skyggeløse Jord strækker sig saa tavs og saa øde henunder en ligesom udslukt Him-

mel uden Sol og uden Stjerner. Solen var forsvunden uden al Højtidelighed, havde kun efterladt en lille, rødlig Taageplet over Horisonten. Der var ikke en Sky paa Himlen, der kunde indfange de stigende Straaler og sprede dem over Jorden som en Afglans af Dagens Herlighed. Hist og her paa Bakkerne glødede en Rude, — det var alt.

Men nede omkring Aaen vaagnede der, saasnart Solen var borte, et eget spøgelseagtigt Liv. Engene begyndte at indspinde sig i graalige Taagevæv, — snart skjultes den hele milebrede Dalbund af en bølgende Aande. Det saae ud, som om Fjorden nu til Natten tog sit gamle Leje i Besiddelse. Som en rygende Brænding, et Spøgelsehav, væltede den blege Damp sig mellem Bakkerne.

Paa eengang sporedes der Liv derude. Et hornet Hoved dukkede op af Taagehavet og brølte. Tæt ved skimtedes Overkroppen af en Mand. Han holdt Armene løftede og syntes at ende bagtil i et mørkt Dyrelegeme med rejst Hale. Snart saaes mange saadanne hornede Hoveder, der med løftet Snude stødte Damp ud af Næseborene, og hertil føjede sig et Mylr af mørke Rygge i en egen gyngende eller svajende Bevægelse. Midt imellem dem hævede sig Overkroppen af endnu en Mand, der skrigende svang noget over sit Hoved, — man maatte tænke paa et Par Kentaurer i Kamp med en Flok Søuhyrer. Det var Kærsholms tre Hundrede Stykker Kvæg, som dreves hjemad af en Hyrde og et Par Vogter-

drenge med knaldende Piske. Det tog sig fra Landevejen ud, som om Dyrene bevægede sig svømmende. Man kunde under hele Marsjen ikke se andet af dem end Hoved og Ryg. Og Taagerøgen drev henover dem og udviskede alle Omrids.

Per havde sat sig til Hvile paa en Bænk, der stod under et Træ bagved Landevejsgrøften. Med Haanden under Hovedet fulgte han denne hjemadvandrende Hjord, indtil den helt opslugtes af Taagen. Smaa Flokke af Krager kom nu og da trækkende henover hans Hoved, og han kunde høre, hvordan de med høje Glædesskrig slog sig ned omkring deres Reder inde i Skoven bagved ham. Et Sted i hans Nærhed sad en ensom Frø i sit Vandhul og gurglede Halsen. Ellers var der ganske stille milevidt omkring ham.

Der sneg sig herunder en modløs Forladthedsfølelse ind over ham. Han tænkte paa Bibelens Ord: Rævene have Huler og Fuglene Reder —. Selv vidste han ikke den Plet, hvortil han følte sig knyttet ved et godt eller stærkt Minde. Med Tanken paa den forestaaende Rejse sagde han til sig selv, at det derfor i Virkeligheden var ligegyldigt, hvor i Verden han befandt sig. Han vilde ikke være mere hjemløs midt paa Atlanterhavet eller paa de amerikanske Prærier, end han var det her i Hjertet af sit eget Fædreland.

Og atter steg Billedet af Fransisca lokkende op for hans Erindring i en Ramme af smaa, gul-

kalkede Nybodershuse og grønne Smaahaver bag tjærede Plankeværker. Han havde i Grunden holdt meget af hende. Det havde slet ikke været saa let for ham at give Afkald paa hendes unge, foraarsfriske Kærlighed. Naturligvis — han vidste godt, at han ikke havde tabt ved Byttet. Jakobe var et saa langt fuldkomnere Menneske, hvis Betydning for hans Udvikling han visselig ikke skulde underkende. Men han maatte spørge sig selv, om de nogensinde, selv paa deres saa elskovsfulde »Bryllupsrejse«, havde tilhørt hinanden med stort mere end Legemet. Naar han til Sammenligning tænkte paa sine og Fransiscas stille, attraaløse Tusmørkevandringer rundt om Sortedamssøens gyldentfarvede Vand, med deres vemodigt-muntre Afsked i Skjulet af Træerne oppe paa Østervold, — da straalede de for hans Erindring som Paradisøjeblikkene i hans triste og vildt omtumlede Ungdomsliv.

Mon hun skulde være bleven gift? Dersom Nogen havde fortjent at faa en god Mand, var det hende. Maaske sad hun nu et eller andet Sted ude i Provinsen som lykkelig Borgerkone med et Barn ved Brystet. Det smukke, kække Bryst! ... Det faldt ham ind, at han ude i Nyboder maatte kunne faa at vide, om hun endnu opholdt sig hos sine Forældre i Kjerteminde, eller hvad der var bleven af hende. Ganske vist var det gamle Hjem i Hjertensfrydsgade opløst nu. Madam Olufsen, vidste han, havde allerede om

Efteraaret fulgt sin Højbaadsmand i »den sorte Chalup«. Men der maatte vel kunne findes andre, der kunde give Besked.

Der trak en ny Flok Krager henover hans Hoved og forsvandt i Skoven under høje Glædesskraal. I det samme blev han opmærksom paa Hovtramp og Vognraslen, der nærmede sig ad Landevejen fra Kærsholm. En nedslaaet Kalesjevogn med et Par store Skimler kom lidt efter i Skridtgang op ad Bakken, som nedenfor det Sted, hvor han sad, havde en stærk Stigning.

Da det gik op for ham, at det maatte være Pastor Blombergs Køretøj, rejste han sig og gik ud ad Vejen i samme Retning, som Vognen kørte, idet han haabede, at man da ikke skulde genkende ham.

I saa Henseende forregnede han sig imidlertid. Da Vognen naaede ud for ham, lod Præsten holde og hilste ham med en kammeratlig Haandbevægelse.

»Se se! De gaar og sværmer i Aftenstilheden, Hr. Fremtidsdrømmer! Ja — ikke sandt? — her er smukt. Jeg sad netop og talte derom med min Datter. Det er ingen Under, at vor gamle Folkepoesi, — hvori det jo paa en Maade er Naturen selv, der synger, — at den er bleven saa befolket med alleslags eventyrlige Væsner. Der er virkelig noget fantastisk, noget trolddomsagtigt ved en Aften som denne. Og vi Mennesker synes jo stadig ikke at have mistet vor Modtagelighed for Mystiken

i Naturen, siden en moderne Ingeniør i vor fremskredne, naturalistiske Tid kan lade sig indfange af den.«

Han sagde dette med et lunt Skælmeri, der bødede paa Ordenes Ligefremhed. Og nu vendte han sig mod sin Datter (der her ved Faderens Side aabenbart var mere kry overfor Per og næsten betragtede ham med nogen Overlegenhed):

»Hør, min Pige . . . Ingeniøren smitter mig virkelig. Jeg faar Lyst til at strække Benene lidt. Du skal jo ind i Brugsen og hente de Varer — du kan saa køre i Forvejen og vente der, til jeg kommer. For De har vel ikke noget imod, at jeg gør Dem Følgeskab et lille Stykke?«

Per fremmumlede et Gudbevares, og Præsten kom med lidt Besvær ned af Vognen.

»Man faar for lidt sund Motion i vort hæsblæsende Damp-Sekulum,« sagde han, efter at Vognen var kørt, og traadte stærkt i Vejen ligesom for at opstampe indslumrede Ungdomskræfter. »Vore Jernbaner, som jeg ellers af Hjertet priser, forleder os til Utroskab mod Naturen . . . gør os ulydige mod dens faderlige Bud. Naar jeg ser saadan et langt, sort Jernbaneuhyre fare hvislende henover Guds grønne Jord, kommer jeg altid til at tænke paa Slangen i Paradiset. I gamle Dage, naar jeg havde Ærinde i Købstaden, tog jeg mangen Gang til Apostlenes Heste for at spare min Forpagters, — det var to Mil frem og to Mil tilbage paa samme

Dag. Og alligevel faldt Tiden mig aldrig saa lang som nu, naar jeg ruller ind med Toget paa en lille halv Time, — jeg er ude af mig selv af Utaalmodighed, bare det er forsinket fem Minutter. Dengang lod man Uret blive i Lommen og aflæste Tiden paa Solen, der ikke har Sekundviser. Og naar man saa havde travet en Milsvej, hvor smagte saa ikke et lille Frokosthvil i en Høstak eller paa en Grøftekant! Nutidens unge Mennesker vil aldrig kunne fatte, hvadfor en vidunderlig — jeg kan godt sige aandelig — Nydelse der kan hentes paa den bare Jord i Selskab med en Ostebrødsmellemmad, naar Lærke, Stær og Vibe leverer Taffelmusiken. Saa aldrende og tyk jeg nu er bleven, kan jeg endnu gribes af en formelig Hjemve efter Landevejen. Naar man saadan har siddet længe hjemme og kukkeluret og har fanget saa mange dumme Griller mellem Bøger og Aviser, — hvor er det da livsaligt at komme rigtig ud og traske! Man kan ligefrem fornemme, hvordan Sjælen strækker sig velbehageligt ligesom En, der er vaagnet af en uhyggelig Drøm og nu ser Solen skinne ind ad Vinduet og hører Fuglene synge udenfor i Trætoppene. — Ja, hør! hør!« udbrød han, idet han standsede og lagde Haanden paa Pers Arm. »Hør Lærken deroppe! Den synger endnu for Solen!« — Han stod et helt Minut ganske stille og lyttede med et bevæget Udtryk. — »Er det ikke dejligt! Det minder om en Kvinde,

der efter sin Elskedes Bortgang maa give sig til at nynne for ikke at komme til at græde. — Har De forresten rigtig lagt Mærke til, Hr. Sidenius, hvilken dyb Livsvisdom saadan en lille Natursanger kan udtrykke? Aldrig lytter man forgæves til dens Sorg eller Glæde. Jeg tilstaar ærligt, at jeg for min Del har hentet mere Opbyggelse af dens klare lille Trille end af alle de mange Prækensamlinger paa min Reol. — Men De maa love mig ikke at sige det til Nogen!« tilføjede han, pludseligt leende, og ruskede Per i Armen. »Mine kære Embedsbrødre vilde aldrig tilgive mig et saa forskrækkeligt Kætteri!«

Han lo højt af sine egne Ord og gav sig igen til at spasere.

Per følte sig efterhaanden smigret af hans fortrolige Tone, ligesom han ogsaa paa anden Maade begyndte at fængsles af hans Personlighed. Han maatte indrømme Hofjægermesterinden, at Pastor Blomberg ikke lignede de sædvanlige Skriftstedsavtomater. I sit stille Sind sammenlignede han ham ogsaa med sin Fader, og han kom til at smile ved at tænke paa, at der indenfor det samme Troessamfund kunde findes to Præster saa grundforskellige af Væsen og Synsmaade.

Efter at have gaaet en halv Snes Skridt standsede Pastor Blomberg igen og gjorde en bred Haandbevægelse udover Landskabet. Aftenen var allerede vidt fremskreden. Der glimtede endog et

Par matte Stjerner frem hist og her paa den grønblaa Himmel.

»Vil De sige mig en Ting ærlig og oprigtig, Hr. Ingeniør? Naar De en Aften som denne ser ud over vort dejlige, friskt grønne Land, kan De saa virkelig for Alvor ønske det indhyllet i en Sky af Kulstøv og Sod? — Ja, De ser, jeg kender Deres Anslag mod vor nationale Idyl. Jeg vil dog tilstaa, at jeg endnu ikke selv har læst Deres Skrift; men Hofjægermesterinden har fortalt mig om Deres Ideer, som jeg finder særdeles karakteristiske for vor Tid. Jeg spørger Dem nu, ... synes De i Grunden, at det vilde være mere tiltalende at se nogle røgspyende Dampskibsuhyrer her paa Aaen og have dens Blomsterbredder bedækkede med osende Fabrikker? Jeg tænker herved ikke udelukkende paa Skønhedsvirkningen — naturligvis. Jeg er ingen Fantast og veed godt, at de æstetiske Hensyn skal og maa underordne sig de praktiske Krav. Men staar her ikke ogsaa andre og større Livsværdier paa Spil? ... Se det lille Hus derovre paa Bakken med den lyse Tørverøg op af Skorstenen. Der bor en Familje, som jeg personlig kender til; det er Smaakaarsfolk af den Slags, hvoraf vi her i Landet har med et rundt Tal en halv Million. De tjener akkurat til Føde og Klæder; men dersom De kendte dem, vilde De maaske alligevel misunde dem deres Glæde og Lykke ved Tilværelsen. Mand og Kone arbejder

sammen i Marken, mens Børneflokken tumler sig omkring dem i det friske Vejr. De har en gammel Hest og en Ko og føler sig i Grunden rige. Kan De nu virkelig med Fortrøstning ønske en saadan Mand puttet ind i et mørkt og stinkende Fabrikslokale for at trælle ved en Maskine, mens Kone og Børn indemures paa en sjette-syvende Sal i en Arbejderkaserne? — Vær nu oprigtig!«

Per blev noget opirret af det paagaaende i Præstens Spørgsmaal. Da han desuden ikke havde nogen god Samvittighed, fordi han saa ofte i den sidste Tid i Tankerne havde fornægtet Fremskridtets Sag, kom der noget ret udfordrende i hans Svar.

»Jeg indser ikke, hvilken Betydning det kan have, hvad jeg eller noget andet Menneske personligt kan ønske i saa Henseende. Udviklingen gaar sin Gang uden at spørge os om Forlov, og enten vi ser surt eller sødt til den, bliver vi nødt til at tilpasse vort Liv og vore Vaner efter dens Krav. At forsøge paa at stride imod er bare Tids- og Kraftspilde.«

»Ja, det siger De nu saa kategorisk. Men selv om De ogsaa havde Ret, saa kunde vi da virkelig tidsnok komme med i »Fremskridt« af den Art.«

»Det mener jeg ikke. Jeg tror endog, det er paa høje Tid for os, om det ikke skal blive for silde. De statistiske Tabeller viser tydeligt nok, at Velstanden paa Landet svinder Aar for Aar. Hvad

man end kan mene om den idylliske Lykke, Hr. Pastoren talte om, saa hviler den i hvert Fald paa en meget usikker Grund, — hvad jo dog straks maa gøre den noget mindre idyllisk.«

»Naa ja,« ytrede Præsten lidt afvisende og begyndte igen at gaa. »Det er maaske i Øjeblikket ikke gunstige Tider for vort Landbrug, — jeg veed det nok. Men derfor —.«

»Tiderne er vist saa gode, som man paa nogen Maade kan vente dem for evropæiske Landmænd. Det er selve Virksomheden, der ikke længer er tidssvarende i et Kulturland. En Bonde vil om nogen Tid være et forældet Begreb i Evropa.«

»Men hvor kan De nu sige saadan noget! Det lyder i mine Øren som den rene Galmandstale! Desuden, — vort Landbrugs høje Standpunkt vækker jo netop for Tiden den allerstørste Interesse og Beundring overalt i Udlandet. Det læser vi jo snart sagt hver Dag i vore Blade.«

Per smilede lidt overbærende.

»Det er en Beundring, der sikkert er ganske fri for Misundelse. Det er jo dog en Kendsgerning, at vi af vort eget Land — vort smukke, grønne Land, som Pastoren udtrykte sig — med samt dets Kvæg og Bygninger i Virkeligheden ikke længer ejer mere end Halvparten. Resten er i de sidste tyve Aar erobret af Kapital fra Industrilandene, særlig fra Tyskland. Det er et Faktum, at der i

hele Landet ikke findes mange Gaarde eller overhovedet nogen Virksomhed, som ikke en udenlandsk Pengemand har en forsvarlig Part i. Gennem vore Banker og Kreditforeninger er vort Land stykkevis bleven pantsat til fremmede Kapitalister paa en Maade, der — som jeg har skrevet det i min Bog — minder om vor Fornedrelse i Erik af Pommerns Dage.«

»Naa — naa! Smaa Slag!« udbrød Præsten og smaalo noget tvungent. »Nu gaar De i Deres Iver for vidt, min gode Mand!«

»Aldeles ikke! Man behøver blot at tage et af de større tyske Børsblade i Haanden og gennemgaa Kurslisterne for at overbevises om, hvor store Interesser den tyske Kapital har hos os, og hvor aarvaagent der holdes Øje med dem. Det slog mig »med Forfærdelse« — som det hedder — da jeg nylig langt nede i Tyskland saae en Avis med daglige Noteringer fra selv de mindste jyske Aktieselskaber og Sparekasseforretninger. Det er den Slags Ting, der vækker til Eftertanke.«

»Tænk, — skulde det virkelig være kommen saa vidt,« sagde Præsten efter en lille Tavshed, der galdt for en Indrømmelse af, at dette visselig var en Sag, som fortjente den alvorligste Paaagtning af rette Vedkommende. »De mener med andre Ord, at det danske Folk ogsaa materielt lever paa affældige Dogmer og Forestillinger, der

lammer dets Kraft. Ja, det kan jo være! Maaske der virkelig jævnsides med Kampen for aandelig Frigørelse herhjemme maa gaa en Stræben efter at fremme vor økonomiske Udvikling. Det er jo i Grunden en meget smuk Tanke. Og i saa Fald nytter det ganske vist ikke at bede om Barmhjertighed. — Jeg er i det hele ikke netop bange for at faa luftet ud. Hvad der ikke længer kan tjene Livet, maa vi ofre, hvor kært det saa er blevet os. Og forresten, — vi maa trøste os med, at ingen Omvæltning, hvor voldsom den end kan synes, vil formaa at rokke ved de egenlige Livsværdier. Jeg vil slet ikke tale om, at vi jo under en Dampens Rædselsperiode vedbliver at være Vorherres Børn — enten vi saa vil anerkende Paterniteten eller ikke — men ogsaa vore andre dybere Følelser bliver jo upaavirket af al ydre Omskiftelighed. Gud ske Lov, Livet kan grønnes og blomstre ogsaa paa et skummelt Kvistkammer. Kærlighedslykken og de huslige Glæder følger Menneskene ind i Baggaardene, hvor sodet der saa er. Hvad der foregaar, er en Kulisseforandring i det uendelige Verdensskuespil. Selv bliver vi, hvad vi er og var gennem Tid og Evighed.«

Den fortrøstningsfulde Tone, hvori Præsten sagde dette, fik igen Per til at smile lidt medlidende. Han vidste for godt, at Præstens Ord ikke passede. Han havde set tilstrækkelig dybt i den moderne Kulturudvikling til at forstaa, at

de forandrede ydre Vilkaar, som de »surrende Staalhjul« skabte for Mennesket, efterhaanden vilde omforme ogsaa dette selv. Han havde paa sin Rejse og særligt under Opholdet i Berlin faaet et ganske godt Indblik i en industriel Storstadsbefolknings Tilværelseskamp, og han begyndte nu at fortælle om disse Horder af omflakkende Arbejdere — Mænd og Kvinder, — for hvem Ord som Hjem, Familje, Tryghed og Hygge allerede var saa godt som uden Mening, — Folk, der et eller andet Sted i den uhyre Menneskehue havde en Celle, et »Schlafstelle«, akkurat stort nok til at rumme deres Legeme, og som forresten udenfor Arbejdstiden levede deres Liv paa Gaden, paa Ølstuer eller andre offenlige Steder for tilsidst at gaa ud af Verden som et blot og bart Nummer paa et Hospital.

Men Pastor Blomberg hørte ikke længer efter. Han mærkede, at Samtalen var kommen ind paa et for ham uheldigt Spor; og som han plejede, naar han i en Diskussion stødte paa en Sagkundskab, han ikke kunde hamle op med, vendte han det døve Øre til.

Nu standsede han og sagde, at han ikke vilde føre ham for langt bort. Her stod han netop paa sit Sogneskel, saa her kunde det være passende at sige Farvel.

Ved Afskeden gentog han sin Indbydelse til Per om at besøge ham en Dag. »Vi kan jo saa

maaske fortsætte denne Samtale. — Men nu maa De vistnok skynde Dem hjem til Aftensmaden. De har maaske allerede gjort den Iagttagelse, at Hofjægermesteren er en nidkær Mand, naar det gælder Maaltiderne. Ha, ha!«

ANDET KAPITEL

I den Ugestid, Per nu havde opholdt sig paa Kærsholm, havde han ikke en eneste Gang hørt fra Jakobe. Skønt han selv skrev regelmæssigt hveranden Dag og temmelig udførligt gjorde Rede for, hvad han oplevede, vedblev hun at være tavs.

Dette gjorde ham tilsidst urolig. Han maatte for sig selv indrømme, at hun havde Grund til at være fortrydelig over hans lange Fraværelse, saa meget mere som han ikke længer havde nogen Undskyldning for den. Det skulde da være, at han endnu ikke havde faaet sine Pengeaffærer ordnet her. Hver Morgen foresatte han sig at bringe Sagen paa Bane overfor Hofjægermesterinden eller hendes Mand; men naar det kom til Stykket, kunde han dog ikke bekvemme sig dertil. Han talte nok en Del med dem om sine Fremtidsplaner, og de syntes ogsaa begge to at være ikke saa lidt interesserede; men Anmodningen om et Laan kunde han alligevel ikke faa over sine Læber. Han tænkte nu ogsaa paa, at en saadan Anmodning maaske kunde vække Mistanke hos dem,

fordi de jo umuligt kunde sætte sig ind i de Følelser, der gjorde ham det ubehageligt at modtage Penge af sin Svigerfader.

Saa lod han foreløbig Spørgsmaalet hvile indtil Afrejsen, og denne udskød han fra Dag til Dag. Han befandt sig i rent legemlig Henseende saa ualmindelig vel paa Kærsholm, og Tanken om den forestaaende Omtumling i en fremmed Verdensdel gjorde ham det dobbelt svært at rive sig løs fra Øjeblikkets Velvære.

Med Forvalteren paa Gaarden var han bleven halv Kammerat. Han tilbragte gerne Middagens Hviletime ovre hos ham paa hans Værelse, der laa for sig selv i en Fløj af Materialbygningen og til den ene Side havde Vinduer ud mod Mejeriet, hvor opskørtede Malkepiger færdedes ud og ind med klirrende Bliksaaer, til den anden vendte ud mod et indelukket Gaardsrum, hvorfra Kærsholms vældige sorte Præmietyr undertiden med sit Brøl forkyndte et Stævnemøde med en af Køerne. Henstrakt paa Sofaen med en Pibe i Munden dampede han omkap med Forvalteren, mens han snakkede om løst og fast eller legede med dennes Hund, en sort Puddel med Hvalpe. Forvalteren selv var en stilfærdig Jyde af den Slags, der i al deres Skikkelighed kan vise sig saa respektløse overfor alt, hvad andre gør Væsen af. Han havde en drilagtig Historie at fortælle om hvem- og hvadsomhelst, der kom paa Tale;

men naar han fortalte den, var det slet ikke af Ondskab, kun for Pudsighedens Skyld, og Per morede sig meget over ham. Disse Sladretimer her midt i Avlsgaardens livsfrodige Røre havde i det hele gjort sit til at bryde den Uhyggestemning, hvori han var kommen hertil.

Den meste Tid af Dagen tilbragte Per dog i Naturen. Herude var der stadig saa meget nyt, som optog ham, og saa meget gammelkendt, der interesserede ham paa en ny Maade.

Han havde vedblivende en Forkærlighed for at ligge ude paa Aaen med en Medestang, — ikke saa meget for selve Fiskeriets Skyld som for den Nydelse, det var at sidde der midt i den ørkenagtige Stilhed og høre paa Vandets Klukken under Baaden og stirre ned paa de store, bredbladede, grønbrune Bundplanter, der tavse og sagte ligesom væltede sig i de fremilende Strømhvirvler, — en indslumret Verden, et tryllebundet Liv, der syntes plaget af urolige Drømme. Han maatte da ofte tænke paa Pastor Blombergs Ord om den Livsvisdom, der var at hente i Naturen, om det saa blot var ved at lytte til en Lærkes Triller. Man følte sig virkelig i slige Øjeblikke paa mystisk Maade sjælsforbunden med alt levende. Der var noget af en vellystfuld aandelig Besvangrelse ved en saadan Hensynken i en Naturstemning. Fantasien blev saa virksom, Ideerne strømmede til. Det var, som om selve Livets Urkraft blidt og stille

udgød sig i En som en gylden Taage af mylrende Tankekim.

Sagen var vel den, tænkte han, at en saadan Naturlyd bragte Bud fra det evigt uforgængelige i Tilværelsen. Have kunde udtømmes og Bjerge styrte sammen; men saaledes som Vandet her klukkede under Baaden, havde det klukket under det første Menneskes første Kano, og Lyden vilde gentage sig indtil Dagenes Ende ikke alene her paa Jorden men paa alle Himmelrummets Kloder, hvor der overhovedet fandtes Vand og et Øre til at høre. Ved en saadan Lyd førtes Menneskenes Aand direkte ind til Livets Udspring, ind i den Evighed, hvor tusinde Aar var som en Dag og en Dag som tusinde Aar.

Der var i alt dette noget af en betydningsfuld sjælelig Opdagelse for ham. Han mindedes vel, at han engang tidligere havde følt og tænkt noget lignende. Det var, da han paa sin Rejse gennem Schweiz første Gang saae Højalpernes lange Række af solbeskinnede Snetinder hæve sig over Horisonten som et Syn fra Tidernes Morgen. Men Indtrykket havde dengang gjort ham utryg og urolig. Nu derimod havde han faaet opladt den »sjette Sans«, der aabnede ham Evighedens Dyb og gjorde ham det fortroligt. Naar han saadan sad ganske stille paa sin Baadtofte og stirrede ud paa det røde Fiskeflaad med en Fornemmelse af Legemsløshed, helt fortabt i Nuet, kunde han

endog begynde at fatte Meningen med Ord som »Himmerig« eller »Salighed«. Han kunde føle sig som udløst af det jordiske, optaget i en højere og renere Tilværelse, uforkrænkelig, helt Sjæl.

Hvor tog i saadanne Øjeblikke alle rent menneskelige Formaal og Bestræbelser sig smaa og fattige ud! Hvor syntes alt tomt og ligegyldigt i Sammenligning med denne Følelse af at opgaa i Alskabningens moderlige Favn! Det hele jordbundne Liv — dette hæsblæsende Jag efter »Lykken« — blev saa mærkelig betydningsløst, og desuden saa besynderlig uvirkeligt, saa spøgelseagtigt, — et blot og bart Skyggespil.

Aldeles ny for ham var nu denne Livsbetragtning alligevel ikke. Den havde haft Tag i ham allerede forleden Nat paa Dampskibet over Kattegat, og han anede ogsaa godt, at der var en skjult Forbindelse mellem hans nuværende, andagtsfulde Naturhengivelse og hin Angerfølelse, der ved samme Lejlighed for første Gang havde rørt sig i ham, og hvori der jo ogsaa havde været et Gran af sjælelig Vellyst.

Under al denne Selvfordybelse modnedes tilsidst en Beslutning hos ham. Han fik en Dag Brev fra Ivan, der havde faaet hans Opholdssted at vide af Jakobe. Svogeren skrev, at han med stor Utaalmodighed ventede hans Tilbagekomst, idet han — trods alt — endnu nærede Haab om gunstige

Resultater for hans Sag. Overretssagfører Hesselager og Kommissionær Nørrehave forhandlede stadig om den; ogsaa Oberst Bjerregrav gav den nu næsten aabenlyst sin Tilslutning. Misstemningen mod det københavnske Projekt bredte sig i det hele mere og mere, særligt naturligvis i Provinserne. I et af de største Provinsblade havde Fortrydelsen over den københavnske Overvælde nylig givet sig et helt krigersk Udtryk, hvad der varslede godt. Han vilde foreslaa Per at benytte Lejligheden til at holde en Række offenlige Foredrag om sit Projekt i nogle af de større jydske Byer, hvad der var saa meget større Opfordring til, som han havde faaet oplyst, at den mystiske Ingeniør Steiner, der jo ligefrem syntes at ligge paa Lur efter Pers Ideer, for Tiden berejste Jylland, og det var slet ikke udelukket, at den omtalte Bladartikel skrev sig fra ham.

Efter Modtagelsen af dette Brev tilbragte Per en halv Dag inde hos sig selv i en delt Stemning. Straks Synet af Ivans Haandskrift havde opskræmt ham, og han gennemlæste Brevet under Indflydelse af den Skyhed, han i den senere Tid havde følt overfor sin Ungdoms himmelstormende Drømme. Selve Skrivelsens Indhold virkede paa ham som Kniven paa en Byld. Han blev ved denne Lejlighed endelig klar over, at han, naar det gjaldt den praktiske Gennemførelse af en Ide, ikke egnede sig til at være Foregangsmand. Affæren med Max

Bernhardt havde ikke været nogen Tilfældighed. Ogsaa hans Sammenstød i sin Tid med Oberst Bjerregrav var i saa Henseende retvisende. Det rent forretningsmæssige ved Ingeniørvirksomheden havde jo i Grunden altid været ham imod. Han var Opfinder, Tekniker — ikke Børsspekulant.

I et Brev, han samme Aften skrev til Jakobe, udtalte han sig udførligt derom; og samtidigt meddelte han hende, at han under disse Forhold ansaae det for rigtigst at holde sig borte fra København, indtil den lovbefalede Tinglysning af deres Ægteskab om et Par Uger var tilendebragt, saa de kunde gifte sig.

»Hvad nu specielt mit forenede Kanal- og Havneprojekt angaar,« — skrev han, — »saa betragter jeg mig altsaa nu for mit Vedkommende som færdig med det. Jeg overlader herved Nationen dets Ide til behagelig Afbenyttelse, mens jeg selv med udelt Kraft vender mig til min næste Opgave, til Videreudviklingen af mine Vind- og Bølgemotorer, saaledes som Professor Pfefferkorn jo ogsaa har anbefalet mig det, og til hvis Fremme jeg nu venter at høste gode Erfaringer i Amerika. Maaske vil du indvende, som du jo har gjort det før, at et saa respektstridigt Forhold til Pengemagten vil kunne blive mig til Skade, ogsaa økonomisk; men det faar saa være. Jeg tilstaar, at jeg vistnok ikke besidder tilstrækkelig Forfængelighed eller Ærgerrighed til at kunne trodse min

Natur paa dette Punkt. Det er naturligvis en Fejl, men dog en saadan, jeg ikke stærkt beklager. Dertil har jeg set for megen Vederstyggelighed gro op af den (jeg behøver jo ikke at nævne Navne). — Iøvrigt skriver jeg endnu imorgen til din Broder og overdrager ham lovformeligt Varetagelsen af mine økonomiske Interesser under min Fraværelse; de er jo hos ham i de bedste Hænder.«

Dennegang kom der Svar. Uden at nævne nogetsomhelst om Grunden til sin lange Tavshed eller med et Ord at berøre Giftermaalet eller deres Rejseplaner kritiserede hun i en overlegen Tone den Beslutning, hvortil hans »Udvikling« havde ført ham.

»Du taler om din Mangel paa Forfængelighed,« skrev hun tilsidst. »Du slaar dig for dit Bryst og takker Gud, at du ikke er som visse andre Syndere. Herregud, denne stakkels Rest af vor Stolthed, skal nu ogsaa den mistænkeliggøres? Jeg har ganske vist selv engang været revolutionær paa det Punkt; men jeg er med Aarene bleven mere nøgtern. Mit Syn paa Menneskene bliver i det hele mere og mere gammeldags. Om det saa er saa foragtede Ting som Ordner og Titler, begynder jeg at begribe saadanne Naragtigheders Betydning for Menneskehedens Vel. Det kan jo tidt være helt opbyggeligt at iagttage den Virksomhedsaand, der kan vaagne i en Stymper af en Mand, naar der aabner sig Udsigt for ham til et Ridderkors.

Ganske særligt har vistnok det danske Folk ikke Raad til at ofre noget af, hvad der kan tjene til Spore for »Kraftudviklingen« — som du i gamle Dage plejede at sige, et Ord, jeg selv er kommen til at holde saa meget af. Vi havde engang her paa »Skovbakken« en fordrukken Gartner, som ved den blotte Udsigt til at blive Formand for den stedlige Afholdsforening erholdt den Kraft til Selvoprejsning, som hverken Trusler eller Formaninger havde kunnet oparbejde hos Fyren. Af hvilken Historie der kan læres, at Forfængelighedens højt udskregne Last endog kan virke ligefrem moralsk! Dersom jeg var Digter, vilde jeg skrive Sange til dens Pris. Og dersom jeg var Præst (med eller uden Præstekrave), vilde jeg udslette den af Menneskenes Synderegister, der jo er tilstrækkelig langt endda.«

Per maatte læse Brevet igennem et Par Gange, før han helt forstod det. Han kendte ikke Jakobe igen. Denne Tone! — Han blev saa meget dybere skuffet, som han selv havde følt sig saa lykkelig befriet ved endelig at have vundet Klarhed over sig selv i et Forhold, hvoraf der var runden saa megen Fortrædelighed baade for ham selv og andre.

I det første Øjebliks Opbragthed tænkte han da ogsaa paa at sætte sig til at skrive og give hende Svar paa Tiltale. Men han besindede sig itide. Hvor meget end den religiøse Stemning igen var bleven

trængt tilbage i hans Sind, den virkede dog stadig i det skjulte, omsatte sig i Sagtmodighed og i Trang til stedse strengere Selvprøvelse. Ganske særligt kom dette frem i Forholdet til Jakobe. Han sagde nu til sig selv, at han maatte bære over med hende, han havde jo saa megen Uret at gøre god overfor hende, han maatte næsten være glad ved at faa en Lejlighed til i Gerning at vise hende sin Taknemlighed. Naar han tænkte paa, hvorledes han — endda for ikke saa meget længe siden — havde krænket den Tillidsfuldhed, med hvilken hun i Dresack havde lagt sit Liv og sin Ære i hans Haand, ved at have villet ofre hende for en Flane som Nanny, forstod han det slet ikke mere og grebes af oprigtig Anger og Skamfuldhed.

* * *

Nogle Dage efter at Pastor Blomberg og hans Datter havde været paa Kærsholm, foreslog Hofjægermesterinden at lægge den sædvanlige Eftermiddagsudflugt om ad Bøstrup for at gøre Præstefamiljen et Genbesøg. Per gjorde ingen Indvendinger. Ogsaa Hofjægermesteren, der ellers ikke deltog i disse Køreture, lovede at følge med; men da det kom til Stykket, undslog han sig alligevel. Han havde igen faaet et Anfald af sin Tykblods-Melankoli, og hans Kone havde haft Brug for al sin Behændighed for nogenledes at dække over

hans ondsindede Lunefuldhed overfor de Fremmede.

Skønt Per i Forvejen gennem Forvalterens Fortællinger var bleven forberedt paa disse pludselige Stemningsomslag hos sin Vært, var han lidt i Tvivl om, hvorledes han skulde opfatte de skulende Blikke, hvormed denne paa det sidste havde mødt ham. Han begyndte at ængstes for maaske at have misbrugt Familjens Gæstfrihed, og han benyttede nu Køreturen til at føle sig for hos Hofjægermesterinden. Men denne erklærede rent ud, at dersom han tænkte paa at rejse allerede nu, vilde baade hun og hendes Mand opfatte det, som om han ikke havde befundet sig vel paa Kærsholm, og de maatte da i høj Grad beklage, at de nogensinde havde opfordret ham til at blive der.

Per var meget glad for denne kraftfulde Forsikring, — ogsaa fordi den ligesom virkede tilbage paa Hensynet til Jakobe. Og han befandt sig paa Resten af Køreturen i den fornøjeligste Stemning.

Afstanden fra Kærsholm til Bøstrup Præstegaard var fem-seks Kilometer. Under stærk Stigning førte Vejen op over Bakkerne og fulgte derefter temmelig nøje Engdragets Bugtninger. Det var stille Vejr; men Himlen var let overskyet, saa Solen generede ikke. Til den ene Side havde man Udsigt over den grønne Dal med den slangebugtede

Aa, til den anden saae man op til de mange Smaaskove med deres uendelige Kragesværme.

Henreven af dette Syn gav Baronessen sig til at deklamere:

»Se, Fuglen højt sig svinger
paa sine mørke Vinger.
Vidt skuer den fra Luftens Blaa.
Om alt, hvad skønt og stort den saae,
dens Toner herligt klinger.«

Ikke langt fra Kærsholm kørte de gennem en lille By, Borup, med en Kirke, der var Herregaardens Sognekirke. Ogsaa her var der en Velstand af Fugle, der vidnede om Markernes Overflod. Skarer af Spurve laa og boltrede sig i Vejstøvet. Stære i Tusindtal sad rundt omkring i Trætoppene.

Langsmed Vejen stod en Række smaa Straatagshytter og udstillede uden Blu deres Fattigdom, mens Bøndergaardene laa mere tilbagetrukne, omgivne af gamle Æblehaver og med Storkereder paa Taget. Per kendte allerede næsten hvert Hus og hvert Menneske i den lille By. Han var daglig kommen der igennem paa sine Spasereture og havde da givet sig i Snak med Folk paa Gaden. Det var første Gang i sit Liv, han havde haft Lejlighed til at komme Landboere paa nærmere Hold, og det interesserede ham at høre dem udtale sig. Det slog ham straks, at deres Gaardes høje Prioriteter aabenbart ikke trykkede dem synderligt. De viste ham

rundt paa deres Ejendomme med et lyst, veltilfreds Smil, som om de ikke selv tænkte paa, at den hele Herlighed kun var Laan og Leje. Og adskillige af disse Folk nedstammede dog fra Fædre, der havde haft indtil hundrede Tusinde Sølvdalere paa Kistebunden. — Nu spurgtes der kun om, hvormeget en Mand skyldte.

Et Stykke nede paa Skrænten ud mod Engene laa en forfalden Præstegaard. Man kunde fra Landevejen kun se dens tre sodede Skorstenspiber og Havens Trætoppe. Her levede en ældre Mand, Pastor Fjaltring, om hvem der i Pers Nærværelse et Par Gange var faldet meget nedsættende Ytringer. Hofjægermesterinden havde endog erklæret, at den »mildeste Forklaring« paa Mandens Optræden og hele Levevis var den, at han ikke var rigtig klog. De fleste af Menigheden havde da ogsaa ligesom Godsejerfamiljen løst Sognebaand til Pastor Blomberg.

For at standse Baronessen i hendes lyriske Himmelflugt, der tydeligt plagede ogsaa hendes Søster, gav Per sig til at tale om denne Præst og udtrykte sin Forundring over, at han endnu ikke havde mødt ham paa sine Spasereture. Men Hofjægermesterinden svarede, at det slet ikke var saa mærkeligt. Pastor Fjaltring kom kun sjælden udenfor sin Hule og i alt Fald ikke gerne, før det blev Aften. Han var en Uglenatur, et lyssky

Væsen, ret egenlig en Mørkets Aand, der var til megen Forargelse der paa Egnen.

»Er han da ikke troende?« spurgte Per lidt forsigtig. »Det forekommer mig, jeg har hørt, at han endog er strengt ortodoks.«

»Ja — saadan ter han sig paa Prækestolen. Men i sit Hjerte er han en Spotter og Fornægter. Som han engang skal have sagt til en Mand: »Jeg tror fuldt og fast baade paa Gud og paa Djævelen; jeg er blot ikke altid lige sikker paa, hvem af de to der er mig den ækleste?« — Har De hørt Mage!«

»Men hvor kan en saadan Mand vedblive at være Præst?«

»Det er jo ogsaa en Skandale. Men han er saa snu at gemme sin forargelige Tale, til han kommer paa Tomandshaand med Folk. I sine Prækner er han, som sagt, meget rettroende, bare saa gyseligt triviel og kedsommelig.«

Et Par Koner, der stod omkring en Gadebrønd, hilste i dette Øjeblik venligt til Vognen. Hofjægermesterinden, der gerne vilde vise sig folkelig, lod holde et Øjeblik og vekslede nogle Ord med dem om deres Børn. Saa kørte man videre.

Udenfor Byen gik Vejen atter nedad, og efter en Snes Minutters rask Kørsel saaes Bøstrup By forude, kønt beliggende ved Foden af en skovbevokset Bakke.

De fandt Præstefamiljen samlet ude paa et Stykke Mark bagved Haven, hvor der var indrettet

en Sportsplads for Ungdommen. Tre gullokkede Drenge i Alderen fra ti til seksten Aar spillede Langbold i Skjorteærmer, og Præsten selv førte an i Legen og raabte allerivrigst, naar det galdt om at »stikke« en Bold rettidigt ind til Maalet. Hans Kone stod ved Siden af med en lille Pige ved Haanden og saae til. Frøken Inger, der var den ældste af Præstens Børn, sad for sig selv henne paa Havediget med en Bog i Skødet og læste.

Der var ingen, der havde hørt de Fremmede komme; og disse havde ikke villet lade sig melde, men var gaaet lige fra Vognen ind gennem Haven for at kunne overraske. Et Øjeblik stod de ogsaa ubemærkede henne ved Laagen ud til Marken og saae paa Spillet.

Den første, der fik Øje paa dem, var Frøken Inger. I samme Nu var hun oppe med et lille Frydeskrig og kastede sig om Halsen paa Hofjægermesterinden.

Saa blev der en almindelig Modtagelse med hjertelige Udbrud af Glæde og Overraskelse. Præsten slog Per paa Skulderen og bød ham Velkommen.

»Dyrker De Sporten, Hr. Ingeniør?« spurgte han, idet han tog sin store Halmhat af Hovedet og tørrede sig over Ansigtet med sit Lommetørklæde. »Aa, det er en livsalig Ting! I den Henseende er vi Ældre bleven forsømt. Og nu er jeg

for gammel til at tage fat. Jeg maa nøjes med at være Tilskuer her paa Idasletten. Men ogsaa det er saa vidunderlig velgørende. Det er, ligesom Ens egne Muskler spændes, naar man saadan ser paa, hvordan de Unge boltrer sig. Jeg kan ligefrem ikke undvære den Motion!«

Og med en munter Latter førte han nu Selskabet tilbage gennem Haven, idet han selv skridtede majestætisk foran i en hvid Lærredsjakke og et Par Benklæder, der stumpede over Anklerne.

Man slog sig ned paa en Bænk og nogle Stole henne i Husskyggen udenfor Havedøren, hvor der snart blev dækket et landligt Kaffebord med skinnende Kobbermaskine og duftende Bagværk. Det var Frøken Inger, der forestod Anretningen, hvad hun gjorde saare nydeligt. I sit stille Sind tillod Per sig dog den Indvending, at hun maaske vidste det lidt for meget selv.

Som det nu gerne gaar, naar Fruer paa Landet sidder sammen omkring en Kaffeopdækning, gled Samtalen lidt efter lidt ind paa det huslige Omraade. Selv Pastor Blomberg gav i et Par spøgefulde Bemærkninger sit Besyv med om Bagning og Syltning, indtil han blev kaldt bort af en Mand, der skulde tale med ham.

Da det viste sig, at de Kager, der var paa Bordet, var Frøken Ingers egenhændige Værk, kappedes Baronessen og Hofjægermesterinden om at holde Lovtaler over dem, hvad Præstefruen

kvitterede for ved at klappe sin Datter paa Kinden og sige, at hun saamænd var ganske flink.

Den unge Pige lod, som var hun ret ligegyldig for den tildelte Anerkendelse. Det var end ikke frit for, at hun surmulede lidt, da Moderen kærtegnede hende. Per tænkte ved sig selv, at hun vistnok var meget forkælet. Men unægtelig var hun nydelig. Han fandt hende endda nok saa indtagende idag som forleden Aften, da han saae hende i Kærsholms skumringsfyldte Park. Hun tog sig ligesom mere virkelig ud, saadan som hun stod der i hvidt Smækkeforklæde bag Maskinen og skænkede i Kopperne. Ligheden med Fransisca kunde han forresten ikke længer faa Øje paa.

Af Hensyn til Pers Nærværelse søgte Hofjægermesterinden at skifte Emne og begyndte at tale om København. Men Per var ikke meget underholdende, og Præstefruen førte hurtigt — og ligesom lidt demonstrativt — Samtalen tilbage til hjemlige Omraader. Hun var en høj og slank Dame med noget vist fornemt over sig. Det var ikke vanskeligt at se, at det var fra hende, Datteren havde arvet sine ydre Fortrin. Overfor Per viste hun sig i Modsætning til sin Mand meget tilbageholdende. Uden ligefrem at være uhøflig havde hun endnu ikke en eneste Gang henvendt Ordet til ham, og det var just for at bøde herpaa,

at Hofjægermesterinden havde forsøgt at drage ham ind i Samtalen.

Paa Værtindens Opfordring rejste man sig nu for at se sig lidt om i den store og smukt vedligeholdte Have. Per var helst bleven siddende. Han befandt sig ilde i dette Selskab og begyndte at blive utaalmodig efter at komme bort.

Han kom til at følges med Frøken Inger op gennem Havegangen men vidste ikke, hvad han skulde tale med hende om. Mens Passiaren gik livligt mellem de tre Fruer, der spaserede foran dem, havde han Møje med at faa fat paa Ord udover de rent vedtægtsmæssige Talemaader. Han, som ellers var saa veltalende, kunde ligesom ikke finde den rette Tone overfor denne lille Landsbypige. Hun paa sin Side var derimod mere fri overfor ham her paa Hjemmets Grund end forgangen paa Kærsholm. Hun var ligesom bleven mere voksen, mere Dame. Som Husets voksne Datter var hun sig aabenbart en selskabelig Forpligtelse bevidst, og hun varetog den med ikke ringe Anstand.

»De kommer meget til Kærsholm,« sagde han, da de et Øjeblik tilfældigt var bleven et Stykke bag de andre.

»Ikke saa ofte, som jeg gerne vilde. Men Vejen dertil er jo temmelig lang, og Vogn kan man ikke altid faa.«

»De holder meget af Hofjægermesterinden?«

»Ja,« svarede hun — dennegang noget kort, som var Emnet for ophøjet til at berøres imellem dem. — »De har jo truffet Hofjægermesterinden og Baronessen i Italien,« fortsatte hun afledende.

»Ja.«

»Det maa være morsomt saadan at rejse,« sagde hun og fortalte om, hvordan det længe havde været paa Tale, at hun skulde gøre en Schweizertur sammen med sine Forældre. Men Faderen havde aldrig kunnet faa Tid. Folk i Menigheden vilde ikke undvære ham saa længe. Det var daarligt nok, han fik Lov til at tage til København i otte Dage.

»I Grunden bryder Fa'er sig heller ikke om at rejse. Man forstaar dog ikke det fremmede, siger han. Og nutildags rejser Folk vist ogsaa altfor meget.«

Per lagde Mærke til, at hun ligesom blev højere i Skoene, naar hun nævnede sin Fader. Der var heri noget, der mindede ham om hans egen Søster Sigrid; — og uden at han rigtig vidste hvorfor, kom han til at smile.

I det samme fik han Øje paa en rødmalet Jernkrog, der var anbragt i Mandshøjde paa en Træstamme ved Siden af Gangen.

»Er den bestemt til at hænge sig paa?« spurgte han og standsede for at betragte den.

Frøken Inger kom mod sin Vilje til at le. Hun gjorde ham opmærksom paa en lille Jern-

ring, der — befæstet i en lang Hyssing — hang ned fra et Træ paa den anden Side af Havegangen. Det hele udgjorde et Underholdningsspil, — Kunsten (forklarede hun) bestod i at slynge Ringen henimod Krogen saaledes, at den blev hængende der.

Per fik Lyst til at prøve. Saa gik i hvert Fald den Tid, tænkte han ved sig selv.

Men han var ikke heldig.

»Der skal Øvelse til,« sagde han efter en halv Snes forgæves Forsøg og bad hende om at vise ham, hvordan man skulde bære sig ad.

Inger tøvede, lidt tvivlraadig; — men hun kunde ikke modstaa Fristelsen til at brillere med sit Mesterskab, Ringen foer ud fra hendes Haand, beskrev en pragtfuld Langbue i Luften og smuttede paa Tilbagevejen ned over Krogen med en egen Inderlighed ligesom en ung Kvinde, der i en Enkemandsleg indfanges af sin Kærestes Arm.

Per blev begejstret. Han maatte igen forsøge.

Men han var stadig uheldig.

»Nej, det gaar ikke! ... Prøv De igen, Frøken!« sagde han og flyede hende Ringen.

Inger lod sig paany overtale, endda hun et Par Gange havde set lidt langt efter de andre Damer, som var kommen et godt Stykke bort. Og enten det nu skyldtes Uro herover, eller hvad Grunden var, — Sikkerheden svigtede hende

dennegang. Ogsaa det næste Kast mislykkedes for hende. Hun blev rød i Hovedet, tog omhyggeligere Sigte og kastede paany. Men endnu engang gik det galt.

Per, der kunde se paa hende, at Uheldet gik hende nær, nænnede ikke at triumfere. Selv da baade det fjerde og femte Kast totalt mislykkedes, forholdt han sig tavs.

Skønt Inger paa en Maade følte hans Hensynsfuldhed som en ny Ydmygelse, erobrede han i dette Øjeblik et Stykke af hendes Hjerte. Og da hun i sin Febrilskhed vedblev at slaa forkert, lo hun tilsidst selv deraf, kaldte sig en rigtig Klodrian og blev mere og mere ivrig.

Midt under denne Scene vendte Fruerne tilbage ad den samme Gang. Hverken Per eller Inger hørte dem, før de standsede bagved dem.

»Inger,« kaldte Præstefruen ret skarpt. »Gaa ud og se lidt efter dine Søskende, mit Barn.« — Og vendt mod de andre sagde hun: »Vi skal maaske gaa ind i Stuerne nu.«

I Havedøren traadte Pastor Blomberg Selskabet imøde pulsende paa en Pibe.

»Naa, jeg skulde netop ud og kigge efter Dem, Ingeniør! De maa vist være tobakssulten! Kom, saa gaar vi over til mig selv. Saa generer vi ikke Damerne med vores forstandige Tale,« sagde han og snoede sig omkring med sin overgivneste Latter.

For at komme til Præstens Værelse maatte de gaa gennem næsten hele den store Lejlighed, hvorved fik Per et fyldigt Indtryk af den solide Hygge, der prægede det blombergske Hjem. Det var et rigtig dansk Præstegaardshjem, et Uomskiftelighedens Sindbillede. Store, uflyttelige Mahognimøbler dækkede Væggene med deres mørke Masser, — hist en trefløjet Chiffoniere af Størrelse som et Kirkealter, her en Sofa med en Ryg som en Elefants og mandshøje Skabe paa Siderne. Og alt var som fastgroet til Gulvene og syntes optømret med en Evighed for Øje.

Fru Blomberg tilhørte en gammel Embedsmandsfamilje, der havde levet i gode Kaar. En af Slægten havde endog været Stiftsamtmand og Kammerherre, hvad der ikke blev lagt Skjul paa der i Huset. Pastor Blombergs Slægt nævntes derimod ikke ofte og sjeldnest af ham selv. De fleste vidste blot, at han var Søn af en Købstadslærer, og der var noget i hans Udtale, der røbede ham som Øbo.

Præstens Værelse laa for sig selv paa den anden Side af Forstuen og var et ægte gejstligt »Studerekammer« med et Par af disse store, bogfyldte Reoler, der bidrager saa mægtigt til at opretholde Kirkens Anseelse blandt Menigmand, skønt de i saa mange Tilfælde blot er et Skærmbræt for en Enfoldighed, der ophøjer sig selv til gudbenaadet Visdom.

Her var det dog anderledes. Pastor Blomberg var vel langt fra nogen lærd Mand, men han læste ikke saa lidt og var mere modtagelig for boglig Belæring, end han undertiden selv vilde vide af. Det var hans Ærgerrighed at være med overalt, hvor der rørte sig noget nyt i Tiden; men paa den anden Side tilegnede han sig af dette nye kun, hvad der kunde nære hans Aand uden at virke forstyrrende paa hans Kristentro. Han var paa dette Punkt et Stykke af en Jesuit. Som den hele kirkelige Retning, han nærmest tilhørte, snyltede han hemmeligt paa den moderne Videnskab samtidigt med, at han ansaae det for sin Pligt at mistænkeliggøre den i Menneskehedens Øjne. Men forresten laa den følgeklare Tænkning slet ikke for ham. Han var et Følelsesmenneske, og da tilmed hans ydre Liv altid havde formet sig saa ualmindelig harmonisk, var der ikke bleven Anledning for ham til nogen strengere Selvprøvelse. I sin Ungdom havde han været en Smule plaget af Næringsbekymringernes Lusebid; senere havde han et Par Gange lidt Skuffelser ved Embedsbesættelser, og — skønt han var en Afgud for sin Menighed og havde et kendt Navn over det hele Land — sad han endnu inde med en Del utilfredsstillet Ærgerrighed. I alvorligere Modgang havde Livet ikke forsøgt ham, og hvad han havde mødt af den Slags udenfor sig selv, var gledet saa besynderligt af paa hans Naturs lykkelige Rundhed.

Det var netop denne uanfægtelige Frejdighed, der havde givet ham Betydning indenfor den danske Menighed, som unægtelig i Øjeblikket havde en af sine Trængselstider. Den Storm, det Herrens Vejr, som den moderne Bibelkritik havde rejst i saa mange Sind, var han ganske udenfor, ja saa lidt forstod han den Angst og Ophidselse, hvormed man fra anden Side optog Kampen mod Videnskaben, at han betragtede den som Sygelighed eller som blot og bart Skaberi. Hans egen Gudsdyrkelse var en umiddelbar Hengivelse, hans Forkyndelse en Stemningspoesi — tilsat saa megen Friskhed, at man kunde faa Fornemmelsen af ogsaa at være med til at gynge lidt paa Dybet. Det var et Evangelium, praktisk tilpasset Øjeblikkets Behov, en gemytliggjort Kristendom, der støttede sig alene paa Hjertets og Folkeaandens Vidnesbyrd. —

Da Per var kommen til Sæde i Sofaen og havde faaet tændt en Cigar, tog Pastor Blomberg Plads i en Lænestol henne i Vindueskrogen med sin Pibe og blev hurtigt meget livlig. Han fortalte et Par underholdende Historier der fra Egnen, og ligesom ved deres første Samtale følte Per sig ikke saa lidt smigret af den Ligefremhed, hvormed Præsten talte til ham som til en Jævnaldrende.

Han vilde have været det mindre, dersom han havde vidst, at det hele var et aftalt Spil mellem Præsten og Hofjægermesterinden, forsaavidt som

denne i sin Missionsiver havde anbefalet ham Per som et Menneske, der vist »ikke var uimodtageligt for religiøs Paavirkning«. Det varede da heller ikke længe, før Pastor Blomberg genoptog Samtalen fra forleden netop der, hvor han dengang havde maattet slippe den paa Grund af mangelfuld Forberedelse.

Han var nu bedre rustet og begyndte med at spørge Per, hvorledes det i Grunden var gaaet til, at han i saa ung en Alder havde kastet sig over Opgaver af en saa borgerlig fornuftig Art som Forbedringen af Landets økonomiske Kaar; og Per fortalte aabenhjertigt, hvorledes han mente at kunne føre sin Interesse for denne Sag tilbage til Indtryk fra sin Barndom i Tiden efter Krigen, særligt til Indtrykkene fra sit eget Hjem, hvis Fattigdom han i sin Opvækst havde følt som en Ydmygelse. Men forresten havde hans Studium meget tidligt gjort ham fortrolig med Udlandets Udvikling paa Industriens og Samfærdselsmidlernes Omraade, og saa meldte en Sammenligning sig jo saa at sige af sig selv.

»Ja — javist,« sagde Præsten. »Disse Sammenligninger mellem det lille Hjem og den store Verden med dens mange Herligheder — de føles jo ofte i Ungdommen saa mistrøstende. Jeg tænker mig forøvrigt, at Nathans Skrifter ogsaa har haft nogen Indflydelse paa Dem i saa Henseende, saaledes som de jo har haft det paa saa mange andre af

vor Tids unge, fremadstræbende Mænd. Eller hvordan?«

Per gjorde Indvendinger. Nathan var slet og ret Æstetiker. Han afsluttede en Kulturperiode og var i hvert Fald kun i den Forstand Medskaber af den ny Tid, at han havde ryddet Grunden for den. I Virkeligheden forstod han den vist aldeles ikke.

»Naa saadan — Hm!« Præsten bakkede stærkt paa Piben og tav et Øjeblik. At Nathans Standpunkt kunde betragtes som tilbagelagt, var noget saa overraskende, at det bragte Forvirring i hans Tanker. Og skønt han egentlig nok havde Lyst til at komme nærmere ind paa dette Punkt, undlod han det af Frygt for igen at blive ført ud i noget, han ikke kunde overskue. — »Ja ja, De mener dog altsaa ogsaa, at Nathans Indflydelse paa Nutidsungdommens aandelige Udvikling har været betydningsfuld,« fortsatte han i Overensstemmelse med sin forud lagte Plan for Samtalen. »Jeg for mit Vedkommende tænker naturligt nærmest paa Forholdet til det religiøse. Jeg tror f. Eks. at vide, at De selv — skønt jo en Præstesøn — har taget bestemt Afstand fra Kirken, og jeg mente at kunne tilskrive Nathans Virksomhed nogen Andel heri.«

Per indrømmede det, idet han dog holdt fast ved, at Nathans Skrifter kun havde befæstet og historisk begrundet det Livssyn, han allerede havde tilegnet sig under Opvæksten i Hjemmet.

»Tænk! Var De saa tidlig bleven fremmed i Guds Menighed!«

»Ja.«

Præsten rystede godlidende paa Hovedet.

»Ja ja! Saadan gaar det jo desværre! — Som jeg vistnok sagde Dem sidst, har jeg ikke kendt Deres afdøde Fader personligt; men jeg veed jo, at han havde Gammellutheranernes lidt snevre og underligt eenøjede Syn paa mange Sider af Menneskelivet. Ak ja, denne misforstaaede Rettroenhed! Den hviler jo endnu mange Steder som en Mare over Kirke og Hjem og gør megen af Tidens bedste og friskeste Ungdom aandelig hjemløs. Naar saa en evnerig og veltalende Mand som Nathan træder frem og bestyrker Ungdommen i Troen paa, at Guds Kirke er et forfaldent Hus, — ja saa ender det i den fuldkomne Fornægtelse. Jeg forstaar det saa godt!«

Per svarede ingenting. Han var lidt ilde tilmode ved den Retning, Samtalen havde taget, navnlig paa Grund af den personlige Maade, hvorpaa Præsten førte Sagen frem. Der havde været noget temmelig kunstlet i den Overbevisning, hvormed han havde talt om den nye Tidssols Frembrud over den æstetiske Kulturperiodes Ruiner; og det var ligefrem med Forlegenhed, han havde set ned paa sin Cigar, da han nævnte sit »Livssyn«.

Men Præsten begyndte nu at tale om Nathan

med megen Anerkendelse. Han beklagede, at en saa højt begavet og kundskabsrig Mand havde stillet sig i et afgjort fjendtligt Forhold til Kristendommen, og udtalte, at Ortodoksiens Udskejelser herhjemme og i Udlandet sikkert havde sin Andel heri.

»Men naturligvis — han er heller ikke selv uden Skyld i dette Fejlsyn paa den vældigste Aandsmagt, Verden har kendt. Det er med ham som med alle de andre, der fra et videnskabeligt Standpunkt bekæmper Kristendommen, — de har ikke selv kunnet frigøre sig for Ensidighed, men er bleven dogmatiske i Negativiteten. Deres Fejl er ikke saa meget den, at de lader Fornuften raade, som at de ikke tænker Tankerne helt tilende. F. Eks.: vor Tids Videnskab kalder sig jo naturalistisk og mener dermed, at den kun erkender Eksistensen af det, der lader sig opløse i Atomer med visse mekaniske eller kemiske Egenskaber. Men dette er dog virkelig en meget ufuldkommen Opfattelse, et rigtig Studerekammer- og Laboratorie-Postulat, som til syvende og sidst ingenting forklarer. Vi, som virkelig l e v e r med Naturen, kan umulig godkende en saa fattig Betragtningsmaade. For vi veed jo og har utallige Gange følt, at Naturen er b e s j æ l e t, at der bag de synlige Ting og de mekanisk virkende Kræfter, som paavirker vore Sanser, lever en Aand, der taler til vort Hjerte. Og har vi først faaet Øret rigtig opladt for denne Aande-

røst, saa hører vi tilsidst kun den, fornemmer den gennem Stormens Brag som i den svageste Hvisken omkring et Græsstraa. Og vi ikke alene hører den, men vi forstaar dens Tale. For det er jo den samme Uendelighedens Aand, der lever og virker i vort eget Indre. Gaar vi en Dag inde i Skoven og hører Løvet suse over vort Hoved, eller lytter vi i Ensomhed til en Kildes Rislen, — ja, saa kan jo en moderne Fysiker forklare os, hvordan disse Lyde naturligt fremkommer ved Løvmassernes Bevægelser eller Vanddraabernes Fald; men dersom han dermed tror at have forklaret os alt, saa siger vi: nej stop, min gode Mand! Der mangler noget. Der mangler endog det væsenligste. Med alle dine Beregninger kan du dog intet oplyse om den ejendommelige Fortrolighed, den næsten søsterlige Inderlighed, hvormed en saadan lille Kilde kan smaasnakke med os i vor Ensomhed. For — ikke sandt? — der er jo slet ikke noget afskrækkende for os i, at de tilsyneladende døde Ting saaledes faar Mæle. Og vi bliver jo heller ikke fornærmede, fordi en saadan lille Kilde pludselig gør sig familiær og siger »du« til os. Der er tværtimod noget meget trygt og hjemligt ved en saadan stærk Følelse af Samhørighed med Naturen. Men hvad vil alt dette sige andet, end at der bag den synlige Verdens Mangfoldighed bølger en Eenhed, der er alle Tings fælles Ophav. Den underligt drømmende Følelse, der i saadanne Øjeblikke

kan røre sig i os, er en Hjemlængsel. Og dersom nu den lærde Fysiker vil definere denne Følelse som en os iboende mekanisk eller kemisk virkende Kraft, en Affinitet eller Attraktion til Urstoffet, — ja saa anbefaler jeg ham paany at forlade sine Bøger og sit Laboratorium og hente sin Visdom i den levende Natur. Lad ham søge til den lille Kilde i Skoven! Lad ham sætte sig hos den en Aftenstund, naar hans Hjerte er uroligt; og dersom han ikke allerede har faaet sine sjælelige Sanser helt afstumpet, vil han fornemme, hvordan dens lille Sang er som en aaben Vej ud i Uendelighedens Dyb, er en Himmelstige, der forbinder Tiden med Evigheden, Støvet med Aanden, Døden med det evige Liv. Han vil fornemme, at Navlestrengen mellem os og vort overjordiske Ophav ikke er overklippet, og at der stadig gennem den — i Andagtens og Bønnens Øjeblikke — tilføres Sjælen ny levende Kraft fra den evige Livskilde, som vi Kristne kalder vor Gud og Opretholder og altforbarmende Fader.«

Per forholdt sig vedblivende stum. Han irriteredes lidt af Præstens Tone, som efterhaanden var bleven temmelig docerende; men han vidste ikke noget at indvende mod hans Betragtninger. Disse gjorde endogsaa et ret overbevisende Indtryk paa ham, saa meget mere som han jo i den senere Tid selv havde tænkt og følt noget lignende.

Præsten fortsatte:

»Hvad der saaledes gælder om Aanden i Naturen og dens Vidnesbyrd, gælder ogsaa om Aanden i Historien, — den anden rige Kilde til sand Oplysning. Ogsaa Historien bekræfter de Kristnes Tro og Haab, naar man ikke som saa mange af vore Dages Arkivstøvere bliver stikkende i Enkeltheder, saa Overblikket og Dybblikket fortabes. Selv den saa meget udskregne historiske og sproglige Kritik af Kirkens gamle Lovbøger, der maaske et Øjeblik kunde se farlig nok ud, har kun tjent til Bestyrkelse for dem, der i Religionen søger Livet bag Læren, Aanden bag Bogstaven. At der kommer mere Lys og Luft ind i Kirken, kan kun være godt; det er jo netop Foraarets Tegn. Alt dette Dogmevæsen er dog kun Udenværker, Hylstret, hvis Sprængning aabenbarer Troens sande Kærne. — Og saaledes i alle Forhold. Det er saa langt fra, at vi Kristne har noget at frygte af Videnskaben, at man roligt tør forudsige, at vi netop fra den Side kan vente den virkningsfuldeste Hjælp i Kampen for Sandheden. Hvor kunde det ogsaa være anderledes? Grib ind hvorsomhelst... tag Fysikens forholdsvis nyligt beviste Lære om, at intet i Naturens Husholdning gaar tilspilde, at ikke et Atom forgaar — om det end ofte ser anderledes ud — men blot overgaar i en anden Tilstandsform. Der brænder et Baal paa Marken. Det tager sig ud, som om Brændselhoben fordunster til et

Intet og kun efterlader en Smule Aske. Men det er jo i Virkeligheden ikke saa. Ved Ildens Hjælp antager den en anden Eksistensform, der ikke er synlig for det menneskelige Øje. Peger ikke dette paa mærkelig Maade hen paa den kristne Udødelighedstro? Eller tænk paa de moderne Arvelighedsteorier, paa Lægernes Paavisning af visse uhyggelige Sygdommes Forplantning gennem hele Slægter, og sammenlign hermed Ordet om Fædrenes Synder, der hjemsøges paa Børnene indtil tredje og fjerde Led. Eller tag den moderne økonomiske eller politiske Videnskab, tag selve det socialdemokratiske Partis Fremskridtsløsen: Frihed, Lig-Lighed og Broderskab, — det er jo altsammen de første kristne Brodersamfunds uskrevne Love, hvis Fuldkommenhed her faar sin videnskabelige Bekræftelse. Overalt, hvor der søges og prøves i Alvor, opdages paany de Sandheder, hvorpaa Gudsfolket har levet i Tro og Tillid i Tusinder af Aar. Har vi da ikke Lov til at tale om en Aabenbaring? Er det for meget sagt, at Kristi Menighed har siddet som den udvalgte Flok ved Guds Fodskammel og paa barnlig Vis umiddelbart nemmet, hvad Verdens kloge Hoveder først lidt efter lidt og gennem skæbnesvangre Fejltagelser og Misforstaaelser naaer til at erkende?«

Han vilde have fortsat; men i dette Øjeblik lød der Trin udenfor paa Gangen, Inger stak Hovedet

ind og meddelte, at Hofjægermesterinden og Baronessen ønskede at tage bort.

»Naa ja, saa maa vi slutte for idag,« sagde Præsten og rejste sig. Og idet han fortrolig lagde Haanden paa Pers Skulder, tilføjede han: »Det har nu rigtig glædet mig at tale med Dem, maaske bliver der Lejlighed til en anden Gang at fortsætte vor Debat. Jeg har paa Fornemmelsen, at vi i Grunden ikke er mere forskellige, end at vi nok kunde komme til Forstaaelse med hinanden.«

De var just kommen ind i Dagligstuen, hvor Damerne opholdt sig, da der rullede en Vogn ind i Gaarden.

»Det er Justitsraadens,« meldte Inger, der stod ved Vinduet. »Gerda og Lise er med.«

Justitsraad Clausen, der var Godsforvalter paa et Grevskab der i Nærheden, hørte til Egnens ivrigste Blombergianere. Som saadan var han ogsaa en af Hofjægermesterindens nære Omgangsfæller, og da det nu viste sig, at Justitsraadfamiljen havde til Hensigt at tilbringe Aftenen i Præstegaarden, lod hun og Søsteren sig overtale til ligeledes at blive der. Per, hvem man ogsaa spurgte, tillod sig ingen Indvendinger, skønt han helst var taget bort. Samtalen med Præsten havde angrebet ham og gjort ham utryg.

Justitsraaden var en spinkel lille Mand med hvide Bakkenbarter og Guldbriller, hans Kone

derimod et Kødbjerg, der endnu længe efter, at hun var kommen ned af Vognen, stønnede tungt af Anstrengelse. Døtrene var et Par unge Piger omtrent i Ingers Alder.

Ved Aftensbordet, der blev dækket ude i Haven, gik Snakken meget livligt. Blandt andet faldt Talen paa Pastor Fjaltring, om hvem Justitsraaden netop havde hørt en ny, oprørende Historie. En af Egnens agtværdigste yngre Bønder af den blombergske Retning havde henvendt sig til ham i Anledning af en Embedsforretning, og Pastor Fjaltring skulde da i Samtalens Løb ligefrem have anbefalet ham at hengive sig til Udsvævelser. »De maa synde noget mere,« havde han sagt. »Med det Liv, De fører, kan De aldrig blive nogen overbevist Kristen.«

Medens der fra Damerne hørtes Udbrud af Forargelse og Afsky, rystede Pastor Blomberg overbærende paa Hovedet og sagde: »Han er et stakkels ulykkeligt Menneske!« — Og vendt mod Per gav han sig til at fortælle om denne præstelige Spotter, som levede det uhyggeligste Liv sammen med en forfalden Kone, og som selv var af en svag og splittet Karakter og ikke kunde blive enig med sig selv om, hvor han aandeligt hørte hjemme.

I det samme begyndte Klokken at lyde oppe i det hvide Kirketaarn, der ragede op bag Havens Trækroner, rødt belyst af Aftenskæret. Den

rungende Lyd næsten forskrækkede de Fremmede, der ikke var vant til at have den saa nær ind paa Livet, og Pastor Blomberg lo og sagde, at det i Grunden ogsaa var et uforsvarligt Spektakel, som Sundhedskommissionen maaske ligefrem burde forbyde.

Hofjægermesterinden indvendte herimod, at Aftenklokken dog lød saa smukt paa Afstand, og at den jo virkelig ogsaa kunde tjene til Opbyggelse, som en Paamindelse om at samle Sindet efter Dagens Uro. Men Pastor Blomberg holdt ikke af Modsigelser, allermindst naar de kom fra hans egne Tilhængere. Skønt han havde henkastet Ytringen uden at mene synderligt med den, nærmest for at sige en af disse lidt vovede Morsomheder, hvormed han paa luthersk Vis holdt af at krydre sin Tale, tog han nu i fuldt Alvor Spørgsmaalet op til Drøftelse.

Han brød sig ikke om den Slags Paamindelser paa Klokkeslet, sagde han. Han skulde have sig frabedt saadan at stille til Andagt paa Kommando. Der var noget katolsk derved, som var ham inderlig imod. Gud havde ikke Konsultationstid paa samme Maade som en Læge eller en Prokurator, og hvad det sindbilledlige angik, saa var det virkelig for barnligt saaledes at betragte Solen som Vorherres gyldne Lommeur. Det var i Grunden næsten bespotteligt.

Hans Tale udviklede sig efterhaanden til et

helt Foredrag, hvorunder Spørgsmaalet svulmede op til en Sag af den alvorligste Betydning for et Menneskes sunde og ærlige Gudsforhold.

Man var imidlertid bleven færdig med at spise, og de unge Piger havde rejst sig og gik omkring i Haven. Pers Blik havde under Præstens Tale hyppigt forvildet sig ud til disse tre lysklædte Kvindeskikkelser, der hver for sig gjorde et vist Indtryk paa ham. Frøknerne Clausen var begge kønne, friske Brunetter, navnlig var den ældste en frodig Evadatter med et Par Øjne, der spillede af Livslyst. Hvad der gav dem alle en særlig Tiltrækning for Per, var deres landlige Umiddelbarhed, som dannede en saa iøjnefaldende Modsætning til Tonen hos de meget verdenserfarne Damer, han nu saa længe havde levet med.

Det var dog navnlig Inger, hans Blik fulgte. Som hun gik der mellem de andre to, slog det ham, hvor jomfrustolt hendes Holdning var. Han forstod ogsaa nu, at det mere var denne friske Uberørthed end nogle tilfældige ydre Ligheder, der havde ladet ham mindes Fransisca, da han forleden saae hende i Kærsholms Have, og som dengang havde stemt hans Sind saa vemodigt. For det nyttede jo ikke at nægte det, — han havde altid følt sig en lille Smule tilbagestødt af Jakobes Mangel paa Blufærdighed, i det hele af den Ubeherskethed, hvormed hun var gaaet op i Elskovsforholdet til ham. Han tænkte til Sam-

menligning paa, hvor Fransiscas Kærlighed havde været sund og uselvisk, og saa mærkværdig kysk! Han huskede endnu, hvordan den mindste Hentydning til Forplantningens Mysterier havde kunnet bringe Blodet op i hendes Kinder, og det havde altid først været efter en lille Sjælekamp, at hun ved deres Afsked om Aftenen oppe paa Voldskrænten havde tilstaaet ham et Kys.

Der var imidlertid bleven taget af Bordet, og Pastor Blomberg foreslog nu, at de skulde synge en Aftensang. De unge Piger blev kaldt tilbage, og Præstefruen gik ind i Havestuen, hvor Klaveret stod.

»Fred hviler over Land og By,
ej Verden larmer mer — —.«

Det var begyndt at mørkne omkring i Haven. Fra en Hasselhæk blandede en Solsort sine Naturtoner i Selskabets noget uregelmæssige Sang.

»Fro smiler Maanen til sin Sky,
Til Stjerne Stjerne ser.«

De unge Piger havde lejret sig paa Trappestenen foran Havedøren og sad der i deres hvide Kjoler og sang med lyse Røster, som Præsten og Justitsraaden ledsagede med deres Bas. Den sidste havde krydslagt Armene over Brystet og brummede med sammentrukne Bryn og Flyndermund. De tre fremmede Damer ved Bordet deltog kun med en lidt ubehjælpsom Nynnen, hvorimod Præstefruen

havde en stor og vel skolet Stemme, der efterhaanden ganske beherskede Sangen.

›Og Søen blank og rolig staar
Med Himlen i sin Favn — —.‹

Per sad tavs og lod udeltagende. Og dog var der i Virkeligheden ingen, hvem Sangen og den hele fortrolig-festlige Stemning greb dybere. Han kom til at tænke paa den Aften for ikke længe siden, da han havde stjaalet sig bort fra sine Svigerforældres store, straalende og larmende Fest og i Skjul af et Tjørnehegn havde iagttaget en hyggelig Familjescene, der i meget mindede om denne — lige til det, at man ogsaa der havde sunget den gamle Aftensang, han saa godt kendte fra sin Barndom. Nu var han sluppet indenfor Hegnet men følte sig derved blot endnu mere udenfor end før. Han sad her paa Hjemmets Grund som en ubuden Fremmed. Der var ligesom draget en Trolddomskres omkring ham paa ethvert Sted, hvorover Barndomshjemmets Aand hvilede.

Der var jo paa en Maade ikke noget nyt for ham heri. Det var den samme Ensomhedsfølelse, han havde kendt allerede som Dreng. Kun rejste den nu ikke længer Oprør i hans Sind. Trodsen i hans Hjerte var forstummet. Han anklagede Ingen, ikke sine Forældre, ikke Tidsaanden, ikke Slægtsarven. Ikke heller sig selv. Som alt, hvad

der levede, havde han vel kun virket efter sin forud satte Bestemmelse. De uopsporlige Magter, der sammenvævede de menneskelige Vilkaar, havde mærket hans Liv allerede ved Fødslen. Kains Skæbne hvilede over ham. — Det hørte til hans allerførste Erindringer, hvorledes Faderen engang i en af sine Straffetaler til ham havde anvendt den bibelske Forbandelse: »Fredløs og ustadig paa Jorden være hver den, der trodser Herrens Bud.« —

Da Sangen var tilende, foldede Præsten Hænderne og bad Fadervor. Dersom Per ikke havde kendt Ordene, vilde han ikke have forstaaet, at det var en hellig Handling, der udførtes. Pastor Blomberg sad i en tilbagelænet Stilling og fremsagde Bønnen med en jævn og hyggelig Ligefremhed, som om han aftalte noget med en god Bekendt.

Saa blev der sunget endnu et Par Sange, hvorefter Vognene kørte for Døren.

Da de Fremmede var borte, tændte Præsten sin Aftenpibe og satte sig ind i Havestuen til sin Kone og gav sig til at tale om de Bortdragne. Inger var ogsaa tilstede. Hun havde allerede sagt Godnat; men da hun paa Vejen til Døren hørte Faderen nævne Pers Navn, gav hun sig noget at bestille henne ved et Nodeskab.

Pastor Blomberg udtalte sig ganske anerkendende om Per og hans Evner. Endogsaa hans

Ydre gav han sig til at rose i ret stærke Udtryk; men da blev Præstefruen pludselig urolig paa Grund af Datterens Tilstedeværelse.

»Hvad er det, du har for, min Pige? . . . Se nu at komme iseng.« — —

Per var under hele Hjemkørslen meget lidt underholdende, og Hofjægermesterinden — der anede Grunden til hans Indadvendthed — lod ham være uforstyrret og gav sig til at tale med sin Søster om huslige Ting.

De kørte gennem Borup By, hvor Folk var ifærd med at gaa til Ro. I enkelte af de smaa Huse langsmed Landevejen var der Lys, og ovenover de stumpede Tøjstykker, der var hængt for Vinduerne, kunde man fra Vognen se Skygger bevæge sig over Loft og Vægge inde i de fattige Rum. Andre Steder sad man endnu ude paa Dørstenene og holdt Aftenpassiar. Mændene røg deres Piber, og Kvinderne hvilede Hovedet i Haanden eller lænede sig mod Dørkarmen og saae op mod Himlens spredte Stjerner med det ledige Udtryk, som findes hos den, der nyder det fuldkomne Velvære.

Rundtomfra strømmede sød Duft af Hyld, hist og her blandet med en Smule Møddingstank. Henne fra den aabne Plads foran Købmanden, hvor de Unge havde deres Samlingssted, lød der Lystighed. Der blev spillet paa en Harmonika, og Pigerne sang.

Per tænkte ofte paa de mange Spottens Ord, han havde sagt og skrevet om denne Fattigmandslyksalighed, — han spurgte nu sig selv, om ikke disse Mennesker i deres kummerlige Straatagshytter var rigere end han, for hvem den hele Verden laa aaben, men som ikke vidste den Plet, der kunde faa hans Hjerte til at banke.

Da Vognen var kommen et Stykke paa den anden Side af Byen, gik der en høj Mand forbi ude paa Vejkanten. Per saae ham ikke, men Hofjægermesterinden greb sin Søster i Armen og sagde:

»Det var jo Pastor Fjaltring.«

Ved at strække sig udover Vognkanten naaede Per akkurat at faa Øje paa den høje, slanke Skikkelse, inden dens Omrids udviskedes af Mørket.

»Var det den gale Præst?« spurgte han.

»Ja, — nu er det hans Spaseretid. Det siges, at han undertiden gaar her frem og tilbage paa Vejene hele Nætter igennem.«

Der var gaaet Per en Isnen gennem Sjælen ved Synet af denne ensomme, hvileløse Nattevandrer. Den bibelske Forbandelse rungede igen uhyggeligt i hans Øre: »Fredløs og ustadig paa Jorden være hver den, der trodser Herrens Bud.«

Da Vognen lidt efter kørte ind gennem Porten paa Kærsholm med denne hule Rumlelyd, han allerede kendte saa godt, og da han saae Lyset fra Vinduerne skinne ham saa lunt og gæstfrit imøde, blev

han Bytte for en ham ganske ny og underlig Sindsbevægelse. Det gik i dette Øjeblik med Taknemlighed op for ham, at han alligevel her havde fundet et Sted, hvortil han paa hjemlig Maade følte sig knyttet. Og som for at bekræfte dette kom Forvalterens Hund i det samme springende og gav sig til at danse omkring ham og slikke hans Haand i vild Gensynsglæde. Det stakkels Dyr, hvis Hvalpe man havde taget fra den, havde siden kastet sin Kærlighed paa Per. Helt rørt bøjede han sig ned og klappede den. —

* * *

Den følgende Morgen gjorde Per endelig Alvor af at ty til det lille Opbyggelsesbibliotek, hvormed Hofjægermesterinden havde forsynet hans Værelse. Han tog en af Pastor Blombergs Prækensamlinger; og skønt Vejret var blæsende, vilde han ikke blive inde, men gik med Bogen op til Skoven. Her lagde han sig paa sin Yndlingsplads lige under Hegnet saaledes, at han fik Skoven i Ryggen til Læ, medens han foran sig havde fri Udsigt over Aaen og Engene til de kratklædte Skrænter paa den anden Side.

Det var Omgivelser, der just passede til den Læsning, han nu begyndte paa. Der var i Pastor Blombergs Forkyndelse ikke saa lidt, der mindede om et saadant dansk Englandskab i køligt Som-

mervejr: høj Luft, blaa Himmel, solbeskinnede Skyer, megen Fuglesang, hist og her et Kalvebrøl, overalt den frodigste Grønhed, bløde Linjer, frie Udsyn — og en ensformig, flad Horisont. Selve Fremstillingsmaaden var paa lignende Maade helt igennem baaret af den nationale Aand. Pastor Blomberg var som Prædikant først og sidst Æstetiker, og med sin folkelige Stil tilhørte han i saa Henseende ganske den kirkelige Retning, der var baaret til Verden af den grundtvigske Salmesang, og som aldrig tabte Præget af sin digteriske Oprindelse.

Det var dog ikke netop Bogens Form, der fængslede Per, saa han endog var nærved at glemme Frokosttiden. For Sprogets Billedkunst havde hans Udvikling i Matematikens og Naturvidenskabernes Skole kun gjort ham i ringe Grad modtagelig. Det var stadig Beviset, han søgte bag de blomstrende Ord; det var Tanken, han forfulgte for at naa ind til den endelige Løsning af det ene, store Spørgsmaal, der nu var blevet ham selve Livets Kærne.

Allerede ved sine to Samtaler med Pastor Blomberg havde han jo faaet en Forestilling om dennes Kristendom, der var saa overraskende ulig den, hvori han selv var bleven opdraget. Først nu forstod han dog, hvad Hofjægermesterinden altid havde sagt om hans Prækner, at de virkede saa vidunderlig beroligende. Hvor var man ikke her

langt fra hin skumle Rettroenhed med dens Brændemærkning af Kødet, dens Korsfæstelse af Forstanden, med den hele middelalderlige Sjæletortur, som kun en Taagedrøm om Paradisets Herligheder søgte at formilde! Her var intet, der skræmmede Tanken eller krænkede Følelsen, intet, der blev borte i Spekulationens Skyer eller fortonede i Anelsernes Taager. Her var heller ingen Modsigelser at overvinde. Alt syntes saa lige til, næsten selvfølgeligt, og desuden paa en saa vidunderlig praktisk Maade tilpasset Menneskenes Trang. Djævelen blev med godt Humør sat paa Pulterkammeret som et Foster af opskræmt Munkefantasi, og om Troen paa en evig Fordømmelse hed det rent ud, at den var hedensk og afskylig, idet den stred mod de Kristnes Forestilling om Gud som en alkærlig Fader. Om det Hinsidige blev der i det hele talt saa lidt som muligt. Hvad det efter denne Anskuelse hovedsagelig galdt om, var, at man frejdigt og fromt gik sin beskikkede Livsvej tilende i Fortrøstning til, at Vorherre nok sørgede for Resten.

Der var virkelig noget af en Aabenbaring for Per i alt dette. Tilværelsens Mysterium, der var begyndt at blive indtil Fortvivlelse labyrintisk for ham, opløstes her i enfoldig Klarhed.

Han lukkede tilsidst Bogen og laa en Tid med Haanden under Hovedet og saae ud over Engene. Hans Tanker samlede sig om Jakobe med nyt

Haab baade for ham selv og hende. Han følte sig tilmode som En, der har været ængstet ved Tanken om en forestaaende lang og byrdefuld Nattetrejse over et stormfuldt Hav til et ukendt Land, og som saa en Morgen vaagner og ser, at Farten er overstaaet, Stormene gennemstridte, og at det fremmede Land hilser ham hjemligt med Solskin og grønne Skove. For hvad der her fordredes, var jo væsenlig kun den samme samvittighedsfulde Selvopdragelse, paa hvilken han i den senere Tid af egen indre Drift havde beflittet sig, og hvorved han jo virkelig ogsaa til Tider havde faaet som en Anelse om den Sindets Fred og Tryghed, der var de Troendes forjættede Løn. — —

Ved Frokosten fortalte Hofjægermesterinden ham, at hun den foregaaende Aften havde truffet Aftale med Justitsraadens og Præstens om at mødes ved en Folkefest, der skulde afholdes om Eftermiddagen i en nærliggende Skov, og hvor blandt andre ogsaa Pastor Blomberg skulde tale. Havde han Lyst til at være med?

Per sagde, som sandt var, at han meget gerne engang vilde høre Pastor Blomberg tale. At ogsaa Udsigten til igen at komme sammen med Frøken Inger og de andre unge Landsbypiger havde nogen Tillokkelse for ham, talte han derimod ikke om.

Da de havde drukket Kaffe, aflagde han sit sædvanlige Middagsbesøg ovre hos Forvalteren for

at sludre lidt ved en Pibe Tobak. Blandt de landlige Vaner, han havde lagt sig til her paa Kærsholm, var ogsaa Smagen for lange Piber med store Hoveder, der kunde ryge en Timestid uden at omstoppes. Han havde en saadan Dampmaskine hængende hos Forvalteren, i hvis Hybel han trods det forfærdelige Rod, den gerne laa i, altid befandt sig saa vel.

»Sig mig, hvad er det, De har at udsætte paa Pastor Blomberg?« spurgte han, da de en Tid havde snakket om andre Ting.

»Jeg?«

»Ja, jeg synes at huske noget om, at De engang fortalte en eller anden Ondskabsfuldhed om ham.«

Forvalteren grinede i sit krøllede Skæg.

»Gud bevare min Mund for at sige noget om Hs. Ufejlbarlighed! Jeg er da ikke tosset. Saadan en Mand er jo ligefrem en Ære for Egnen.«

»Ja, De sagde nu alligevel noget.«

»Naa, jeg kan maaske ha'e undret mig lidt over, at han kan la' sin gamle Fa'er gaa saadan for Lud og koldt Vand, — dersom det da er sandt, hvad Folk siger.«

»Lever Pastor Blombergs Fa'er?«

»Det gør han nok. Ovre paa Sælland et Sted. Og han skal nok gaa der næsten som et Fattiglem. Baade luset og fnattet. — Jeg synes nu, at Blomberg godt kunde ta' ham til sig og gøre lidt for ham i hans Alderdom.«

»Der er maaske noget i Vejen. Eller han har maaske ikke Raad til det.«

»Ja, det kan jo være. Men ellers ser da Blomberg ikke saa nøje paa Skillingerne. Det skal man ikke sige om ham. Han veed jo ogsaa altid, hvor han skal faa nogen, naar han mangler. Bare han begynder at snakke om at søge et andet Embede, faar Folk travlt med at la' Spyttebøssen spasere rundt i Menigheden. For de hænger jo ved ham her li'som et Barn ved Patten.«

»Bruger han da den Trafik?«

»Sommetider mer end lidt for meget. Som nu forleden Aar, da han skulde ha'e sig et Par nye Køreheste. Han sa' da ligeud, at nu kunde han ikke forsvare for sine Børn at blive her længere. Han ligefrem holdt som en Afskedspræken; og Folk blev saa forskrækkede, at de skillingede sammen baade til Wienervogn og Bæster. Og det var endda knap nok, at han sa' Tak for det. Han syntes sagtens, at det var saadan Folks Skyldighed. — Har De hørt, hvad Pastor Fjaltring kalder ham?«

»Nej.«

»Grossereren.«

»Hvad skal det sige?«

»Ja, jeg forstaar det heller ikke. Men — løjerligt nok — jeg synes alligevel, at det passer.«

Per laa en Tid tavs og saae ud paa Røgen fra Piben.

»Hvad synes De om hans Datter?« spurgte han saa.

Forvalteren grinte igen.

»Er De forlibt kanske?«

»Sludder! Jeg spørger, hvad De synes om hende.«

»Jeg finder hende rigtig pæn.«

»Ikke mere?«

»Saa siger vi altsaa sød.«

»Præmieværdig? Det er jo det Udtryk, De plejer at bruge.«

»Naa ja, — efter min Formening er Frøken Blomberg alligevel en Kende for højrumpet.«

Per kom til at le, men ærgrede sig i Grunden over det. Forvalterens Tone stødte ham idag. Fyren var dog vist mere ondsindet, end han havde troet. I hvert Fald maatte hans Omtale af Pastor Blomberg sikkert være ren Bagvadskelse. —

Ved Firetiden holdt Landaueren for Døren, og efter nogen Venten — Baronessen kunde som sædvanlig ikke blive færdig — kørte de afsted. Hofjægermesteren havde i sidste Øjeblik bestemt sig til at tage med og gjorde sig under Kørslen hæderlig Umage for at bringe de foregaaende Dages selskabelige Overtrædelser i Forglemmelse hos sine Gæster.

Alligevel var Turen ikke synderlig behagelig. De havde hele Tiden Blæsten med sig, og det ophvirvlede Landevejsstøv blev hængende omkring Vognen og gjorde det næsten umuligt at tale.

Efter en god Times Kørsel naaede de Festpladsen: en Grønning i Bunden af en prægtig Skovkedel. Her var Læ, og Solen flimrede gyldent over Græsset. Et Par Hundrede Landboere — Mænd og Kvinder — stod opstillet foran en flagsmykket Talerstol, og man var allerede begyndt at synge. Det herskabelige Køretøj vakte en vis Opsigt i Forsamlingen, men nogen udpræget Ærefrygt var der dog ikke at spore, — ja Hofjægermesterens langbenede Skikkelse i den junkerlige Spændejakke og med Urhanelyren i Hatten syntes endda at vække nogen Munterhed hist og her, mens han førte sine Damer op til nogle Siddepladser umiddelbart foran Talerstolen, der var forbeholdt Egnens Udvalgte.

Per holdt sig tilbage. Han var bleven lidt betuttet ved Synet af denne store Almueforsamling og vilde ikke ind i Mylret. Han saae Justitsraaden rejse sig forude og hilse paa Hofjægermesterens. Ogsaa Pastor Blombergs brune Plyshat og hans Kones højtbaarne Hoved opdagede han derhenne paa Bænkepladserne. Derimod søgte han forgæves Frøken Inger og hendes Veninder. De var ikke noget Sted at se, og det skuffede ham dybt.

Da saae han Hofjægermesterinden vende sig lidt til Siden og nikke op mod Skovskrænten, og her fik han nu Øje paa tre unge, sommerklædte Kvindeskikkelser, der havde anbragt sig deroppe som paa et Pulpitur.

I det samme tav Sangerne, og lidt efter stod Pastor Blomberg paa Talerstolen.

Han gav sig til at tale om Modersmaalet, om dets Betydning som Hjertets Sprog i Modsætning til alle fremmede Tungemaal, der i det højeste kunde blive Udtryksmiddel for Forstanden. Modersmaalet, sagde han, var det aandelige Moderbryst, af hvilket vi inddrak Nationens Sjæl. Et Folks Sprog indeholdt jo som i en Hovedsum Folkets aandelige Eje, det var vore Forfædre i hundrede Led, der herigennem talte fortroligt til os og dannede os i deres Billede. Derfor skulde vi ære det og holde det helligt. Ligesom vi indgærdede de Kilder, hvoraf vort Legeme skulde drikke, at de ikke forurenedes, saaledes galdt det i endnu højere Grad om at vogte den aandelige Ernæringskilde, som Ordet var. Men gav man Agt paa Folks Hverdagstale, vilde man desværre finde meget urent, ja raaddent i den, og i saa Henseende var Landboerne ikke stort bedre end Folk i Byerne. Der var jo dem, der ikke kunde aabne Munden, uden at tvetydige Ord og svinske Hentydninger væltede ud af den som Skrubtudserne af Prinsessens i Eventyret. Her var en stor Opgave at tage op, — maaske Tidens vigtigste. Han vilde her særlig kalde paa de Unge, hos hvem Vanen til uterlig Tale endnu ikke var for indgroet. Der maatte i det hele skabes en Bevægelse for at udvikle Sansen for en Sjælens Hygiejne, der jo dog var fuldt saa vigtig for

Mennesket som Omsorgen for Legemet. Han vilde her rejse Fanen, Renhedens snehvide Dug, — alle gode Kræfter i Folket maatte nu samles for at værne den unge Slægt mod den Besmittelse ved Ordet, for hvilken den nu daglig var udsat.

Per havde allerede ved Foredragets Begyndelse søgt op til de unge Piger og — efter at have hilst — taget Plads bagved dem. Han var straks helt optaget af at høre; men efterhaanden som Taleren blev direkte moraliserende, splittedes hans Opmærksomhed. De unge Pigers Nærhed gjorde jo sit dertil; men ogsaa Forvalterens Fortælling om Pastor Blomberg havde nogen Del deri, — den havde alligevel afsvalet ham lidt.

Desuden var det altsammen saa nyt for ham her. Det var første Gang, han var Deltager i et Folkemøde; derfor optog Tilhørerne ham nok saa meget som Taleren. Han saae paa disse tætte Rækker af solide Vadmelsskikkelser, paa disse spændt lyttende, aabne og opvakte Ansigter, og det gik i Grunden først ved denne Lejlighed rigtig op for ham, hvad det var for en aandelig Bevægelse, han her var bleven ført ind i.

Han havde jo nok før hørt Tale om den grundtvigske Vækkelse med dens Ide om en folkelig Kultur i Modsætning til Videnskabens verdensmæssige Dannelse; men ligesom selve Bonden i hans Øjne havde været en Fortidslevning, der var omgivet med et Skær af Latterlighed, havde han aldrig troet det

Umagen værd at stifte nærmere Bekendtskab med denne Folkebevægelse, saa udbredt den ogsaa var. I de københavnske Krese, hvor han havde færdedes, var den ogsaa gerne bleven omtalt med en vis, overbærende Ringeagt.

Uvilkaarlig drog han nu en Sammenligning mellem denne Forsamling af danske Landboere og de østerrigske og italienske Bønder, han havde lært at kende paa sin Rejse, og han kom til det Resultat, at han ikke havde nogen Grund til at skamme sig paa Landsmandsskabets Vegne. Det slog ham, hvilken Forskel der var paa denne lysvaagne, forstaaende Tilhørerkres og den søvnige Hjord af tyrolske Bjergboere, som Præsterne om Søndagen drev i Procession gennem Dresack som brægende Faar. Men ogsaa sammenlignet med Egnens Fortids-Bønder, saaledes som han huskede dem fra sin Barndom, viste Kresen her en mærkværdig Forskel. Her havde tydelig nok fundet en Udvikling, en Frigørelse Sted, der var gaaet jævnsides med den, hvoraf han selv var bleven baaret frem, — og den havde aabenbart bragt fuldt saa megen Lykke med sig.

Og pludselig forstod han med en Fornemmelse af Angst, at her var den Magt, den tungtbevæbnede Hær, mod hvilken den ny Tids Mænd vilde have at kæmpe herhjemme. Her var ogsaa Forklaringen paa den frejdige Sindsligevægt, som den danske Bonde havde bevaret trods Prioriteternes

voksende Tynge. For de materielle Værdier, der var gaaet tabt, havde man fundet Erstatning i et rigere aandeligt Liv, en forædlet Livsførelse; og under Bestræbelserne for at trodse Tidsaanden og vedblivende hævde sig som Samfundets bærende Magt havde man skabt et Sammenhold, en Fællesskabsfølelse, der gjorde glad og stærk.

Da Pastor Blomberg havde sluttet sit Foredrag og der igen var sunget et Par Sange, traadte Festens Leder, en yngre, smilende Bonde, frem for at meddele, at der nu vilde blive en halv Times Pavse, hvorefter Højskoleforstander Broager vilde tale.

Forsamlingen spredtes langsomt over Pladsen, og de, som havde maattet staa op under Foredraget, slog sig ned i Græsset, hvorefter Mellemmadspakkerne og Mælkeflaskerne kom frem.

Inger og hendes Veninder havde rejst sig for at gaa ned til de andre; men Per kom nu med det Forslag, at de skulde benytte Ventetiden til at se sig lidt om i den smukke Skov. Frøknerne Clausen viste sig straks villige. Inger derimod tøvede med Svaret. Hun skottede ned til Pladsen foran Talerstolen med et tvivlraadigt Blik, der dog ikke, som Per troede, galdt Hofjægermesterinden, men Moderen. Inger slægtede ogsaa i den Henseende sin Moder og dennes Provins-Patricierfamilje paa, at hun var meget nøjeregnende med Overholdelse af Formen. Men den ældste Clausen,

den fuldbarmede Gerda, tog hende resolut under sin ene Arm og greb Søsteren under den anden og trak afsted med dem.

Samme Frøken Gerda havde aabenbart vanskeligt ved at holde sine livfulde brune Øjne fra Per. Det var ikke til at tage fejl af, at hans Tilstedeværelse havde sin Del i hendes raske Væsen, og Søsteren, der endnu halvt var Barn, lod sig hurtigt smitte af hende og hængte sig leende paa hendes Arm som en overgiven Skoletøs.

Men Per havde aldeles ikke Tanke for andre end Inger. Han holdt sig hele Tiden ved Siden af hende og lod de andre fjase. Han fandt dem idag lovlig tarvelige, og han kunde ikke lade være med at tænke paa, om ikke Inger følte sig lidt forlegen paa sine Veninders Vegne. I hvert Fald gik hun og saae ned for sig og blev mere og mere faamælt, jo ivrigere de andre lod Munden løbe.

Det kunde nu ikke undgaaes, at disse tilsidst forstod, at de var tilovers. Der var dog ikke Tale om, at de lod sig mærke dermed, ialfald ikke ved at vise sig fornærmede. Tværtimod. Som de Jyder, de var, hævnede de sig over Mangelen paa Paaskønnelse ved en stadig djærvere Løssluppenhed.

De var naaet ud af Skoven. Foran dem løftede sig en mægtig Grusbakke, ganske nøgen, kun dækket af et fattigt Græs med mørke Pletter af Lyng. Det var den bekendte Rolhøj, Egnens

højeste Punkt, hvorfra man havde Udsigt over en Tiendedel af Jylland.

»Første Mand paa Toppen!« raabte Frøken Gerda og suste opad Skrænten, øjeblikkelig fulgt af Søsteren, der i Farten fik sin Hat blæst af Hovedet, saa der blev en vild Jagt efter den henad Bakkeskrænten.

Inger fulgte dem ikke; og Per, der erindrede at have hørt Hofjægermesterinden advare hende mod at løbe, fraraadede hende det ogsaa i meget bestemte Ord.

»Husk paa, at De nylig har været syg, Frøken! Jeg veed, at De ikke maa overanstrenge Dem.«

Ved denne nænsomme Omhu for hendes Person erobrede Per uden at vide det et nyt — og ikke helt ringe — Stykke af Ingers Hjerte. Hun var endnu saa meget Reconvalescent, at det var hende en Tilfredsstillelse at blive gjort svagere, end hun virkelig var. Men nu erklærede hun pludselig, endda med et lille Nakkekast, at hun netop vilde derop; og da Per foreslog, at hun i det mindste burde støtte sig til hans Arm, vilde hun ikke høre Tale derom. Hun fejlede ikke det ringeste, sagde hun. Der var ikke noget at ængstes for.

Per holdt sig alligevel tæt foran hende under Opstigningen for at kunne gribe til, dersom hun skulde snuble. Paa et Sted, hvor der var særlig stejlt, tog hun da ogsaa efter nogen Betænkning mod

hans fremstrakte Haand. Hun kunde ikke indse, at der var noget upassende deri, saa meget mindre som han jo var forlovet. Og det var slet ikke ubehageligt saaledes at blive ført næsten svævende op ad den bratte Skraaning. Hun mærkede, at han var stærk, og det gjorde hende lidt rød.

Per havde hele Tiden Trang til at fortælle hende, at han havde tilbragt Formiddagen med at læse i en af hendes Faders Bøger, og hvormeget Udbytte han havde haft deraf. Men han var bange for, at hun skulde opfatte en saadan Udtalelse blot som en høflig Frase, og lod det derfor være. Han nøjedes da med at sige, at han havde været saa glad ved sit Besøg i Præstegaarden den foregaaende Dag — noget, hun aabenbart ikke fandt Grund til at forundre sig over.

De to Clausen'er havde imidlertid forlængst naaet Toppen. De stod deroppe og holdt paa Hattene, mens Stormen tog i deres Skørter, som vilde den rive Klæderne af dem. Ved Synet af Inger og Per sagde den Yngste:

»Se blot, hvor de kryber!«

»Det er saa kedeligt med Inger,« svarede Frøken Gerda. »Naar Nogen gør lidt af hende, bliver hun straks saa affektert.«

»Man maa forresten ikke sige andet, end at han er ganske køn, ham — Nussen,« sagde den unge.

»Køn! Jeg finder ham skrækkelig!«

»Det mener du jo ikke, Gerda. Du sa'e da iaftes —.«

»Jeg! Er du gal, Tøs! Har du rigtig set paa hans Glugger? Saadan et Par Mælkespande!«

Inger og Per naaede endelig tilvejrs, og man gav sig til at betragte den berømte Udsigt. De unge Piger begyndte straks at tælle Kirketaarne, af hvilke man, naar Luften var ganske klar, skulde kunne øjne fem og tredive. Frøknerne Clausen kendte Navnene paa dem alle; men Per havde tydeligt nok kun Interesse for dem, som Inger kunde udpege. »Nej se, er det Tebberup! ... Hvad siger De? Aa, Ramlev!« udbrød han, saasnart hun havde nævnt et Navn, — og de to Søstre stødte hemmeligt til hinanden med Albuen.

Det var forresten daarligt nok, at den ene kunde høre, hvad den anden sagde, saadan larmede Blæsten med deres Klæder. Der var ogsaa temmelig køligt deroppe, saa de bestemte sig hurtigt til at gaa ned.

Da Skoven igen havde lukket sig omkring dem, standsede de et Øjeblik, for at Damerne kunde gøre lidt Toalette. Blæsten havde huseret slemt med deres Frisyrer. Navnlig var Ingers silkefine Haarpur ilde medtaget. Hun maatte tage begge sine Handsker af for at faa lidt Skik paa det, og da hun netop stod med Hattenaalen i Munden og Veninderne var beskæftiget med deres eget, bad hun Per om at holde dem saalænge.

Hun tænkte ikke det mindste derved; men de to Søstre saae straks til hinanden, og mere end een Gang, idet de nu gik tilbage gennem Skoven, fandt de Anledning til igen at puffe til hinanden med Albuen.

Da de naaede Festpladsen, var Mødet for længe siden genoptaget. Paa Talerstolen stod en høj, smuk, alvorligt udseende Mand med mørkt Haar og Skæg. Det var Forstander Broager, Lederen af en i Nabolaget liggende Højskole og Pastor Blombergs Medbejler til Egnens Folkegunst navnlig mellem Ungdommen.

I Stilhed anbragte de sig paa deres forrige Pladser under Træerne uden at vække Opmærksomhed. Inger skottede straks ned til sin Moder, — hun var alligevel nu lidt betænkelig ved Fraværelsen, der jo ogsaa havde trukket meget længere ud, end hun havde tænkt sig. Til al Lykke saae det ud til, at Moderen ikke havde savnet hende; hun sad fuldkommen rolig og syntes ganske optaget af Højskoleforstanderens Tale.

Dette var hun paa sin Maade virkelig ogsaa. Pastorinden vaagede med Skinsyge over sin Mands Anseelse som Foredragsholder. Skønt aldrig Nogen kunde se det paa hende, var hun nervøs, hvergang andre og navnlig naar Højskoleforstanderen skulde tale; og dette var Grunden til, at hun trods Pers Tilstedeværelse ikke i Mellemtiden havde tænkt paa at se efter sin Datter.

Det samme var forresten Tilfældet med Pastor

Blomberg selv. Ganske vist var han altid den, der allerlydeligst gav sit Bifald tilkende overfor andre Talere og lo højest af deres Vittigheder; men paa en forrædersk Maade steg Blodet ham til Kinderne, saasnart han mærkede, at en anden gjorde Lykke.

Efter at Mødet var sluttet med endnu et Par Sange, og mens man ventede paa Vognene, gik Hofjægermesterinden og Inger med hinanden under Armen inde under Træerne lidt borte fra de andre. Den første sagde:

»I sad sammen med Sidenius, saae jeg. Tror du, han var noget glad ved Mødet?«

»Jeg veed ikke; men det var han vel nok. Vi var forresten en lille Tur inde i Skoven — ja, Gerda og Lise var naturligvis med. Det kunde der vel ikke være noget urigtigt i?« spurgte hun og saae spændt paa den anden.

Hofjægermesterinden kom til at le.

»Nej, det kan der virkelig ikke.«

»Især da han jo er forlovet.«

»Javist.«

»Det er forresten underligt, saa lidt man mærker det paa ham, — at han er forlovet, mener jeg. Han taler vist aldrig om det.«

»Naa — nej. Det har nok heller ikke saa meget paa sig med den Forlovelse.«

Inger standsede og saae helt forskrækket paa hende.

»Hvad siger De!«

»Ja, jeg veed naturligvis ingenting. Men jeg har paa Fornemmelsen, at han ikke er saa glad ved den Forbindelse. Det er jo en Jødedame.«

Inger blev blodrød og gik en Tid tavs. Det skulde hun have vidst! Hun følte sig pludselig helt skamfuld ved Tanken om, hvor fri hun havde været overfor ham.

Hofjægermesterinden, der i Smug iagttog hende, misforstod imidlertid det Indtryk, Meddelelsen gjorde paa hende, — og det kom ikke til nogen nærmere Forklaring. Der blev nemlig i det samme kaldt paa dem ude fra Festpladsen, hvor Vognene nu var kørt frem. Pastor Blomberg og hans Kone sad allerede vel indpakkede paa deres Pladser, og Præsten var lidt utaalmodig, saa der blev kun Lejlighed til en hastig Afsked.

Da Inger var kommen tilsæde og vilde tage sine Handsker paa, kunde hun ikke finde dem, og med Betuttelse gik det da op for hende, at hun havde glemt at faa dem tilbage fra Per, som rimeligvis uden at tænke derover havde puttet dem til sig.

Der havde endnu været Tid til at bringe dem tilveje, — Hofjægermesterens Vogn var endnu ikke kørt — men saa brødefuld følte hun sig, at hun ingenting vilde sige for ikke at røbe sig overfor Moderen. Hun turde i sin Raadvildhed end ikke se sig tilbage, idet de kørte; og under Kørslen skjulte hun omhyggeligt Hænderne under Vogntæppet. Ti

lyve for Moderen, dersom denne skulde spørge hende, kunde hun ikke faa sig til. Det var virkelig ikke saa meget overdrevent, hvad Folk i Egnen paastod om hende, at hun aldrig havde sagt en Usandhed.

Da de havde kørt et lille Stykke, sagde Fru Blomberg til sin Mand:

»Jeg synes ikke, Broager var rigtig heldig idag.«

»Nej, det var rigtig kedeligt!« svarede Præsten hovedrystende, (han sad ellers og dampede velbehageligt paa en nytændt Pibe). »Han var absolut ikke heldig. — — Absolut ikke heldig,« gentog han efter et Par Minutters Forløb, skønt de i Mellemtiden havde talt om helt andre Ting.

Per udtalte sig under Hjemkørslen med den største Begejstring om alt, hvad han havde oplevet paa Turen. I det hele talte han meget, og hans Væsen var præget af en Oprømthed, der ikke gjorde noget helt naturligt Indtryk. Kun nævnte han ikke Inger med et Ord.

Hofjægermesterinden, der lagde Mærke hertil, tænkte sit derved. Hun lænede sig tilbage i Vognen og sank hen i Drømmerier.

Idet de nu kørte ind paa Kærsholm, grebes Per af den samme Taknemlighedsfølelse, der ogsaa den foregaaende Dag havde bemægtiget sig ham ved Hjemkomsten. Kun omfattede den iaften ikke alene selve Gaarden men Engen, Skovene og den hele Egn lige til Bøstrup Præstegaard. Samtidig

vaagnede imidlertid ogsaa det Mismod, han saa længe havde baaret i det skjulte. Han begreb ikke, hvorledes han skulde kunne løsrive sig herfra. Og dog maatte det jo ske. Og det endda snart. Han havde nu været her omtrent to Uger.

Da han kom ind paa sit Værelse, gøs det i ham ved Synet af et Brev, der var lagt frem til ham paa Bordet. Hans Øjne fik et sky Udtryk, — det maatte være Brev fra Jakobe, tænkte han og tøvede med at tage det. Da han genkendte Ivans Krage-tæer, trak han vel Vejret lettere; men en Følelse af Ubehag blev alligevel tilbage. Svogerens Haandskrift mindede ham saa pinligt om det stadig uløste Pengespørgsmaal, der hver Aften skaffede ham nogle kvalfulde Øjeblikke, inden han faldt i Søvn.

Han lagde Brevet ulæst tilside, — Forretninger maatte vente til imorgen. Og saa fremtog han af sin Jakkelomme en lille lysegraa Bylt, som han med Nænsomhed foldede ud og længe betragtede. Det var Ingers Handsker. Et Par bløde, ru, saakaldte Randers Handsker, ganske ny og med mange Knapper.

Det havde ikke været helt tankeløst, at han puttede dem til sig derude i Skoven. Det havde været ham en saa stor Tilfredsstillelse at holde om dem, at han ikke kunde faa sig til straks at slippe dem igen. Rigtignok havde det været hans Hensigt at tilbagelevere dem til deres Ejerinde, naar de skiltes; men under den hastige Afsked havde han glemt det, og herover var han nu taknemlig.

Han havde nu et rimeligt Paaskud til at forny sit Besøg i Præstegaarden ... Eller ... Vilde det maaske være tilraadeligst for ham at lade det være? Stod han ikke Fare for at blive alvorlig forelsket, dersom han saae hende oftere? Han havde mærket det under Spasereturen i Skoven, at han var paa Veje til at blive sanselig betaget af hendes slanke, lyse Jomfrulegeme. Den gamle Adam rørte sig atter i ham. Hans Blod, der saa længe havde slumret, begyndte igen at længes. — Men hvortil skulde det føre? Nogen ny Kærlighed havde han dog ingen Ret til. Livets Blomsterstier havde han for bestandig sagt Farvel, ... om han overhovedet nogensinde havde kendt dem.

TREDJE KAPITEL

Den Tid var nu inde, da det københavnske Sommerliv mellem de hvide Villaer langsmed Øresundskysten Dag for Dag udfoldede sig med lysere og festligere Farver. Den forøgede Træghed, som Sol og Stille skabte paa det »rigtige« Land, sporedes ikke her. Den store Bys stærke Pulsslag forplantede sig ad Strandvejen ud i det grønne, og Telegrafens og Telefonens Nervetraade holdt Dagen igennem Livets Kræfter i Aande derude i den livløse Natur. Store Dampere svingede ind til Landgangsbroerne, helt nedtyngede til den ene Side af deres tusindhovedede Fragt, og Jernbanetog af en halv Kilometers Længde standsede hvert Øjeblik ved Stationerne for i mindre end et Minut at opsluge eller udspy et bølgende Menneskemylr, der tilhjuls og tilfods spredte Storstadens magtfulde Uro dybt ind i Nordsjællands Skove.

Over Livet paa »Skovbakken« hvilede der under alt dette en trykket Stemning. Philip Salomon og Fru Lea havde i denne Tid lange og mismodige Samtaler med hinanden om deres Børn.

Det var ikke alene Jakobe, hvis Fremtid fyldte dem med Bekymring; nu havde ogsaa Nannys Forhold givet dem Anledning til Overvejelser af den alvorligste Art. For det Nederlag, den unge Frues Forfængelighed og Ødelæggelseslyst havde lidt hos Per, havde hun søgt Oprejsning hos sin gamle Tilbeder Hansen-Iversen; og da hun dennegang virkelig trængte til at glemme, havde hun givet sig hen til sin dristige Flirt med en vis Lidenskab. Men det havde nu vist sig, at den forhenværende Kavalleriløjtnant ikke var saa mandig og overlegen en Karakter, som hans flotte Overskæg lod formode. Efter et Stævnemøde, hvor Nanny var kommen for Skade at aabenbare sin Mangel paa reelle Hensigter, var han gaaet hjem og havde skudt sig en Kugle gennem Hovedet og havde tilmed i et højtideligt Brev efterladt Verden sine Bevæggrunde og Nanny sin Forbandelse.

Takket være hendes Mands indflydelsesrige Stilling i Pressen var Sagen bleven dysset ned; og for yderligere at dække sin Kones Rygte viste Dyhring sig i disse Dage hyppigt for Offenligheden med Nanny under Armen, ligesom han spøgende ytrede til sine Bekendte, at det i Grunden var en farlig Sag at have en Kone, hvis Øjne ikke alene lignede men ved Lejlighed — og ganske uforvarende — ogsaa kunde virke som en Pistolmunding. Han gjorde det ikke for Nannys Skyld; men

det galdt for ham at forhindre, at hans Navn netop i Øjeblikket indblandedes i en Skandalsag, idet hans Herre og Stormester havde stillet ham et Rigsdagsmandat i Udsigt som det næste Skridt op mod Ærens og Berømmelsens Tinder. Privat havde han imidlertid underkastet Nanny et indgaaende Forhør, hvilket var bleven afsluttet med et knaldende Ørefigen, som hun roligt havde taget imod. Hun fandt endog, at hun slap ganske billigt fra den Historie, der i første Øjeblik havde opskræmt hende frygteligt, — ja, hvad mere var, hun blev ved den Lejlighed for første Gang rigtig vellystfuldt betaget af sin Mand og var herefter igen en Tid hans ydmyge Slavinde, der villigt — og med forøget Erfaring — tjente hans kønslige Udskejelser, endda hun var fuldt overbevist om, at han for sit Vedkommende gjorde rundelig Brug af den erotiske Frihed, de begge havde betinget sig paa deres Bryllupsdag.

Imidlertid kunde det ikke forhindres, at der sivede et og andet ud om Aarsagen til Løjtnantens Selvmord. Den københavnske Sladder, der ogsaa var flyttet paa Landet, fik endda Snu af det efterladte Brev; og naar Philip Salomon og hans Kone kørte deres sædvanlige Aftentur ud ad Strandvejen med deres kongelige Forspand, hilsende og hilst af Venner og Misundere, opstod der en ivrig Hvisken og Tisken rundtom i Villahaverne. Visse Folk havde aldrig rigtig kunnet tilgive Nanny

hendes Skønhed, og alene af den Grund havde hendes Dyd altid hørt til de mest omtvistede i Bredgadekvarterets afsluttede lille Samfund, hvor man ligesom i de smaa Provinsbyer kendte hinanden indtil Underbukserne.

Forældrene selv bedømte deres Datters Opførsel meget strengt. Philip Salomon fandt sig endog beføjet til at gøre Dyhring en ligefrem Undskyldning, hvad denne straks udnyttede paa den Maade, at han fik Svigerfaderen til som en Slags Skadeserstatning at forstrække ham med en halv Snes Tusind Kroner til Dækning af en Veksel.

Den eneste af Nannys Paarørende, som tog hende en Smule i Forsvar, var mærkværdig nok Jakobe. Hun, som ellers altid havde været saa uskaansom i sin Dom over Søsteren, havde kun et Skuldertræk tilovers for den hele Affære, som hun ikke fandt nogen Grund til at tage saa højtideligt. Livet krævede nu engang Blod, naar det virkelig skulde leves, — vilde man være med, maatte man være forberedt paa at blive den, af hvem det tappedes.

Men Jakobe var nu i det hele bleven saa forandret i den sidste Tid. Ikke alene havde hendes Udseende igen tabt sig foruroligende; men der var i hendes Væsen kommet noget af den samme trætte og unaturlige Ligegyldighed, der havde været ejendommelig for hende i Fortiden. Naar Nogen spurgte til hendes Befindende, svarede hun

regelmæssigt, at hun havde det godt; men forresten viste hun sig sjælden i Familjen uden netop ved Maaltiderne. Om sin Kæreste talte hun bestandig sjældnere; dog gjorde hun heller ingen Indsigelser, naar Forældrene talte til hende om det forestaaende Bryllup. Men samtidig snakkede hun rigtignok om, at hun tænkte paa igen at gøre sin Veninde i Breslau et Besøg, — der var Ingen, der kunde blive klog paa hende ellers paa hendes Planer.

Der var i hvert Fald kun een, der forstod en lille Smule; det var Søsteren Rosalie. Hun, som havde sit Værelse ved Siden af Jakobes, vaagnede en Nat og hørte Hulken derinde fra; og da hun mente, at Søsteren pludselig kunde være bleven syg, skyndte hun sig op. Men hun fandt Døren laaset, og Jakobe vilde ikke lukke hende ind; og den næste Morgen forklarede hun saa, at hun havde haft Tandpine. Men Rosalie var ikke længer noget Barn. Hun var selv begyndt at finde sig tilrette i Kærlighedens hemmelighedsfulde Vildskov, ledet paa Vej derind af Nannys Fodspor. Hun havde endog haft Held til allerede at nedlægge et Bytte. Kandidat Balling havde for noget siden erklæret hende sin Kærlighed i nogle bombastiske Romanvendinger; og det morede hende nu at lade uforstaaende og se det lange Literaturværk pines af Frygt og Uvished. —

Hvad der gjorde Jakobes Sind saa fortvivlet

nedtrykt, at hun undertiden tænkte paa at tage Livet af sig, var navnlig det, at hun ikke kunde bestemme sig til et endeligt Brud med Per. Endda hun forlængst forstod, hvorhen det hele bar, og skønt hun ogsaa godt anede, at der maatte være en Kvinde med i Spillet, opsatte hun Afgørelsen fra Dag til Dag. Saa nedværdigende var Kærligheden! Saa skamløs var den Følelse, hun havde holdt for Livets helligste!

Det var hende under alt dette en Trøst, ja lidt af en Oprejsning, at hun ikke havde faaet betroet Per sin Tilstand. Sin dyreste Hemmelighed havde hun ikke udleveret ham. I sin Moderlighed var hun forbleven ukrænket. Hun kunde da haabe paa at forskaanes for den Ydmygelse ogsaa at blive Offer for hans Medlidenhed.

Hun havde igen en Tid ladet hans Breve ubesvarede, ja det var kun med Overvindelse, hun overhovedet havde faaet sig til at læse dem. Hans Optagethed af Præsten derovre og dennes udvandede Kristendom fyldte hende med Medynk. Men da han nu i sit sidste Brev ligefrem anbefalede hende at forskaffe sig denne Mands Skrifter (hvad hun iøvrigt allerede havde gjort) og fremhævede et Par Prækensamlinger i det tydelige Haab at kunne vinde hende for sin nye Livsanskuelse, opæggede dette hende, saa hun bestemte sig til at svare. Der var her en Lejlighed, hvor hun kunde

give sit Hjerte Luft uden at ydmyge sig. Og skønt hun ligesom i sit forrige Brev ikke med en Linje berørte deres personlige Forhold, følte hun dog, mens hun skrev, at hun dennegang med sine Ord forberedte det endelige Brud.

»Jeg har hidtil ikke følt nogen Trang til at følge den Opfordring, dine sidste Breve har givet, til at komme ind paa en Sag, som aabenbart paany optager dig meget, — jeg mener dit Forhold til Kristendommen. At min Tavshed dog ikke skyldes Mangel paa Deltagelse, har du maaske af dig selv forstaaet; men det er mere og mere bleven min Overbevisning, at der er Spørgsmaal, som det er frugtesløst at diskutere. Navnlig gælder det vist, hvor Talen er om Troessager, at vi ikke lader os paavirke af Ræsonnementer. Vi faar den Tro, som Omstændighederne skaber for os. Vort Organ for det religiøse udvikler sig lige saa naturbestemt som Hjerte og Nyrer, og al kunstig Indgriben for at modvirke f. Eks. en arvelig Disposition har vist kun til Følge, at den hele Organisme svækkes.

»I dit sidst modtagne Brev læser jeg imidlertid mellem Linjerne et direkte Spørgsmaal til mig, og dette kræver et Svar, — om ikke af anden Grund, saa for at du ikke skal udlægge min Tavshed som en stiltiende Indrømmelse.

»Mit eget Forhold til Kristendommen er naturligvis i ikke mindre Grad end dit bestemt ved

min Fødsel og mine Oplevelser. Fra jeg var en ganske lille Pige, har den morderiske Forfølgelse, som den kristne Kirke indtil de seneste Tider har iværksat overfor det Folk, jeg tilhører, vakt Hævnfølelser hos mig. Og dog tror jeg næsten, at jeg nu vilde være i Stand til at skrive alt dette i Glemmebogen, dersom jeg kunde faa Øje paa Kirkens Velgerninger overfor den øvrige Menneskehed. Men hvorsomhelst man læser i dens totusindaarige Historie, røber sig under Fromhedens Maske den samme Forfølgelsesmani, den samme lumske Ødelæggelseslyst, den samme koldblodige Ligegyldighed for Midlerne, naar blot Magtbegæret tilfredsstilles. Aldrig har nogen aandelig Bevægelse saaledes taget de sletteste menneskelige Egenskaber i sin Tjeneste. Og herpaa — udelukkende herpaa — grunder sig den kristne Kirkes store Udbredelse.

»Det er mig derfor fuldkommen ubegribeligt, ja det ubegribeligste af alt, hvorledes retskafne Mennesker, der er i Stand til at læse og tænke, kan hendrages til dette Troessamfund, under hvis Vinger de hæsligste Laster har fundet Beskyttelse, eller i al Fald Overbærenhed, medens alt, hvad de sidste Tidsaldre har fremavlet af sunde, stolte og modige Bestræbelser for at føre Menneskeheden fremad mod mere Sandhed, til større Retfærdighed og mere Lykke, i Kirken har haft sin misundelige og uforsonlige Fjende. Om maaske Reformationen

har fremkaldt nogen Forbedring heri, saa er den dog ikke af stor Betydning; og de forskellige moderne Retninger, der synes at tilstræbe en forholdsvis velvillig Forstaaelse af anderledes tænkende, beroliger mig heller ikke. Tværtimod. Protestantismen har ogsaa sine Jesuiter, der — maaske blot noget mindre bevidst end de katolske — i vanskelige Tider virker for Kirken ved et tilsyneladende Frisind, som tjener til Dække for dens nødtvungne Indrømmelser. Det er et Fænomen, der er saa gammelt som selve Kristendommen. Som denne allerede i sin Begyndelse med Snuhed skabte sig Fodfæste omkring i Landene ved at optage i sig de hedenske Vaner og Forestillinger, den ikke kunde faa Bugt med, saadan forstaar den i Nutiden behændigt at lempe sig efter Videnskabens eller Humanitetens Krav i samme Øjeblik, hvor et Nederlag truer. At den ikke desmindre vedvarende gør Paastand paa at sidde inde med den eneste, uforanderlige, gudindblæste Sandhed, er et Hykleri, hvortil Verden aldrig har set Mage.

»Og dog, — med alt dette er jeg ikke uforsonlig. Jeg vil endog tro paa Muligheden af en Forstaaelse med Kristendommen, som jo virkelig ejer selvstændige Sandhedselementer af Betydning for Menneskenes Ve og Vel. Men kun paa eet Vilkaar kunde jeg række Kirken Haanden, — det, at den gik i sig selv og blev ærlig. Og endnu dette: at den paalagde sig selv den Bodsgang, som

den fordrer af sine Medlemmer som Garanti for deres Omvendelses Oprigtighed. Lad den gamle Synder tilhylle sit Aasyn, som der staar skrevet, og aabent — for al Folkets Øjne — tilstaa sin Brøde. Det maa være Begyndelsen! Paa Knæ for Menneskeheden, hvis Enfoldighed den har misbrugt, skal Kirken afbede sine Synder! Paa Knæ for Sandheden, som den har knægtet, for Retfærdigheden, som den har blindet, skal den søge Tilgivelse for sin Fortid! Først da — men ikke før — kan den genvinde Tilliden hos dem, der virkelig er Livets og Lysets Tjenere. — —«

* * *

Paa Kærsholm gled Dagene hen i den landlige Ensformighed, der gør Timerne saa flygtige og Livet saa kort. Det var allerede igen bleven Søndag, og Godsejerfamiljen kørte som sædvanlig til Bøstrup for at høre Pastor Blomberg præke.

Efter Pers Udtalelser forleden efter Folkemødet havde Hofjægermesterinden i Grunden ventet, at han dennegang vilde tage med. Og paa en Maade manglede han heller ikke Lyst, — ogsaa fordi han rimeligvis ved denne Lejlighed igen vilde møde Inger, hvem han ikke havde set siden hin Dag i Skoven. Men til at deltage i en formelig Gudstjeneste med Salmesang og Fadervor og Velsignelse kunde han alligevel ikke bekvemme sig.

Han havde desuden Aftenen i Forvejen modtaget Jakobes Brev, hvis lidenskabelige Tone havde gjort et vist Indtryk paa ham, saa han igen var bleven noget usikker.

Da Vognen var kørt, følte han sig meget ene paa Kærsholm. Forvalteren vilde han ikke besøge; han havde i de sidste Dage saa vidt muligt undgaaet dette Menneske, der nu forekom ham lovlig børsteagtig. Han gik da ud i Haven og op paa en beplantet Jordhøj i dennes Udkant, hvorfra der var en smuk og vid Udsigt. Her satte han sig paa en Bænk og saae ud over Egnen.

Rundtomfra — fjern og nær — kaldte Kirkeklokkerne til Andagt. I den stille Luft, under den graatunge Himmel, hørtes de milevidt over Engene. Og de kaldte ikke forgæves. Ude paa Landevejen, som førte i en Bue udenom Gaarden, saaes den ene Vogn efter den anden med søndagsklædte Bønder, der alle kørte ad Bøstrup til. Per fulgte dem med Øjnene, idet de en efter en forsvandt bag den høje Bakke foran Borup By. Og det var ham tilsidst, som om den hele Egn laa uddød foran ham; som om Befolkningen var draget bort til et fremmed Land og havde ladet ham ene tilbage.

Denne Søndagens Fredløshed, som han huskede saa godt fra Fortiden, havde han ikke kendt siden hin Dag, da hans Svigerforældres Hus aabnede

sig for ham og han førtes ind i den (saa længe forønskede) Verden, hvorover ingen Kirkeklokker ringede. Han følte dog nu slet ikke nogen Længsel efter »Skovbakken« eller dens Søndagsfestligheder. Han tænkte uden Misundelse paa den Strøm af glade og pyntede Mennesker, som i Løbet af Dagen vilde gæste den. Kun Jakobe savnede han. — Kunde han dog bare rive hende ud af det Helvede!

En efter en tav Klokkerne. Dobbelt ensomt strakte Engenes Øde sig henunder den lave Graahimmel. Og paany grebes han af denne underlige Følelse af Forladthed. Lyden af en Vogn langt borte paa ukendte Veje fremkaldte tilsidst en helt fantastisk og uhyggelig Fornemmelse hos ham af Hinsidighed ... af at være en Afdød, der i Skyggernes Rige hørte Menneskelivet røre sig over hans Grav.

Han tænkte igen paa Jakobes Brev, — han vidste nu, hvad han vilde svare hende. Denne fredhelligede Formiddag, disse højtidsklædte Bønder i deres fint pudsede Vogne, de Tusinder, ja Millioner af Hjem, hvorfra i denne Time fortrøstningsfulde Mennesker Verden over søgte til Kirkerne for at hente nyt Mod og ny Styrke i Tilværelseskampen, — det var jo Livets egen overbevisende Protest mod hendes Ord. Lad saa være, vilde han skrive, at Kristendommen havde frygtelige Synder paa sin Samvittighed, de blev dog vistnok rundelig opvejede af det gode, den

havde bragt Menneskene. Det var jo netop, hvad han havde følt den Nat paa Dampskibet over Kattegat, at der med Kristendommen var aabnet Mennesket en ny Kraftkilde, der kunde indgive selv en værkbruden gammel Kvinde Heltemodets Styrke. Og — som Højskoleforstanderen forleden havde sagt i sin Tale i Skoven — Nordboerne, i det hele Germanerne, havde jo en særlig Grund til i det mindste at vise Kristendommen Ærbødighed, da det dog var den, der havde udfriet dem af Barbariet. Den havde formet Stammens Aand saa at sige fra Barnsben; den var den aandelige Modermælk, som aldrig vilde kunne rinde den helt af Blodet.

Hvad behøvedes der mere Bevis? Selv om man ogsaa gik ud fra, at de kristne Forjættelser var lutter Opspind eller Indbildning, de havde dog tilstrækkelig godtgjort deres Betydning for Menneskenes Velfærd. Men hvorfor forresten vedblivende tvivle? Følte han ikke selv Umuligheden af i Længden at holde Livsmodet og Livskræfterne oppe uden Bistand fra det Hinsidige?

Blandt de Bøger og Ugeskrifter, hvormed Hofjægermesterinden stadig havde forsynet ham, var ogsaa Poul Bergers »En Jakobskamp«, som han havde hørt saa meget om i København men først nu havde faaet læst. Det store Bekendelsesdigt, der var skrevet i en fuldtonende, gammeltestamentlig Stil, havde grebet ham stærkt. I en af

de Sange, hvori Forfatteren direkte tog Sigte paa den aandelige Bevægelse, som særlig ved Nathan var bleven indført fra det Fremmede, sammenlignede han denne med en frugtbargørende Foraarsregn, der fik ogsaa de spildte Korn til at skyde tilvejrs og gav den sandede Mark et bedragerisk Udseende af Frodighed.

»Men naar Sommertørken kommer, og Høsten er nær — hvor er I da henne, I rodløse Vildskud, der prangede langs alle Veje og spredte tusind Farver over Jorden som en Forjættelse om Paradisets Herligheder? Ak, Eders tomme Aks anklager Eder. Den Sol, der skænkede de sunde Spirer Vækstens Fylde, udtørrede Eder; og før Høsten kommer, vil Stormen vejre Eder hen, — thi Syndens Sold er Døden. — Vel den, der i Foraarets Grødetid ydmygt sænkede sine Rødder i Urgrunden, hvor de evige Livskilder rinder!«

Det var navnlig disse Ord, der havde slaaet ned i ham. Da han læste dem første Gang, virkede de paa ham, som om han havde læst en Gravskrift over sig selv. Det var netop en saadan sjælelig Henvisnen, han havde følt i de sidste Aar, — et gradvis, uafhjælpeligt Svind af Kraft og Evne, — han havde bare aldrig rigtig villet tilstaa det for sig selv.

»Saa Farvel da, golde Tid! Min Ørkenvandring er tilende. Mine Fædres Himmerig har aabnet sig for mig, og, blændet af Lys, knæler

jeg for dets Porttærskel i Anger og Bøn. Min himmelske Faders Stemme har jeg hørt, og jeg følger hans kærlige Kalden.«

Han havde lagt Hovedet ned i sine Hænder og sad en Stund ganske stille. Han spurgte sig selv, om det længer var andet end falsk Stolthedsfølelse, der holdt ham tilbage fra at søge Forsoning med sine Fædres Gud. Var det ikke bare det, at han ikke kunde faa sig til at bøje den stive Nakke og anerkende en Magt, han engang havde fornægtet? — Ydmyghed! Det var igen et af disse livstunge Bibelord, hvis skæbneafgørende Betydning han begyndte at fatte. At være ydmyg — det var altsaa den sidste Vanskelighed. Det var Himlens Pris for at skænke Sjælen Fred.

Han løftede pludselig Hovedet og saae paa sit Ur. Han var kommen til at tænke paa, at han endnu maatte kunne komme tidsnok til Gudstjenesten i Borup Kirke. Afstanden var knap to Kilometer, og han havde lagt Mærke til, at det netop var Borup Kirkeklokke, der tav sidst af dem alle. Men han maatte i saa Fald ikke tøve ....

Alligevel blev han siddende endnu et Par Minutter. Saa rejste han sig stille og gik bort bag om Haven og Parken.

Heller ikke det første Stykke af Vejen forhastede han sig. Men pludselig gik han rask og

besluttet til og naaede da ogsaa Kirken, inden Præsten var kommen paa Prækestolen. Gennem Vaabenhusets Dør lød Salmesangen ud til ham, og han blev staaende lidt og lyttede med bankende Hjerte, førend han gik derind.

Han befandt sig i en egen Ophidselse, som i Grunden ikke havde synderlig med Andagt at gøre, endsige med Ydmyghed. Endnu da han stod med Haanden paa Dørklinken for at aabne, tænkte han paa at vende om. Der maatte i sidste Øjeblik en Viljesakt til for at opflamme det nye Menneske i ham. Han maatte ligesom trodse sin Omvendelse frem for at faa Ende paa den. Der kom derfor noget næsten udfordrende i hans Holdning og i hele den Maade, hvorpaa han efter at være kommen indenfor Døren saae sig om efter Plads.

Denne Kampstemning holdt sig dog ikke længe. Han havde søgt ind paa den bageste Bænk nærmest Døren; og da han først var kommen til Sæde og de spredtsiddende Kirkegængere havde tilfredsstillet deres Nysgerrighed ved nogle Gange at vende sig om og kigge paa ham, faldt han hurtig til Ro.

Det var nu heller ikke en Forsamling, der var egnet til at holde Højtidelighedens Spænding vedlige hos ham. Præsten stod for Alteret og pudsede sin Næse med megen Omstændelighed. Han vendte Ryggen til Menigheden, der ialt bestod af en halv Snes Personer, hovedsagelig ældre

Folk af lidet opvakt Udseende. Især var Sværdsiden meget tyndt besat. Heller ikke Salmesangen skulde let opvække Andagten. Foruden Degnens Røst hørtes kun et Par af disse klynkende Gammelkonestemmer, der minder om Kattens, naar den faar Killinger. Selve Kirkens Indre var et lavt, kælderagtigt Rum med store Fugtskjolder og Grønskimmel paa Væggene, der lugtede surt af Hvidtning. Paa Pulten foran ham laa et tæt Lag Kalkstøv.

Men nu kom Præsten paa Prækestolen, og først i dette Øjeblik gik det op for Per, at det jo var den berygtede Pastor Fjaltring, han her vilde faa at høre. Han stod deroppe under den blaamalede Lydhimmel, — en smuk, bleg Mand med regelmæssige Træk og et sølvgraat, vandkæmmet Haar tilbagestrøget fra Panden. Der var ikke det mindste hos ham af det diaboliske, Per havde troet at skulle finde. Hans Ansigt var glatraget, Munden bred men fint formet, Øjnene store og mørke. Hans Bevægelser var rolige, Holdningen fornem; kun gik der nu og da uvilkaarlige og — som det syntes — smertefulde Rykninger gennem Skuldrene op over Ansigtet.

Efter en kort Indledningsbøn tog han Alterbogen for at oplæse Dagens Tekst. Da han i det samme fik Øje paa Per, standsede han udenvidere og betragtede ham en Tid med tydelig Forun-

dring, ... indtil han greb sig i sin Aandsfraværelse og begyndte Oplæsningen.

Saa fulgte Talen, der varede næsten en hel Time. Den blev holdt i den sædvanemæssige Præketone og indeholdt intet udover de forskriftsmæssige Talemaader om Synd og Naade og Forløsning og atter om Synd og Helvedes evige Pine. Per blev mere og mere utaalmodig. Hans Stemning var uoprettelig ødelagt, og han indsaae nu, at naar han dog ikke havde villet tage med til Bøstrup, burde han hellere være bleven hjemme.

Alligevel manglede nu Prækenen ikke en vis bunden Inderlighed; og besynderligt var det for Per at lægge Mærke til, hvorledes Præsten i Talens Løb bevægedes af sine egne, fattige Ord. Mens selve Menigheden tydeligt nok sad og smaasov i Skjul af de højkarmede Stole, reves han mere og mere hen. Han stod ubevægelig med foldede Hænder og med Blikket opadvendt og blev ustandselig ved at tale. Det var, som om han egenlig ofte vilde men ikke kunde holde op igen. Tilsidst tabte han ganske Herredømmet over sin Sindsbevægelse, saa da han endelig naaede til Slutningspaakaldelsen — der i Modsætning til Indledningsbønnen blev meget lang — var hans Kinder vaade af Taarer.

Per blev uhyggelig tilmode ved denne nervøse Eksaltation. Manden er jo vitterlig gal, tænkte

han, — dersom da ikke det hele er et modbydeligt Komediespil, tænkte han videre, idet han gentog en Formodning, som Hofjægermesterinden engang havde udtalt for ham.

Han var glad, da Gudstjenesten omsider var forbi, saa han kunde slippe ud. Men mens han skyndte sig hjemad, veg Uhyggen hurtigt for en Fornemmelse af Skamfuldhed og Ærgrelse. Han følte sig inderlig flov ved dette Resultat af sin første Kirkegang og besluttede ikke at omtale den for nogen.

Han havde ikke været længe hjemme, da han hørte Herskabsvognen komme tilbage. Han opholdt sig inde paa sit Værelse og trykkede sig lidt ved at vise sig for de andre.

Pludselig hørte han Stemmer ude i Haven. Hvad var det? Det var jo — — ja, han kunde ikke tage fejl. Den Stemme kendte han allerede kun altfor godt. Det var Ingers.

I det samme kom Tjeneren ind for at kalde til Frokostbordet.

Hofjægermesterinden modtog ham inde i Dagligstuen med et højstemt Udbrud.

»De veed ikke, hvad De er gaaet glip af,« sagde hun mildt bebrejdende. »Pastor Blomberg talte idag aldeles vidunderligt.«

Inger stod ved Siden af; derfor hørte Per knap, hvad hun sagde, og svarede ingenting.

»Og nu tilbords!« fortsatte hun, idet hun lagde

sin Arm om Ingers Liv — med et Blik til Per, som vilde hun prøve at udæske hans Skinsyge. — »Min Mand sidder vist allerede derinde.«

* * *

Det havde som sædvanlig ikke været vanskeligt at overtale Inger til at følge med til Kærsholm; dog havde hun dennegang stillet en Betingelse, — hun havde anmodet om at maatte være hjemme igen i god Tid inden Aften. Dette havde hun gjort for at berolige sin Moder, som forleden efter Hjemkomsten fra Folkemødet i Skoven havde talt til hende om Per paa en Maade, der tydelig nok skulde tjene hende til Advarsel; og Aftalen var nu bleven, at Forældrene selv hentede hende her i Løbet af Eftermiddagen.

Naar hun overhovedet havde kunnet faa sig til at besøge Kærsholm, saa længe Per endnu var her, skyldtes det udelukkende de glemte Handsker, som hun ikke vovede ligefrem at sende Bud efter og dog absolut vilde have tilbage. Det havde været hende en virkelig Lidelse at tænke paa, at hun havde en Hemmelighed med denne fremmede Mand, og at noget, der tilhørte hende, var i hans Besiddelse, maaske var gemt i hans Lomme eller laa fremme paa hans Bord. Paa den anden Side kunde hun ikke faa sig til at betragte Handskerne som tabte og lade ham beholde dem.

De var en Fødselsdagsgave fra hendes Søskende, som hvert Øjeblik kunde spørge om dem; og de var desuden de fineste, mest dameagtige Handsker, hun endnu havde ejet, hvad der ligeledes gjorde dem til lidt af et Klenodie for hende. Det havde da ogsaa været en utilgivelig Letsindighed af hende at bruge dem første Gang til en almindelig Skovfest; og at hun var nødt til at tilstaa for sig selv, at det var Udsigten til at træffe sammen med den fremmede Københavner, der havde forledt hende til denne Forfængelighed, — det var især det, der græmmede og ydmygede hende.

Hun var da heller ikke saa saare bleven ene med Per et Øjeblik, før hun busede ud med sit Forlangende.

Per saae lidt paa hende. Han havde haft til Hensigt at udbede sig Tilladelse til at beholde det betroede som en Erindring, men han kunde ikke faa det sagt. Hun saae nu ogsaa saa alvorlig ud. Og — som han før havde mærket det — der var noget over hende, der fik alle Galanterier til at slaa Klik paa Tungen.

Saa bukkede han tavs og gik bort for at hente Handskerne i sin Stue, hvor han omhyggelig havde forvaret dem i sin Kuffert.

Da han kom tilbage og endnu fandt hende ene — Hofjægermesterinden havde straks efter Frokosten gjort sig usynlig — tillod han sig at

foreslaa hende en Spaseretur i Haven. Hun kunde ikke godt sige nej uden at være uartig. Pers indesluttede Væsen og rolige Høflighed gjorde hende nu ogsaa mere tryg. Alligevel sørgede hun for, at de ikke fjernede sig længere fra Verandaen, end at Hofjægermesterinden kunde se dem, om hun skulde komme tilbage.

Forresten var de hver for sig for optaget af egne Tanker til at kunne føre en virkelig Samtale. Inger tænkte blandt andet paa noget, som Hofjægermesterinden havde talt om under Kørslen hertil, nemlig, at Hr. Sidenius havde været i saa daarligt Humør de sidste Dage, og at denne nedtrykte Sindsstemning uden Tvivl stod i Forbindelse med hans ulyksalige Forlovelse. Hun havde et Par Gange under Frokosten set over paa ham, og hun syntes ogsaa nok, at han havde forandret sig og saae daarlig ud. — Det gjorde hende i Grunden ondt for ham. Hun kunde ikke tænke sig noget forfærdeligere end at være bunden til en, man ikke holdt af og maaske ikke engang respekterede.

»Hvad siger De om at forsøge, hvorvidt der skulde være lidt friskere Luft derude paa Marken?« spurgte Per, da de et Øjeblik var kommen lidt langt fra Verandaen og stod ved en Laage i Havegærdet, der vendte ud til det Fri. »Der er saa trykkende under Træerne idag. Fluerne herinde generer Dem ogsaa, kan jeg se.«

Det sidste var nu rigtig nok, og Inger gjorde da heller ingen Indvendinger. Hun havde nu opgivet Hofjægermesterinden, ja tænkte i Grunden ikke mere paa hende. Desuden: den verdensmandsmæssige Maade, hvorpaa Per havde aabnet Laagen for hende og derefter med en Hovedbøjning var traadt til Side for at lade hende gaa først igennem, — der var noget heri, hun ikke modstod.

De kom ud paa en blomsterbroget Græsmark, der skraanede ned imod Engen. Det var begyndt at blæse lidt op — der dansede en Støvhvirvel frem og tilbage ude paa Landevejen — Skyerne havde spredt sig, men Luften var tung af Varme.

»Er her ikke prægtigt!« sagde Per, — han standsede og gjorde en Haandbevægelse udover det solsmilende Landskab — med en Stolthed, som var det altsammen noget, der tilhørte ham personlig, og samtidig dog med en skjult Fortvivlelse, som udsprang af Bevidstheden om, at det hele snart skulde være en fjern Drøm for ham. »Er det ikke omtrent saadan, man tænker sig Paradiset? ... Jeg tror ikke, jeg nogetsteds i Udlandet — end ikke i Italien — har set noget skønnere .... Men er De ikke bleven træt, Frøken? Vil De ikke sætte Dem? Græsset er ganske tørt. Og her lufter det da lidt ordenlig.«

Inger, der opdagede, at hun virkelig var noget

træt, tog efter en kort Betænkning Plads paa Skraaningen, idet hun omhyggelig tildækkede Fødderne med sin Kjole.

Denne lille kyske Bevægelse virkede paa Pers Kærlighed som det sidste Aandepust, der bringer en ulmende Ild i Flammer. At han virkelig var forelsket i Inger, havde han følt i samme Nu, han gensaae hende; men først nu forstod han rigtig, hvor stærk og dyb denne Følelse allerede var bleven, hvor mægtig hendes lyse Skikkelse i sin jomfruelige Urørlighed beherskede hans Fantasi.

Det var første Gang i sit Liv, han havde følt noget lignende, og han blev grebet af Angst, saa han næsten ikke turde se paa hende.

Inger sad med et Græsstraa i Munden og saae ud over Engene. Hun havde allerede inde i Haven bundet sin store, bløde Straahat ned om Ørene, saa den sluttede omkring Hovedet næsten som en Kyse. Det var sket af Hensyn til Blæsten; men forresten vidste hun godt, at det klædte hende. Hendes egen Fader havde engang i Spøg sagt til hende, at med en saadan Hat manglede hun blot en blomstersmykket Stav og et lille hvidt Lam i Ledebaand for at ligne en forklædt Prinsesse i en Hyrdescene, — og for den Slags Udtalelser havde hun altid en god Hukommelse. Inde under Hatteskyggen legede Vinden nu ogsaa ligesom forelsket med nogle vildfarne

Haarlokker, der — gennemildnede af Solen — blev svungne frem og tilbage over Panden.

Per havde taget Plads et Stykke fra hende og tvang sig til at se til den anden Side.

Jeg maa rejse, — og helst straks, sagde han til sig selv. Jeg vil ikke gøre mig latterlig ved at gaa her og blive Offer for en haabløs Forelskelse.

Samtalen var gaaet istaa. Efter at de var kommen til at sidde ned, var der pludselig ingen af dem, som vidste noget at sige mere. For Ingers Vedkommende var det ikke, fordi hun just ængstedes ved at være alene med ham; hun havde ingen Samvittighedsskrupler — ja, naar hun tænkte paa Moderens Advarsel, var hun ikke fri for at blive en Smule krænket paa Pers Vegne, — men den hele Situation var hende alligevel saa uvant dristig, at hun til en Begyndelse havde en Fornemmelse af at svæve i Luften.

Saa blev de begge omtrent samtidig opmærksom paa en Kaag, der ude fra Øster blev staget op ad Aaen; og herom vekslede de nu nogle Bemærkninger. Kaagen var saa langt borte, at de akkurat kunde se en Mast med en Stump Sejl stikke op over Engen; men trods Afstanden kunde de tydelig høre hvert enkelt af Stagemændenes Træskotrin paa Trædeplankerne.

Per tog af dette Syn Anledning til at underholde hende med nogle af sine Rejseoplevelser, dem han

gerne greb til, naar han ikke vidste andet at sige. Han fortalte lidt om sine Farter i Donaudeltaet og langs Sortehavskysten, dengang han et Par Uger havde eventyret sig frem i aabne Sandbaade, oftest i et forrygende Vejr og med Fare for at blive nappet som Spion.

Det var forsaavidt et uheldigt Indfald af ham, som Inger ved disse Fortællinger kom til at mindes noget af det, Moderen havde meddelt om ham, nemlig, at han i alle Henseender skulde være en uvederhæftig Person, hvis Ord aldeles ikke stod til troende. Hun vidste ikke, hvorfra Moderen havde sin Viden; men hvad han her fortalte, lød unægtelig ret utroværdigt, og saa havde han ovenikøbet fortalt hende det engang før. Hun kom derved til at tænke paa, hvad stort Hofjægermesterinden i Grunden kunde se i ham, — for hun talte jo stadig om ham som et saa begavet Menneske, hvis Udvikling blot havde faaet en skæv Retning. Hun syntes nu, naar hun sammenlignede ham med . . . hun vilde aldeles ikke tænke paa sin Fader . . . men med de andre betydelige Mænd, der kom hjemme i Præstegaarden, at han da gjorde et endog meget uselvstændigt Indtryk. — Men han var vist et Menneske med voldsomme Lidenskaber; og saavidt hun havde kunnet forstaa paa Hofjægermesterinden, var det ogsaa det, der havde ført ham paa Afveje. Hun havde derfor ofte tænkt paa, at hans

Forlovede vistnok maatte være meget smuk, foruden at hun jo var saa meget rig. Hun vidste ikke hvorfor; men hun kunde ikke tro om ham, at han havde taget hende alene for Pengenes Skyld. Og han behøvede det jo heller ikke, dersom han virkelig var saa dygtig, som der blev sagt, og som han uden Tvivl ogsaa selv mente.

Hun var efterhaanden gleden saa langt bort i sine egne Tanker, at hun ikke længer hørte paa Per; selv da han tav, mærkede hun det ikke. Han havde igen stjaalet sine Øjne hen paa hende, — hun sad som før med Græsstraaet i Munden og stirrede ud paa Kaagen, der sneglelangsomt nærmede sig. Hun havde bøjet sig lidt forover og løftet det ene Knæ en Kende, saa hun kunde hvile Armen paa det. Øjnene var halvlukkede og missede i Solen.

»Frøken!« sagde han.

Hun foer let sammen ved igen at høre hans Stemme. Hun blev ogsaa en lille Smule rød.

Han havde besluttet at fortælle hende, at det rimeligvis var sidste Gang, de saaes her paa Kærsholm; — men i det samme hørte de en Vogn køre ind i Slotsgaarden.

»Det er dog vel ikke allerede Deres Forældre, der kommer?« udbrød han næsten angstfuldt.

»Jo, det er det vist,« sagde hun og rejste sig.

Der blev ikke talt mere derom, men hun røbede ingen særlig Skyndsomhed paa Tilbagevejen over

Marken og gennem Haven. Da hun ved Siden af Havelaagen fik Øje paa nogle smukke Margeriter, standsede hun endog for at plukke dem.

Der var heri en Smule Trods mod Moderen, foruden at det var et Udslag af hendes ædruelige Retskaffenhed, den Ærefrygt for Sandheden, der fra Barnsben var bleven hende indpodet. Hun var sig intet urigtigt bevidst; men det skulde i hvert Tilfælde ikke skjules for Forældrene, med hvem hun havde spaseret.

Per fulgte ikke ind med. Han havde i Øjeblikket slet ingen Lyst til Selskabelighed. Nedenfor Verandatrappen bukkede han for hende, hvorpaa han gik ind i sin Stue, der havde egen Indgang fra Gavlen.

Her gav han sig til at gaa frem og tilbage over Gulvet for at bringe sit Sind i Ro. At der nu skulde gøres Alvor af Opbruddet herfra, var han stadig ganske klar over. Men hvor skulde han rejse hen? Kunde han vende tilbage til Jakobe? Var det ikke hans Pligt aabent at sige hende, at han var kommen til at holde af en anden? Og hvad saa? .... Og dersom han undertrykte Sandheden og tav? Ja, saa styrtede han sig hovedkulds tilbage i den Uredelighedens Pøl, hvoraf han — ved en god Skæbnes Styrelse — var begyndt at redde sig op.

Og dog var han nødsaget til at gøre netop dette. Saa fortvivlende det var, — han kunde umuligt

nu udsætte sig for et Brud med Jakobe og hendes Familje. Han skulde jo skaffe Penge. Han maatte have Penge. Disse dumme, modbydelige, djævelske Penge! Sin Plan om at rejse en Sum hos Hofjægermesteren havde han maattet opgive som aldeles haabløs. Han var ganske vist ikke naaet saa vidt som til ligefrem at anmode om et Laan; men han havde dog engang slaaet paa sin Pengeforlegenhed med en saadan Tydelighed, at Hofjægermesteren maatte have forstaaet Hensigten, om han havde villet det. Der var nu ikke andet for ham at gøre end paany at henvende sig til Svigerfaderen. Men han vilde, at Sagen dennegang skulde ordnes rent forretningsmæssig som et Laan eller som et Forskud paa Jakobes Arv. Og han vilde bestemt forlange at betale Renter af Beløbet.

Han var standset ved det ene Vindu og stod der med Hænderne paa Ryggen og saae ud paa Lysets Bølgen i Kastanietræernes mørke Løvmasser.

Altsaa maatte han tilbage til København. Og her — det gik først op for ham nu — her truedes hans Forhold til Jakobe af en Fare fra en anden Kant. Han vilde jo altsaa igen træffe Nanny. Og hvad saa? — Nanny havde ganske vist ikke ofte været i hans Tanker siden Moderens Død; men hans Sanser havde ikke glemt hende. Mer end een Gang her paa Kærsholm var han

vaagnet om Natten, tung i Hovedet af sanselige Drømme; og han havde hvergang til sin Beskæmmelse maattet tilstaa for sig selv, at det var af Nannys Arme, han havde følt sig krystet. Det Kys, hun hin Dag paa Skøgevis havde henslængt paa hans Mund, spøgede endnu i hans Blod; og han havde ingen Grund til at stole for sikkert paa sin Modstandskraft, — maaske allermindst netop nu. Naar han tænkte paa hende, saadan som hun plejede at komme ham imøde med sin uskønne, vrikkende Gang, sin lystne Hunkøns-Logren, — forjættelsesfuldt smilende, seende til Siden med dette Blik, der virkede som et skjult Kærtegn, — det var da, som om han allerede hørte hendes Silkeskørter hviske til ham med fræk Fortrolighed, at hos hende var der Glemsel at finde for den Kærlighed, han ikke turde nævne.

Han lagde med en træt Bevægelse Haanden over Øjnene. — Ja, Fredens gyldne Tid var tilende nu! Som en Række mørke Bølger saae han de kommende Dage skride ham truende imøde for at lukke sig over hans Hoved . . .

Han vendte sig fra Vinduet og begyndte igen at maale Gulvet med langsomme Skridt. Hænderne havde atter fundet Hvile bag paa Ryggen, Hovedet sad lidt paaskraa, — der var noget slapt, selvopgivende ved hele Skikkelsen.

Henne paa Bordet laa en Bog, som hans Øjne flere Gange havde søgt. Han standsede nu og

bladede lidt i den, og tilsidst satte han sig med Ryggen til Lyset i en af de store Armstole og gav sig til at læse. Det var Poul Bergers Digt — denne Bog, hvortil han stadig paany førtes tilbage, fordi den syntes ham saa forunderligt at beskrive hans egen Sjælstilstand i disse Dage:

»Jeg er som den Hungrige, der ikke vil mættes; som den Syge, der ikke vil søge Lægen. — Se, det er Aften, og Vindene er stille, men mit Hjerte er uroligt. Jeg sidder paa Højen og ser mod Solen, der langsomt synker ned i Havet. Som en Klokke af Guld hænger den derude over det blaanende Spejl og fylder Luften med Klang. Hør, det toner fra Himlen! Det er Englenes Sang! — Hvorfor bøjer jeg ikke mit Hoved? Hvorfor folder jeg ikke mine Hænder? Hvorfor knæler jeg ikke ned og beder: Fader? — — Men endnu formaar jeg det ikke. Og dog tror jeg, ja jeg veed det, for min Sjæl har sagt mig det, at hos Gud alene er Trøst. Ja, føler du dit Liv henvisne, glædeløst og goldt, han vil skænke det Frugtbarhedens Fylde. Sukker du saa hjertetrangt under Dagenes Byrde, han vil forvandle Verdens Aag til Vinger paa dine Skuldre. — —«

* * *

Det havde været Præstefolkenes Hensigt kun at gøre en kort Visit; men Hofjægermesterinden

fik dem uden store Vanskeligheder overtalt til at blive til Middag. Nu var de alle gaaet en Tur udover Markerne for at se paa Sæden. Inger var ogsaa med, — hun havde trods Hofjægermesterindens Tilstedeværelse slaaet Følge med sin Moder og gik hele Tiden med hende under Armen.

Per lod sig stadig ikke se; og hverken Pastor Blomberg eller hans Kone havde endnu talt om ham.

Det var dog ikke, fordi de havde glemt ham. Pers fortsatte Ophold paa Kærsholm var tværtimod begyndt at vække nogen Opmærksomhed rundt om paa Egnen. Der snakkedes en Del om, at den unge Mand havde vundet stor Indflydelse paa Herregaardsfamiljen, ikke alene paa dens Damer, men ogsaa paa Godsejeren selv.

Nu var det virkelig Tilfældet, at denne i den sidste Tid var bleven ikke saa lidt optaget af Per, og hermed forholdt det sig saaledes:

I flere Aar havde Hofjægermesteren omgaaedes med Planer om at afvande en større Mosestrækning, der laa gemt inde mellem Bakkerne paa hans Mark. Under en Kaffepassiar efter Middagen kom han engang til at nævne dette for Per og sagde, at han nu vilde gøre Alvor af at faa Landinspektøren herud for at opmaale og nivellere Terrænet. I Trang for Beskæftigelse, og tillige for at yde en Smule Gengæld for nydt Gæstfrihed, tilbød nu Per at udføre dette Arbejde,

noget, Hofjægermesteren ikke modsatte sig, ja som han — der var Bonde nok til navnlig at elske den sparede Skilling — i Virkeligheden netop havde tilsigtet med sin Meddelelse.

De nødvendige Maaleredskaber fandtes paa Gaarden, og i Løbet af et Par Formiddage var det ret omfattende Arbejde allerede færdigt.

Under dette havde saa Per faaet Ideen til en fuldstændig Omregulering af Vandafledningen ikke alene paa Kærsholms Jorder men paa det hele omliggende Engareal, der udgjorde flere Tusinde Tønder Land. Halvt for Spøg — og dog med den Bagtanke at bane Vej for det Forsøg paa at rejse et Laan, der senere faldt saa uheldig ud — opridsede han sin Plan for Hofjægermesteren; og trods sin alt andet end hurtige Opfattelsesevne havde denne ikke været længe om at indse, hvor fordelagtig den foreslaaede Ordning vilde kunne blive for ham. Endda var Fordelene ved den langt betydeligere, end han saadan straks var i Stand til at begribe. Med den frodige Opfindsomhed, der var Blomsten af Pers Evne, og som i lykkelige Øjeblikke hævede ham til Geni, havde han forstaaet ved et Par snildt udtænkte Omlægninger af Aalejet paa Steder, hvor der i Tidens Løb havde dannet sig en Holm i Løbet, at skabe Betingelser for at sænke Egnens Grundvandshøjde flere Tommer, hvorved store Strækninger af sur og svampet

Bløde med forholdsvis ringe Bekostning vilde kunne forvandles til frugtbart Agerland.

Planen havde foreløbig kostet Hofjægermesteren adskillige Timer af hans Nattesøvn. Jo dybere han tænkte over den, des bedre forstod han, hvad dens Udførelse kunde komme til at betyde ikke alene for Kærsholm men for den hele Egn. Og — hvad der i Særdeleshed tiltalte ham ved den — det forekom ham nu bestemt, at han engang selv havde haft en ganske lignende Ide, saa han vilde med fuld Ret kunne tilskrive sig en Del af Æren for den.

Alligevel havde han endnu ikke omtalt den til et Menneske uden til sin Kone, og han havde sine store Betænkeligheder ved at gøre det, idet han indsaae, at han, der havde ligget i Proces med alle sine Naboer, vilde blive mødt med Mistro, dersom han optraadte med et saadant Forslag til Samarbejde. Da han nu ikke paa nogen Maade vilde have, at en anden tog Førerskabet i Sagen, havde han besluttet at holde Planen strengt hemmelig, og det beroligede ham i saa Henseende at mærke, at Per allerede syntes at have glemt den og i hvert Fald ikke mere talte om den. —

Middagen fandt Sted præcis paa Slaget seks men prægedes iøvrig af den Formløshed, der i det hele særtegnede Livet paa Kærsholm. Trods Præstefamiljens Nærværelse, og skønt det var Søndag, gik Hofjægermesteren tilbords i sin sæd-

vanlige Spændejakke og med højhalset Vest. Hans Kone var ganske vist i Silkekjole, endog en med mange Puffer og Kniplinger; men det var altfor tydeligt en gammel Selskabsdragt, der skulde slides op, og den gjorde et alt andet end pynteligt Indtryk. Heller ikke selve Bordopdækningen var synderlig festlig, knap nok rigtig proper. Der var ikke saa meget som en Blomst paa Bordet, og Glas og Porcellæn var af den borgerligste Art.

Hofjægermesteren talte til en Begyndelse ikke meget men spiste desmer og drak ogsaa megen Vin. Pastor Blomberg, der ellers var særdeles maadeholden baade med Mad og Drikke, lod sig af sit gode Humør forlede til at følge hans Eksempel. Han vilde — som han spøgende ytrede, da han tog det tredje Stykke Steg — ikke staa tilbage men være lige saa meget af et Mandfolk som Hofjægermesteren, der herunder med et lumsk Smil paany fyldte hans Glas.

Følgen heraf var, at de to Herrer efterhaanden blev noget røde i Hovedet. Og da nu ogsaa Baronessen — der plejede at optræde som totalafholdende, men hvis Ansigt allerede før Bordet havde glødet mistænkeligt gennem Sminken — »lod sig overtale« til at tømme et Par Glas af Sherryen, blev Snakken omkring Bordet i det hele godt højrøstet.

I Ly af denne Livlighed fik Per Lov til at

sidde temmelig upaaagtet med sine egne Tanker. Kun Inger kunde ikke undgaa at mærke hans sære Aandsfraværelse. Hun havde — forresten langtfra med sin gode Vilje — faaet Plads ved Siden af ham; og da hun havde sin Fader paa den anden Side, var hun saa at sige henvist til hans Underholdning.

Skraas overfor sad Moderen, hvis tankefulde Øjne i Smug bevogtede dem, indtil Præstens Oprømthed gav hendes Aarvaagenhed et andet Virkefelt.

Der havde nu heller ikke været nogetsomhelst at iagttage hos dem. Pers Høflighed var saa tvungen, at Inger — om han ikke i Forvejen havde indtaget hende netop ved sin Hensynsfuldhed — vilde have haft god Grund til at føle sig krænket. Nu vakte hans Adspredthed nærmest en lille Munterhed hos hende. Hun kunde ikke lade være med at more sig over at se, hvilken Anstrengelse det undertiden voldte ham at samle sine Tanker om en saa ligefrem Ting som at række hende et Saltkar eller tage mod en Syltetøjsassiet. Under hele den første Del af Maaltidet var hun ualmindelig livlig, og hendes Tungespids var idelig paafærde med den lille hastige Bevægelse henover Overlæben, der vanemæssig ledsagede hendes Smil.

Saa faldt det hende tilsidst ind, at han maatte have faaet en eller anden ubehagelig Meddelelse,

siden de skiltes ude i Haven, ... maaske fra sin Forlovede, tænkte hun videre (og Tungespidsen viste sig pludselig ikke mere). Saadanne Verdensdamer skulde jo kunne være saa lunefulde og plage deres Ofre paa det skammeligste. Hun havde virkelig ondt af ham. Men hun begreb da heller ikke, at han saa tankeløst havde kunnet kaste sig ud i noget, som dog aldrig kunde blive til andet end Ulykke for ham. — Men maaske var Forklaringen den, at hans Forlovede foruden at være meget smuk og meget rig ogsaa var meget koket. Det var nok en meget almindelig Egenskab hos jødiske Damer, — og i Grunden var han vist ikke saa lidt godtroende. Hun huskede nu ogsaa, hvordan Hofjægermesterinden engang havde slaaet paa, at han var kommen ret uforskyldt ind i det Forhold.

Henimod Maaltidets Slutning slog Per til almindelig Forbavselse paa sit Glas og rejste sig. Han udbad sig Tilladelse til at lægge Beslag paa Opmærksomheden et Øjeblik, — han vilde gerne benytte denne Lejlighed til at takke Hofjægermesteren og Hofjægermesterinden for den store og overbærende Gæstfrihed, han saa længe havde nydt her paa Kærsholm.

»De vil da ikke rejse fra os?« afbrød den sidste ham helt opskræmt og med et uvilkaarligt Blik paa Inger.

»Desværre! Jeg tør nu ikke længer overhøre

Pligtens Stemme, der kalder paa mig ovre fra den anden Side af Atlanterhavet! Desuden har jeg vistnok allerede trukket lovlig store Veksler paa Taalmodigheden her — —.«

»Aa, Passiar! Hvor kan De nu komme med saadan noget. De skal blive her!« ivrede Hofjægermesterinden, omsider bistaaet af et Ekko fra sin Mand, der forresten var begyndt at blive noget omtaaget.

Per takkede i Tavshed med en Hovedbøjning men fortsatte:

»Saa svært det end falder mig at forlade dette Sted, som er bleven mig saa kært og hjemligt, er det nu ganske nødvendigt, at jeg gør Alvor af at bryde op. Men jeg kan ikke tage herfra uden at have udtalt, at Minderne fra mit Ophold paa Kærsholm altid vil være mig dyrebare, — og jeg tør maaske i denne Forbindelse rette en Taksigelse ogsaa til Bøstrup Præstegaard. Særlig tillader jeg mig at bringe Hr. Pastor Blomberg en ærbødig Tak for berigende Samtaler, hvis Betydning for mig jeg her ikke skal komme nærmere ind paa, men som jeg visselig ikke skal glemme.«

Trods denne sidste Forsikring, der øjensynlig var fuldt oprigtig ment, var Hofjægermesterinden dybt skuffet. Det var ikke en saadan Afslutning, hun havde tænkt sig. — Men det maatte ogsaa forhindres, at han rejste. Hun vilde senere tale med ham derom. Hun vilde ikke bedrages for

den Triumf for den blombergske Tro, hun nu saa længe havde arbejdet paa. Kun ved en virkelig fuldbyrdet Omvendelse her paa Kærsholm vilde hun føle sig tilfredsstillet.

Og Lønnen havde hun jo i Beredskab, — tænkte hun med et nyt og kærlighedsfuldt Blik paa Inger.

Paa Præstefolkene havde Pers Tale gjort et godt Indtryk. Om det saa var Fruen, begyndte hun at formildes, — hun var nu engang svag overfor enhver Anerkendelse af hendes Mand, selv naar den hidrørte fra en Vantro — og desuden dømte hun uvilkaarlig mindre strengt nu, da hun var bleven beroliget ved at vide, at Per snart vilde være borte.

Inger var bleven højst betuttet, dengang Per rejste sig. Hvad nu? tænkte hun og blev ganske bleg. Hans underlige Væsen havde efterhaanden foruroliget hende, — hun var tilsidst bleven grebet af den Slags Uhygge, der bemægtiger sig En ved Siden af en ladt Kanon. Efterat det var gaaet op for hende, at han vilde holde en Tale, beroligedes hun forsaavidt, som hun saa mente at forstaa Grunden til hans Aandsfraværelse. Men samtidig blev hun Bytte for en ny Nervøsitet. Under den første Del af hans Tale sad hun med Hjertet i Halsen af Angst for, at han skulde gaa i Stykker i den, — og der gik en Befrielsens Varmebølge igennem hende, da hun mærkede, at

han ikke alene valgte sine Udtryk med Takt og Smag men talte flydende og sikkert som den, der er vant til at føre Ordet.

Selve Pers Meddelelse lod hende ret uberørt, — hun havde jo længe tænkt paa, om han dog ikke snart skulde rejse, og undret sig over, at han, som efter Hofjægermesterindens Sigende havde saa store Planer for, kunde tage sig saa lang en Ferie. At det maatte være et Brev fra hans Forlovede, der havde foranlediget hans pludselige Bestemmelse (som jo endog kom Hofjægermesterens overraskende), var hun nu ganske sikker paa. Maaske var der ligefrem kommen en Ordre derom, hvilken han da øjeblikkelig efterkom. Stakkels Mand! — hun havde ham naturligvis ganske i sin Magt. Det var nok alligevel ikke blot for Talens Skyld, han havde siddet saa urolig hele Tiden. Hun havde virkelig Medlidenhed med ham. Hans Ansigt røbede absolut heller ingen stor Længsel efter Gensynet. Maaske var der endda en anden, han holdt af. Ja, det var der naturligvis!

Hendes Kinder kom med eet til at blusse. Ja, det var der naturligvis! — gentog hun i Tankerne. At hun ikke havde tænkt paa det før!

I det samme bød Hofjægermesterinden Velbekomme, og man rejste sig fra Bordet.

Per bukkede çeremonielt for Inger, der besvarede hans Hilsen med et flygtigt Nik. Derpaa

vendte hun sig hurtigt mod Faderen, og — ganske imod, hvad hun havde for Skik — slog hun Armene om hans Hals og kyssede ham.

Under den almindelige Given-Haanden blev der ikke lagt Mærke dertil. Heller ikke Faderen selv tænkte videre over Datterens usædvanlige Ømhedsudbrud men klappede hende godlidende paa Haaret med et »Velbekomme, Ingermo'er«. Kun Pers Opmærksomhed gled det lille Optrin ikke uænset forbi, — og han blev paa samme Tid ganske sort under Øjnene.

Det var indtil dette Øjeblik ikke faldet ham ind, at hans ulovlige Kærlighed kunde være bleven besvaret af den unge, fromme Præstedatter. Nu vaktes der i hvert Fald en Anelse hos ham, — og mere behøvedes der ikke for at aabne ham paa engang baade Himmerigs og Helvedes Porte.

I Stedet for at følge med de andre ud i Haven, hvor Kaffen blev anrettet, gik han ind til sig selv, idet han gennem Tjeneren lod sig undskylde hos Selskabet, — han havde (foregav han) nogle nødvendige Breve at skrive.

Hans Sind var i et Oprør, han aldrig før havde kendt. Han var ganske svimmel. Gulvet gyngede under ham som et Skibsdæk. Han maatte straks sætte sig, da han kom ind i sin Stue.

Han søgte en Tid at indbilde sig, at han havde forstaaet fejl, at det hele var en taabelig Indbild-

ning af ham. Men det lykkedes ham ikke at berolige sig dermed. Den blotte Mulighed af, at han var — eller kunde være bleven — genelsket af Inger, gjorde hans Tanker vilde. Det var som at fange et Glimt af Paradisets lyse Herlighed paa Vejen ned gennem Skyggerigets mørke Gab. Han pressede Hænderne om sit Hoved og kæmpede med Graaden. Ja, Straffens Time var kommen nu! Gudsdommen var fældet over ham. Kains Forbandelse havde ramt ham. Et tomt, goldt og vansmægtende Liv i Ensomhedens Ørken, — det var det Helvede, hvortil han var hjemfalden. Men hvad havde han at beklage sig over? Med fuld og klar Bevidsthed havde han solgt sin Sjæl til Verdens Afguder, og disse havde jo redelig betalt ham efter Overenskomsten. Guld og Berømmelse, Sansernes Nydelse og Triumfens Tillokkelser havde de lagt for hans Fod, — han behøvede blot at række sig frem og gribe til. Ja, havde de ikke endog vist ham Vej til en af Europas Pengefyrstetroner .... halvtresindstyve Millioner prøjsiske Mark i Guld havde et Øjeblik svævet over hans Hoved som en Kongekrone. Og havde ikke Nanny aabnet ham sin hvide Favn og forjættet ham alle Vellystens Herligheder? — Og selv Jakobe? Hvad havde han at udsætte paa hende? Var hun ikke Verdensdame, fornem, kundskabsrig, endog højt begavet, dertil fordomsfri og fremtidsbegejstret — —

Han sprang op med Hænderne om Hovedet. — Nej, nej! Gud kunde ikke være saa ubarmhjertig. Saa haardt havde han ikke forsyndet sig, en saadan Straf havde han ikke fortjent. Han erkendte at have fejlet — dybt og frygteligt — og han var rede til at gøre Bod. Med koldt Overlæg havde han ofret sit Hjertes Fred og Lykke, ofret sin Moders Kærlighed, sin Faders Velsignelse, sin Sjæls Hjemstavnsret, sit hele aandelige Fællesskab med Land og Folk og Slægt paa Ærelystens og Begærlighedens blodige Altre. Og ikke nok dermed. Han havde ved sin vilde Lykkejagt kastet Skygge ogsaa over andres Liv, havde været sine Forældres Sorg, sine Søskendes Bekymring, sine Venners og Velynderes Skuffelse og Skam. Ogsaa Jakobe havde han bedraget! — —

Han kunde ikke længer staa sin dødelig opskræmte Samvittigheds Tilskyndelser imod. Han gled hulkende ned paa Knæ ved Siden af Sengen og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

»Gud! Aa, Gud! ... Jo, jo. Jeg har fortjent det altsammen! Jeg bekender det! .... Jeg har fortjent det altsammen ...«

— — Ude omkring Kaffebordet i Haven var der imidlertid forefaldet noget, der foranledigede Præstefolkene til et hastigt Opbrud. Hofjægermesteren havde forlangt Kognak og Likører bragt derud; og skønt Præsten, der til sin Skam bemærkede, at Hofjægermesteren var paa Vej til at

blive alvorlig drukken, bestemt havde erklæret ikke at ville drikke mere, skænkede denne dog op i begge Glassene og skød lumskelig Bakken, hvorpaa de stod, over imod Præsten. Da han efter nogen Tids Forløb saae, at de begge var bleven tømte, klukkede det i ham af Fornøjelse, — han vidste i sin Omtaagethed ikke, at det var ham selv, der i Talens Løb havde stukket ogsaa det andet Glas ud.

Præstefolkene begyndte at tale om at ville give Ordre til at spænde for, og Hofjægermesterinden, der var fortvivlet over sin Mand og vidste, hvorledes det vilde ende med ham, opfordrede dem ikke til at blive. Hun følte sig især ydmyget af Skandalen, fordi det var Søndag, og fordi Manden netop havde været i Kirke og hørt Pastor Blomberg præke.

Præsten var da ogsaa alvorlig fortørnet. Naar han alligevel ikke lod sig mærke med noget, var det, fordi han engang for alle havde sat sig paa det Standpunkt at lukke Øjnene for Hofjægermesterens moralske Skrøbeligheder. Som den praktisk forudseende Mand, han i alle Livets Forhold var, underkendte han ikke den Betydning, det havde for ham og hans hele Stilling der paa Egnen, at han havde Ord for at være en Slags Forsyn i det godsejerlige Hjem. Det var de samme højere Hensyn, der oprindelig havde bestemt hans Forhold til Hofjægermesterinden,

om hvis Religiøsitets Oprigtighed han iøvrigt nu ikke længer tvivlede.

Imidlertid havde Hofjægermesteren i et Øjeblik, da Præsten vendte sig bort, atter fyldt Glassene. Han sad nu tilbagekastet paa Bænken, med Hænderne i Vestelommerne og Havannacigaren skudt op mod det ene, sammenknebne Øje, afventende Udfaldet af sin Spas med et Ansigtsudtryk, der lyste af ondskabsfuld Dumfiffighed.

Og nu gik det ham ganske som før. Da han efter nogen Tids Forløb opdagede, at det ene Glas var tømt, huskede han ikke paa, at han selv havde drukket det; og hans Henrykkelse var dennegang saa stor, at han formelig fniste, mens hans smaa, fortinnede Snogeøjne søgte rundt ligesom efter forstaaende Vidner til hans Triumf.

Til al Lykke nærmede nu Tjeneren sig for at melde, at Præstens Vogn var kørt for Døren.

Damerne var allerede i Forvejen gaaet ind. Inger havde overhovedet slet ikke siddet ned. Hun havde opholdt sig ude paa Græsplænen under Paaskud af at søge efter Firkløver men i Virkeligheden af Ulyst til at være sammen med andre, og hun viste sig nu meget utaalmodig efter at komme afsted.

Per var ikke tilstede ved Bortkørslen. Der skulde just gaa Bud efter ham; men Tjeneren

kunde meddele, at Ingeniøren var gaaet bort for lidt siden.

Oppe paa det øverste Trappetrin stod Hofjægermesteren og balancerede paa sine lange Ben. Han var lidt skuffet over, at han ikke havde faaet Lejlighed til at fortsætte sin Spøg; men det var ham en uhyre Tilfredsstillelse, da han mente at gøre den Iagttagelse, at Præsten ikke var ganske sikker paa Benene.

* * *

Den Aften og Nat blev Per sig endelig sin Kristendom fuldt bevidst. Mens han gik ude i Skoven, hvor han havde søgt hen for at være i Ro, og senere, da han efter et kort Ophold i Familjen havde trukket sig tilbage til sit Værelse, brød han afgørende med sin Fortid og gav sig sine Fædres Gud i Vold. Hele Natten laa han søvnløs, og mens han i Tankerne gennemgik sit hele Liv, følte han sig bestandig mere brødefuld. Og Syndsbevidstheden avlede den Ydmyghed, han endnu om Formiddagen havde manglet. Og af denne fremgik tilsidst Bønnen.

Først henimod Morgen faldt han lidt til Ro. Da Tjeneren kom ind med Te, sov han.

Hans første Tanke, da han vaagnede, galdt Jakobe og det Brev, han nu straks maatte skrive

til hende. For ogsaa det var bleven ham klart denne Nat, at det ikke alene var hans Ret men hans Pligt at bryde et Forhold, der var en Frugt af hans syndige Begæringer, og som aldrig kunde afføde andet end Sorg og Ufred for begge Parter. Saa fik det gaa med hans Fremtids udvortes Velfærd, som det bedst kunde. Her stod større Værdier paa Spil end nogle Penge.

Nogen lang Forklaring var ikke engang nødvendig. Jakobes Breve viste tydelig nok, at hun var forberedt paa et Brud og i Grunden selv ønskede det. Anderledes kunde han i hvert Fald ikke forstaa Efterskriften i hendes sidste Brev, — et Par Ord, hvormed hun havde ladet ham vide, at hun »rimeligvis en af Dagene rejste til Breslau«. For nu at skaane hende for den Ydmygelse, det vilde være hende, om Bruddet kom fra ham, besluttede han at opfatte denne Meddelelse som hendes endelige Opgør. Han havde da kun at erkende Rigtigheden af hendes Formodning om det fuldbyrdede religiøse Omslag i hans Sind, — og saa at sige hende det sidste Levvel.

Opad Formiddagen, efter at Brevet var skrevet og afsendt, sad han ude i Haven sammen med Hofjægermesterinden. Det var ham selv, der havde opsøgt hende i et af Lysthusene, hvor hun havde anbragt sig med noget Broderiarbejde. I sin bevægede Sindsstemning trængte han til at betro

sig til nogen, og da de en Tid havde siddet og talt om ligegyldige Ting — Hofjægermesterinden havde givet ham noget Vindegarn at holde — fortalte han hende tilsidst, at hans Forlovelse var bleven hævet.

Hun ønskede ham til Lykke og sagde, at det kun var, hvad hun havde ventet. Men pludselig blev hun helt munter og spurgte, om han nu ogsaa rigtig havde betænkt den Sag og overvejet dens Følger.

»For — ikke sandt? — De gaar jo saa glip af en betydelig Formue,« sagde hun med et næsten frivolt Smil.

Per svarede, at Rigdom for længe siden havde mistet sin Tiltrækning for ham. Livet havde lært ham, at der var Glæder, som Guldet dog ikke kunde skaffe, ligesom der var Byrder, det ikke kunde lette. Hvad han personlig først og fremmest trængte til nu, var ikke Penge men Fred med sig selv, Ligevægt og Tryghed i Sindet, — og det vilde et Samliv med hans Forlovede ikke have kunnet give ham.

Hofjægermesterinden nikkede tavs til ham over sit Garnnøgle, som vilde hun sige, at ogsaa disse Ord havde hun netop ventet af ham.

»Og hvad tænker De nu paa at gøre?« spurgte hun efter en Tids Stilhed.

Per svarede, at Forandringen i hans økonomiske Forhold og Fremtidsudsigter naturligvis

gjorde det nødvendigt for ham at indskrænke sig. Blandt andet havde han besluttet at opgive sin Amerikarejse, — i det mindste foreløbig.

»Deri gør De vist fornuftig,« sagde Hofjægermesterinden. »Den Rejse har nu aldrig rigtig tiltalt mig. De trænger sikkert til at komme til Ro et eller andet Sted efter Deres megen Omflakken i det sidste Aar. Veed De, hvad jeg har tænkt paa at foreslaa Dem? De har jo talt til min Mand om et nyt Vandafledningssystem her paa Egnen ... en Omregulering af Aaløbet, eller hvad det nu var. Jeg tror at vide, at min Mand har interesseret sig for Deres Tanke, og det var vel ikke umuligt, at den lod sig realisere. Kunde det i saa Fald ikke tiltale Dem selv at forestaa dette Arbejde og altsaa slaa Dem ned her, indtil der viser sig noget større for Dem? De holder jo af Egnen, ... og De har Venner her, der vilde være glade ved at beholde Dem.«

Per skottede hen til hende med et lysende Blik, og det dirrede om hans Mund. Han tog disse Ord som en Bekræftelse paa, at hans Haab til Ingers Følelser for ham ikke var helt forfængeligt. Hun var jo Ingers Fortrolige, og hun vilde vist ikke have foreslaaet noget saadant, dersom hun mente, at Inger vilde være utilfreds med at se ham her igen. Selve Forslaget huede ham desuden godt. Endda ganske bortset fra den Udsigt, der aabnedes ham til fortsat Forbindelse

med Bøstrup Præstegaard, vilde et saadant Friluftsarbejde i saa prægtige Omgivelser i høj Grad tiltale ham. Ogsaa for Fortjenestens Skyld skulde Arbejdet være ham velkomment, saa meget mere som det nu maatte være ham en Æressag at afvikle sin Gæld til Philip Salomon og Ivan saa hurtig som muligt.

»Ja, dersom De altsaa vil give mig Tilladelse dertil« — vedblev Hofjægermesterinden — »skal jeg tale med min Mand om Sagen. Og da det maaske er rigtigst, at De slet ikke bliver blandet ind i den, før de forskellige interesserede Parter her er kommen overens, saa skal De nu faa Lov at rejse. Jeg haaber, som sagt, at Sagen vil kunne ordnes, saa vi ser Dem her igen ret snart.«

Per fastsatte nu sin Afrejse allerede til den næste Morgen.

Han vilde dog ikke tage direkte til København, men vilde lægge Vejen om ad sin Hjemby for at kunne indvie sit nye Liv ved at besøge sine Forældres Grave. Dette var en Plan, der allerede var ret gammel hos ham; den stod oprindelig i Forbindelse med Tankerne om det Brev, som Moderen skulde have efterladt ham, men som han hidtil ikke havde haft Mod til at skrive efter. I sin Frygt for, hvad Brevet kunde indeholde, havde han paa Forhaand villet ligesom afbøde Virkningen af det ved en saadan Pietetshandling. Nu ikke alene længtes han efter Moderens Ord;

men han begyndte at forstaa, at Angsten for dette Brev havde virket som en skjult Tilskyndelse under disse Dages Kamp mod det onde. Fra den anden Side Graven havde Moderen rakt ham sin hjælpende Haand til dette første Skridt ind paa Ydmyghedens snevre Sti, der havde kostet ham saa megen Overvindelse.

Om Eftermiddagen begav han sig tilfods til Bøstrup Præstegaard for at sige Farvel.

Paa Vejen dertil tog han Beslutning i en anden Sag, som havde optaget ham denne Dag, og som overhovedet en Tid havde beskæftiget ham en Del. Det var begyndt at trykke ham, at han ikke havde nogen Eksamen. Han vidste, at hvad hans Forældre næsten allerhaardest havde bebrejdet ham, var, at han ikke havde fuldendt sine Studier ved Læreanstalten. Noget af det første, Folk spurgte ham om her, var ogsaa altid, om han var polyteknisk Kandidat. Saaledes havde Pastor Blomberg ved hans forrige Besøg i Præstegaarden straks gjort ham det Spørgsmaal, af »hvilken Aargang han var«. Han var nu ogsaa selv begyndt at indse, at han uden nogen officiel Dygtighedsattest meget vanskeligt herhjemme vilde opnaa en saadan fast og betrygget Stilling, som han ønskede sig for igen i Ro at kunne arbejde med sine Opfindelser. Særlig nu, da hans Person ikke længer omstraaledes af Glansen fra de Salomonske

Millioner, vilde han ikke kunne undvære den Anseelse, som en Eksamen gav.

For nu saa vidt muligt at raade Bod paa Fortidens Forsømmelser besluttede han at tage Landmaalereksamen, eller rettere at underkaste sig de Tillægsprøver, han som halvudlært Polytekniker kunde nøjes med for at erhverve sig Kandidatnavnet, hvorved han tillige opnaaede Ret til Bestalling som Landinspektør. Forberedelserne til disse Prøver vilde han med en Kraftanstrengelse kunne tilendebringe i godt et halvt Aars Tid, og Midlerne til sit Underhold tænkte han at skaffe sig ved et Laan eller Forskud hos Overretssagfører Hasselager eller en anden af de Forretningsmænd, der efter Ivans Opgivende interesserede sig for hans Planer. Han var ikke bange for at tage fat; — ja, skønt han unægtelig følte sig noget forlegen ved Tanken om igen at maatte sætte sig paa Skolebænken, saa var det alligevel netop Ydmygelsen heri, der overvandt hans sidste Betænkeligheder ved Sagen. Han trængte til at give sig selv et Vidnesbyrd om Alvoren og Oprigtigheden af sit Sinds Omvendelse. Han længtes efter for Guds Øjne at begynde den tornefulde Bodsgang, hvormed Fortidens Forsyndelser skulde udsones.

Med sin Afskedsvisit i Præstegaarden var han forsaavidt uheldig, som han ikke traf Inger hjemme. Præstefolkene var tilmed optagne af et Par andre

Fremmede, saa det blev for hans Vedkommende ikke til stort mere end Goddag og Farvel.

Præsten fulgte ham dog ud gennem Haven og udtalte sin Beklagelse af, at de ikke havde faaet Lejlighed til at genoptage deres Meningsudveksling. Han tog Afsked med et varmt Haandtryk og et »Lykke paa Rejsen«, som Per besvarede med et fuldtonende Tak. At Præsten særlig havde tænkt paa hans Amerikarejse, forstod han godt; men han sagde til sig selv, at han jo virkelig var i Færd med at begive sig ud paa Rejse til en ny og fremmed Verden og derfor maatte have Ret til at tage mod hans gode Ønske.

Det var altid med et lille Suk, at Pastor Blomberg saae Folk drage til København. Omend det sjælden kom tilorde hos ham, kresede hans Tanker bestandig om denne By, hvis blotte Navn fik hans godt skjulte Ærgerrigheds Orm til at røre sig i hans Bryst. At faa Embede og skaffe sig Ørenlyd i Hovedstaden, — det var det hemmelige Maal, hvorfor han længe havde arbejdet, — det var det store Haab, der (ham selv tildels uafvidende) i Tidens Løb havde udformet hans Kristendomsopfattelse og gjort den bestandig mere indsmigrende i sit Frisind og sin Fordragelighed. Ganske særlig havde han i sine Skrifter taget Sigte paa den akademiske Ungdom, i det hele paa de dannede, religiøst ligegyldige eller helt vantro Krese, hvis kristelige Genopvækker han følte sig kaldet

til at blive. Og virkelig modtog han da ogsaa hyppig Vidnesbyrd om, at han havde skaffet sig Venner derovre mellem selve Nathans Beundrere. Hans landlig friske, tilsyneladende saa troskyldige Forkyndelse begyndte at finde Sangbund hos saadanne Folk, hos hvem Fritænkeriet var i Færd med at gaa af Mode. Imidlertid havde han endnu ikke kunnet overbevise Kirkemyndighederne om, at han havde en Gerning at udrette i København; og det var hans daglige Harme og Græmmelse, at den belejlige Tid forspildtes for ham.

Pers Skuffelse over ikke at træffe Inger havde i det første Øjeblik nær overvældet ham; men han havde dog hurtig taget sig i Sorgen; og nu, da han befandt sig paa Hjemvejen, var han næsten glad ved, at han ikke havde set hende. Ja, i sin højtspændte Sindstilstand var han ikke langt fra at se en venlig og betænksom Indgriben af Forsynet i denne hendes Borteværen. Han følte sig ikke sikker paa, at han vilde have været i Stand til at lægge Baand paa sig i hendes Nærhed. Det vilde heller ikke have været saa ganske let for ham helt at tie om det Store, der var overgaaet ham, siden de saaes. Men hvilke hendes Følelser for ham nu end var, saa havde han jo ingensomhelst Ret til at besvære hende med sin Fortrolighed.

Han vilde nu mindes hende, saadan som han havde set hende sidst derude i den friske Vind

paa Kærsholm Mark. Som hun der havde siddet ved hans Side i sin jomfruelige Uskyld, tronende som et Guddomsbillede paa den moderlige Jord, der spredte sine Blomster for hendes Fod, — saaledes vilde han mindes hende; og dette Billede vilde han bære med sig som en Amulet, der skulde bevare ham for Fristelse og Fald.

Saa gik han op paa en Høj ved Siden af Landevejen for derfra at sende det allersidste Farvel til den idylliske lille Plet under den skovklædte Brink. I det samme blev han opmærksom paa, at Himlen var ganske overtrukken. Det var ogsaa bleven underlig mørkt, og ude i Nordvest luede Solen brandrød mellem sorte Skyer ligesom et osende Lys, der brænder ned i Stagen.

Det havde været lummert flere Dage, og Per blev hurtig klar over, at der var et Uvejr i Frembrud. Han befandt sig omtrent midtvejs mellem Bøstrup og Kærsholm, saa han vilde blive nødt til at tage Benene paa Nakken, dersom han skulde komme tørskindet hjem. Han haabede i hvert Fald at skulle kunne naa ind til Borup, inden Skyllen kom, — men dette Haab viste sig snart forfængeligt. Der var allerede faldet et Par store Draaber, og ikke længe efter trommede Regnen lystig paa hans Hattepuld.

Ved en Drejning af Vejen fik han Øje paa et Skur, der stod et Stykke ude paa Engen. Det

var et langagtigt, halvaabent Bræddeskur af den Slags, der benyttedes under Høbjergningen. Her besluttede han at søge Ly. Med Bygen i Hælene løb han tværsover Marken og naaede akkurat under Tag samtidig med, at et Tordenskrald slog ham om Ørene. Et Øjeblik efter brød Regnen løs.

Det viste sig nu, at han ikke var den eneste, der havde søgt Tilflugt her. Inde i Skurets Halvmørke opdagede han en høj, mager Mand i en langskødet, graa Frakke og med Hovedet dækket af en gammeldags, højpuldet Kasket med stor Skygge. Det var Pastor Fjaltring.

Per hilste, og der veksledes et Par Bemærkninger om Vejret. Præsten var øjensynlig meget ilde tilmode ved dette Sammentræf, han stod hele Tiden halvt bortvendt og førte idelig Haanden op til Hagen med den uvilkaarlige Bevægelse, der er ejendommelig for Folk, som føler sig trykkede af, at de ikke er bleven barberede. Efterhaanden som Pers Øjne vænnedes til Mørket derinde, saae han ogsaa, at Præstens Kind og Hage var ligesom skimlet af Skægstubbe. I det hele røbede hans Ydre en høj Grad af Forsømmelighed. Frakken var luvslidt og plettet, og en af Knapperne hang og dinglede i Traaden. Desuden opdagede Per, at Præstens Hoved fuldstændig var ombundet med et sort Silketørklæde, som bagtil kunde sees under Kaskettens Kant, — noget, der øjensynlig ogsaa gjorde ham forlegen. I hvert Fald havde

han kun gjort et Tilløb til at løfte paa Kasketten, da han besvarede Pers Hilsen, skønt han ellers havde vist den yderste Høflighed.

Ude i Vest belystes nu Skyerne af et nyt Lyn, der faa Sekunder efter ledsagedes af et skrattende Tordenbrag.

»Det slog vist ned ovre ad Tebberup til,« udbrød Per noget ængstet — han vidste, at det var der, Inger i Øjeblikket opholdt sig.

Lidt efter sagde Præsten:

»De er ikke helt fremmed her paa Egnen — kan jeg høre.«

»Jeg har opholdt mig her et Par Uger.«

»Tager jeg fejl i, at jeg saae Dem igaar i Borup Kirke?«

Per forestillede sig nu og fortalte, at han var Gæst hos Hofjægermesterfamiljen paa Kærsholm.

»Jeg tror, jeg har hørt det. — De er Ingeniør, ikke sandt?«

Per bekræftede det.

»Ja, vi lever jo i en Tidsalder, der tilhører Polyteknikeren,« sagde Præsten efter nogle Øjeblikkes fornyet Tavshed. — »Tusindkunstneren, frit oversat,« tilføjede han med et lille Smil. »Det er jo virkelig forbavsende, hvor Jernbaner og Dampskibe allerede har gjort vor Klode uanselig endog for os selv. Afstanden mellem Landene mindskes Dag for Dag og udslettes vel tilsidst saa at sige ganske.«

»Rimeligvis.«

»Maaske vil det endog engang lykkes os at række baade Maane og Stjerner med vore Maskiner, ... nogen fysisk Umulighed er det vist ikke, og da vil selve Verdensrummet blive os fortroligt som en Bukselomme. Men Afstanden mellem Næse og Mund kan vi med alt dette ikke forandre.«

»Det kan vi unægtelig ikke,« sagde Per og kom mod sin Vilje til at le. — Manden er forrykt, fastslog han for sig selv.

Saa talte de igen en Stund om Vejret, om den Pludselighed, hvormed det var kommen op, om Barometerstanden o. lign. Da Emnet tilsidst var udtømt og Regnen vedblev at plaske ned, greb Præsten paany til at tale om Teknikernes Overherredømme i Tiden.

»Der var saamænd engang ogsaa Tanker oppe om at lave en Jernbane her igennem Sognet. I vore Dage skal der jo helst løbe et Par Skinner udenfor hver Mands Dør. Og helt er Planen vist heller ikke skrinlagt, saavidt jeg veed.«

Per svarede, at Skinnespor i Forbindelse med Kanalanlæg til Godstransport mere og mere traadte i Stedet for Fortidens Landeveje og tilsidst vilde overflødiggøre disse. En tidssvarende Udvikling af Samfærdslen var overhovedet i vore Dage en Livsbetingelse for ethvert civiliseret Land.

Præsten grundede lidt. Han stod stadig halv bortvendt og saae ud paa Regnen.

»En Livsbetingelse,« sagde han saa med et blidt, i Lidelse ligesom afmagret Smil. »Ja, hvad er ikke bleven Livsbetingelse i vore Dage? Af den Slags skabes der jo stadig flere. Læger og Ingeniører, Pædagoger og Militære — hver møder med sine. Bare det ikke kommer til at gaa os som visse Apoplektikere, der dør af for megen Sundhed.«

»Det er der vist foreløbig ingen Fare for. Vi for vort Vedkommende har jo endda for ikke saa længe siden staaet paa Nippet til at blive udslettet af Tilværelsen af Mangel paa Blod«.

»Hvad tænker De her paa?«

»Paa Anno 64.«

»Ja, det var en god Tid!« sagde han langsomt, med et fremadstirrende Blik, hvori der lyste som et flakkende Genskin af Lynene, der vedblev at illuminere Skyerne i Vest. »Dengang var der virkelig et Øjeblik, da det var ved at gaa op for os, at der ikke gives andre Livsbetingelser for nogen end Vorherres Naade.«

»Meget vel,« svarede Per lidt rød. »Men — som det hedder med et gammelt Ord — hjælp dig selv, saa hjælper Gud dig.«

Præsten rystede tavs paa Hovedet.

»Guds Hjælp — det er ingen Hjælp,« sagde han lidt efter med dump Stemme.

»Da kom vi dog over Krisen dengang, — hvor haabløst det end for menneskelige Øjne saae ud.«

»Hvem har fortalt os, at det var ved Guds Bistand? Skal der sluttes efter, hvad der siden er sket her i Landet, kunde man vel være mest tilbøjelig til at tilskrive det Djævelens Hjælp. Men de to Personer forveksles nu saa hyppig — noget, som maaske tildels kan undskyldes. De er nu for ung til at kunne huske de Dage. Ellers vilde De maaske ogsaa engang imellem med et lille Længselssuk tænke tilbage paa hine store Trængselstider med de mange blege Ansigter, hvori Rædslen for Undergangen stod saa gribende afmalet. Har man oplevet de Dage, ... har man set, hvordan selv Sælgekællingen paa Gaden sank i Knæ ved »at høre Suset af Verdensdommerens Sværd over sit Hoved«, som der rigtig blev skrevet, ... har man været Vidne til det dumdristige Troesmod eller til Offervilligheden, til den Selvhengivelsens Martyrglæde, som Trængslerne dengang fremavlede selv i de slappeste Sind, ... ja, saa forstaar man, ... eller man aner dog, hvad vor Folkeaand havde kunnet udvikle sig til, om vi virkelig var bleven tilintetgjorte, ... og hvad den maaske endnu kan blive, dersom Vorherre snart vil udstrække sin naaderige Haand og røre os med sin Finger. For — ikke sandt? — det er jo med Nationernes Sjæl som med det enkelte

Menneskes, at først Døden udløser den. Engang spøgte Grækeraanden blandt Menneskene som Guds udvalgte Tolk. Siden blev det Israels Faarehyrde-Visdom, vi lyttede til som gudbeaandet Tale. Engang tilkommer det vel os Germaner med vores lutherske Barbari at aabenbare en Flig af den Eviges Klædebon.«

Per fandt det i Grunden urimeligt at indlade sig i Diskussion med denne fremmede Mand, saa meget mere, som det ikke altid blev ham ganske klart af hans Tale, hvad der skulde optages i Alvor, og hvad der blev sagt for Kuriøsitetens Skyld, eller om det maaske altsammen nærmest var ment som Spøg og Spot. Men noget i hans Fordømmelse af Tiden havde rørt ved det nye Menneske i ham, og han følte Trang til at aflægge et Vidnesbyrd.

Han sagde, at den Gudfrygtighed, der havde opretholdt det danske Folk i Ulykkens Tid og skabt Helte af de svage (og han tænkte her med bevæget Sind igen paa sin Moder), den havde ikke forladt det i Fredens Dage, men været medvirkende til Landets Genoprejsning, i hvert Fald udenfor Hovedstaden. Men Præsten afbrød ham med at sige, at et Ord som Gudfrygtighed kunde man slet ikke anvende i vore Dage, hvor man saae Folk uden at vække mindste Anstød tage Vorherre kammeratlig under Armen eller kaste sig i barnagtig Forelskelse om hans Hals. For

den Slags Gemytlighed overfor Verdensdommeren havde »vor egen Luther« og hans mange Efterabere jo en væsenlig Skyld, — men forresten passede den vist til Folkekarakteren, sagde han. Med tydelig Adresse til Pastor Blomberg talte han om »denne grundtvigske Vartovs-Kristendom«, der med sit Ammestuesprog og sin Kærmindepoesi naturnødvendigt maatte blive Nationalreligion for et kælent lille Folk som det danske, der ogsaa i det religiøse søgte Idyllen og erstattede Troens Lidenskab med Lyrik.

Han fortsatte endnu en Tid i sin egen Tankegang, idet han ligesom den foregaaende Dag, da han stod paa Prækestolen, aabenbart havde vanskeligt ved at holde op at tale efter først at have begyndt og samtidig dog var forlegen over sin Snaksomhed, — saadan som Folk, der længe har maattet tie.

Men nu hørte Regnen op lige saa pludselig, som den var kommen, og foranledigede en brat Afslutning.

Ved Aftensbordet fortalte Per om sit Møde med den gale Præst og spurgte blandt andet, hvad det var for en underlig Hovedbeklædning, Pastor Fjaltring gik omkring med.

»Han lider nok af Nakkesmerter,« sagde Hofjægermesterinden. »Og han har den Indbildning, at han gaar med en stor Svulst i Hjernen. — Han er i et og alt en Stakkel.«

»Han gjorde unægtelig et underligt Indtryk,« sagde Per tankefuldt, — han kunde ikke blive Billedet af den syge Mand kvit. Han tænkte paa, at saadan vilde maaske ogsaa han have endt, dersom — —. Hans Tanker fløj til Inger og til Præstegaarden under den skovklædte Brink. Og han sad længe tavs og dybt bevæget.

Straks den næste Morgen rejste han.

* * *

Jakobe havde lukket sig inde i sit Værelse. Hun sad ved sin lille Skrivepult, med Haanden under Kinden, og saae gennem Vinduet ud paa Havens Trætoppe, der svajede for Blæsten. Hendes Øjne var store og skinnende, Brystet bølgede. Foran hende paa Pulten laa Pers Brev, som hun netop havde modtaget med Formiddagsposten, — en firesidig Skrivelse i Skønskrift uden en Rettelse, i kaligrafisk Henseende et lille Mønsterværk. Hun havde kun gennemlæst den to Gange men kunde den allerede udenad.

Hun vidste ikke, hvad hun mest skulde ynke, enten den Anstrengelse, det øjensynlig havde kostet ham at udarbejde disse mange hensynsfulde Vendinger, eller det Hykleri, hvormed han søgte at skjule baade for sig selv og for hende, hvad der dog var den egenlige Aarsag til, at de maatte skilles. — At han lige til det sidste skulde vise

en saadan Mangel paa Mod og Evne til at se Sandheden fast i Øjnene! Hvad vilde hun ikke have givet for, at han denne ene Gang havde været fuldt ærlig mod hende og aaben tilstaaet, at han var kommen til at holde af en anden. Men nej! Troldenaturen sad ham for dybt i Kødet. Sin Lysskyhed formaaede han ikke at overvinde. Det var det egenlig »sideniuske« ved ham, at hans naturlige Følelser absolut skulde udsmykkes. Som i sin Tid hans Fremtidsideers nationale Betydning altid havde skullet pynte hans Egenkærlighed, saadan skulde nu Religiøsiteten tjene som Skjold for hans Klejnmodighed.

Men saadan var det jo bestandig med disse Kristne. Hun huskede nok den Dag, da Per kom herud efter Bruddet med Max Bernhardt og i barnagtigt Selvbedrag opfattede sit Nederlag som en Bedrift, der gav ham Ret til at triumfere. Hun forstod det nu, at ogsaa hans Forhold til Oberst Bjerregrav havde været præget af denne Jesuitisme, der som et aandeligt Modermærke forraadte hans Afstamning. Denne Stædighed, som han selv tog for Stolthed, denne bryske Stejlhed, der saae ud som et Overmaal af Kraft, havde i Virkeligheden været et Afmagtstegn, en tilkittet Brist paa Personlighed og Selvtillid.

Naa! — hun rejste sig op, løftede Hænderne over Hovedet og trykkede dem ned mod Haaret. Hvad vilde hun nu plage sig mer med den Slags

Grublerier? Hendes Tanker havde jo nu Lov at slippe ham. De havde ikke længer noget at gøre i de skumle Egne, hvor hans Aand nu færdedes. Hun var fri. Punktum'et var sat for hendes Hjertes Forvildelser. Hendes stakkels forkomne Kærlighedseventyr var tilende.

Der stod nu kun tilbage at underrette Forældrene. Og saa bort herfra! Jorden brændte under hende her. Efter al Sandsynlighed vilde Per komme tilbage til København for at ordne sine Afffærer, og hun vilde ikke udsætte sig for at løbe ham paa Ærmet derinde paa Gaderne. Desuden kunde hun nu ogsaa vanskelig skjule sin Tilstand længer. Hun havde en Anelse om, at Moderen igen var begyndt at fatte Mistanke, og hun vilde absolut undgaa enhversomhelst Forklaring — i det mindste foreløbig. Derfor vilde hun rejse allerede den næste Dag. Alt var jo forberedt, saa der var ikke noget at bie efter.

Hun kom til at tænke paa, at hun vist netop nu vilde kunne træffe sin Moder alene. Rosalie var i Bad sammen med de Smaa, og Faderen og Ivan var begge forlængst taget til Byen. Det var bedst at gøre Pinen kort, tænkte hun og kastede Pers Brev ned i en Skuffe.

Som hun havde lukket Skuffen i og drejet Nøglen om, blev hun staaende lidt og faldt igen i Tanker. Hun mindedes den Tid, da hun opbevarede hans Breve som Relikvier, da hun læste

dem atter og atter som et Evangelium, studerede dem Linje for Linje for at forsøge at komme ham saa nær som muligt ved rigtig at trænge ind i den Sindsstemning, hvori de var skrevet. — Det var latterligt. Det klare Vanvid. Men hvor hun havde været overdaadig lykkelig!

Hendes Læber fortrak sig; midt i Forsøget paa et Smil rullede der en Taare ned ad hendes Kinder. Hun tog sit Lommetørklæde og tørrede sig over Øjnene. — Ja, hvad nyttede det at forsøge paa at glemme. Det var jo dog hans Barn, hun bar under Hjertet. Det var hendes drømte Lykke, som nu genskabtes i Kød og Blod, — og som maaske skulde koste hende Livet.

Da hun lidt efter kom ned i Dagligstuen, fandt hun ganske rigtig Moderen alene. Hun sad ved sin Symaskine mellem Bjerge af Lagenlærred, som hun var i Færd med at sømme.

»Altid i Aktivitet, lille Mo'er«; sagde Jakobe indsmigrende og kyssede hende paa Panden. »Finder man dig ikke ved dine Regnskaber, har du noget andet besværligt for.«

Hendes Tone gjorde straks Moderen mistænksom. Men uden at lade sig mærke med noget klappede Fru Lea sin Datter paa Kinden og sagde:

»Ja, min Pige, Arbejdet var min Tids Middel til at holde Livet ud. — Og forresten tror jeg endnu, at der ikke findes noget andet.«

Saa tog hun atter fat paa Hjulet og lod Maskinen snurre.

Fru Lea var begyndt at bruge Briller, naar hun arbejdede, — hun var i det hele ældet stærkt det sidste Aar.

Jakobe gik en Tid omkring i Stuen, kiggede lidt i en Avis, lagde den igen og satte sig derpaa hen i en Lænestol i Nærheden af Moderen.

»Mo'er,« sagde hun. »Jeg talte forleden til dig om, at jeg kunde have Lyst til igen at se ned til Rebekka i Breslau. Jeg tror virkelig, jeg gør Alvor af det nu. Men mine Penge er slupne for tidlig op i Aar. Kunde du ikke bede Fa'er om lidt Forstærkning.«

»Det kan jeg endelig nok,« svarede Moderen lidt nølende. »Hvornaar tænker du at rejse?«

»Saasnart som muligt, helst straks. Maaske imorgen.«

Moderen standsede igen sin Maskine og saae dennegang lige paa hende.

»Du rejser altsaa alene?«

»Ja.«

»Og dit Bryllup?«

Jakobe havde bøjet sig forover. Hun udholdt ikke Moderens Blik, der blev saa uhyggelig stort og sort bag de slebne Brilleglas.

»Ja — se,« sagde hun. »Jeg kan jo lige saa godt sige det med det samme, — min Forlovelse er hævet.«

Der blev en lang Stilhed.

»Det er altsaa derfor, du har gaaet og været saa utilgængelig i den sidste Tid?«

»Har jeg været det? — Saa maa I have mig det undskyldt.«

Moderen rejste sig. Hun gik hen til Jakobe, tog hendes Hoved mellem sine Hænder og løftede hendes Ansigt op imod sig.

»Er der andet, du holder skjult for os, mit Barn?« spurgte hun.

»Derom har du ingen Ret til at spørge,« svarede Jakobe og saae hende nu frit ind i Øjnene. »Om sine Kærlighedsanliggender skal man være tavs, — det har du selv lært mig.«

Moderen stod et Øjeblik tvivlraadig. Saa tog hun sine Hænder til sig og gik bort.

»Hvor mange Penge mener du at faa Brug for?« spurgte hun lidt efter henne fra den anden Ende af Stuen, hvor kun havde givet sig til at gøre i Orden paa et Bord. Det var, som om hun ikke længer havde Ro til at sidde ned.

Jakobe nævnede en større Sum.

Moderen saae atter op: »Du mener altsaa at ville blive borte i længere Tid?«

»Ja. Du kan jo nok forstaa, Mo'er, at der ikke vil blive synderlig behageligt for mig herhjemme efter det, der nu er sket. En hævet Forlovelse giver jo altid Anledning til saa megen Sladder. Det gør mig saa ondt, at jeg skal ud-

sætte dig og Fa'er for al den Ubehagelighed — men det maa I se at tilgive mig.«

»Vi har jo aldrig været synderlig glad for den Forbindelse. Alligevel synes vi jo nu —«, begyndte Moderen; men da hun straks mærkede Tegn paa Utaalmodighed hos Datteren, fortsatte hun ikke. Og de talte nu en Tid kun om praktiske Ting vedrørende Rejsen og hendes Udstyrelse.

Saasnart Jakobe igen var kommen op paa sit Værelse, gav hun sig i Færd med at lægge sine Sager frem til Indpakning og samle og gemme hen, hvad hun skulde efterlade. En væsenlig Del af dette sidste Arbejde var iøvrig gjort i Forvejen. Allerede i nogen Tid havde hun i Stilhed gjort Forberedelser til dette nye Opbrud fra Hjemmet, som maaske skulde blive hendes sidste. Saaledes havde hun omhyggelig ordnet sine Venindebreve, indpakket og forseglet dem og skrevet Afsendernes Navne udenpaa, at intet skulde komme i urette Hænder, dersom hun ikke mere vendte tilbage. Nu gjorde hun det samme med Brevene fra Per. Og da hun skrev hans Navn udenpaa Pakken, smilte hun igen med Taarer paa Kinderne. Saa skulde hun altsaa dog forskaanes for at bære det barbariske Navn!

Kort før Middag blev hun kaldt ned til Faderen, der ventede hende for lukkede Døre inde i Biblioteksværelset. Han kyssede hende tavs paa Panden og gav sig derefter straks til at tale om

hendes Pengesager. Per omtalte han ikke med et Ord.

»Hvormeget er det, du mener at faa Brug for?« spurgte han og tog sin Notitsbog frem.

Jakobe nævnte en Sum, der var ikke saa lidt mindre end den, hun havde talt om til Moderen. Hun havde ikke Mod til paany at udsætte sig for Spørgsmaal om Rejsens Varighed.

Faderen sagde ingenting og indførte Summen, idet han dog af sig selv fordoblede den.

»Jeg skal bringe dig et Kreditiv imorgen.«

Ved Middagsbordet gjorde Jakobe sig Umage for at være livlig, og i Grunden var hun ogsaa gladere og frimodigere nu, end hun havde været det længe. Den kvalmende Taage, som Uvishedens Pine i den sidste Tid havde lagt om hendes Bevidsthed, var i Færd med at lette. Om hun blot havde kunnet frigøre sig for disse Forestillinger om, at hun rejste Døden imøde, vilde hun have følt sig næsten lykkelig, endskønt hun jo nok forstod, hvor stor en Sorg, hun havde voldt sine Forældre, og hvor meget større den vilde blive, naar de engang fik den hele Sandhed at vide.

Men Dødsanelserne havde nu engang bemægtiget sig hendes Fantasi. Som en hidsende Feber jog de hende hvert Øjeblik Kuldegysninger gennem Sjælen. Derfor var det ogsaa, hun ikke vilde betro sig til sin Moder. Hun vilde ikke, at ogsaa denne skulde ængstes; og det var hendes Haab

nu at kunne betage hende enhver Mistanke med sin Livfuldhed.

Baade Faderen og Moderen lod da ogsaa temmelig rolige. Derimod var Ivan aldeles sønderknust. Han, der ellers talte om tyve Ting mellem hver Mundfuld, sagde under hele Maaltidet ikke et Ord, saa uforberedt havde Efterretningen truffet ham.

Efter Bordet gik han ind i Biblioteksværelset til Faderen, der allerede sad derinde og skrev.

»Forstyrrer jeg?«

»Nej, du kommer just tilpas. Jeg vilde netop have sendt Bud efter dig. — Har du noget paa Hjerte?«

»Det samme maaske som du. Jeg fik med Eftermiddagsposten et Brev fra Sidenius — nogle Linjer blot, — i Anledning af hans og dit pekuniære Mellemværende. Han beder mig om at sige dig, at det naturligvis er hans Hensigt at tilbagebetale dig Pengene. Han ønsker blot lidt Henstand.«

Philip Salomon tav foragtfuldt. Han kunde ikke faa sig til at tage Pers Navn i Munden.

»Det var noget andet, jeg vilde dig,« sagde han derpaa og tog den Skrivelse, han netop havde udfærdiget. »Gør mig den Tjeneste at tage til Byen straks med detteher. Og sørg for at faa det trykt saa hurtigt som muligt. Som du vil se, er det en Meddelelse til vor Omgangskres, — du kan paa

Vejen selv regne ud, hvormange Eksemplarer vi har Brug for. Men de maa være færdige saa betids, at de kan omsendes senest imorgen med Aftenposten.«

Paa Papiret stod blot de Ord: »Philip Salomon og Hustru meddeler herved, at deres Datter Jakobes Forlovelse med Hr. Ingeniør P. Sidenius er hævet.«

Allerede den følgende Dag spredtes da Efterretningen i Familjens store Bekendtskabskres og vakte overalt den største Opsigt. Endog paa Børsen blev Begivenheden diskuteret. For anden Gang opnaaede Per ved sin Forbindelse med det salomonske Hus at blive en omtalt Person i København. I hvert Fald for en Ugestid vandt han ved denne Lejlighed det Navnery, han i sin Tid saa hidsigt havde eftertragtet. Man spurgte hinanden, hvad den unge Mand havde begaaet, siden et saadant Brud havde været nødvendigt; og baade hans Havneprojekt og hans andre Planer blev med det samme livlig drøftet.

Nanny, der var begyndt at forvinde Forskrækkelsen efter Løjtnant Iversens Selvmord, var i disse Dage paafærde overalt for at lade sig udfritte. Hun havde hurtig gættet sig til Sammenhængen og greb nu Lejligheden til at hævne sig baade paa Søsteren og paa Per. I et henrivende Sommerkostyme med langt nedhængende, uskyldshvide Florsærmer og Englevinger paa Hat-

ten foer hun ud og ind hos Venner og Bekendte og fandt en oprigtig Glæde ved hviskende at betro dem, at det var Jakobe, der var bleven forsmaaet, idet hendes Forlovede (som hun skælmsk nok sagde) havde ladet sig opholde paa Vejen til Amerika af et eller andet landligt Bæ-Lam. Med et Par himmelvendte Øjne, der tvang Folk til at le, citerede hun:

»Han slukked' sin Sorg og fandt sin Trøst
paa Bunden af Sagosuppen.«

Blandt dem, til hvem Rygtet naaede ad Omveje, var Oberst Bjerregrav, der i de sidste tre Uger utaalmodigt havde ventet Pers Tilbagekomst. Den gamle Krigsmand havde virkelig været fast bestemt paa at gøre Alvor af at støtte ham i Kampen for hans store Fremtidsværk, ja i fornødent Fald at træde personlig i Skranken for det imod det københavnske Projekt. Men efterhaanden som Dagene gik, var han bleven mere betænkelig. Han havde ikke kunnet tilgive Per den Ufornuft, hvormed han, som han sagde, »havde lagt sig paa Græs« just som der syntes at aabne sig Udsigt til at skabe nogen Stemning for Sagen. Han havde i Begyndelsen troet det et Udslag af hans ungdommelige Overmod; men han forstod nu paa alting, at Forklaringen var en ganske anden, — at Per allerede havde opgivet Kampen mod Max Bernhardt. Han sagde til sig selv, at hvilke per-

sonlige Grunde denne Forlovelses-Ophævelse end skyldtes, saa var den sikkert ensbetydende med en Strækken-Gevær.

Paa en Maade tilfredsstillede det unægtelig hans Selvfølelse, at der saaledes heller ikke dennegang syntes noget Haab for den Revolutioneren af den hjemlige Teknikerstand, som i sin Tid var mislykkedes for ham selv. Men som sædvanlig overvandt hans Fædrelandssind tilsidst hans Egenkærlighed, og han blev meget nedslaaet. Han havde sat saa store Forhaabninger til Per, hvis mærkelige Naturbegavelse og friske Kamplyst han saa længe havde beundret i det skjulte. Han havde i ham set Forbudet paa den genopvaagnede danske Muldjordskraft, som endelig skulde befri Landet for den Yngel af Jøder og andre Halvtyskere, der havde forstaaet at benytte Nationens Udmattelse efter Krigen til at tilsnige sig Styret.

Han kunde ikke blive klog paa, hvad det var, der fattedes Landets egen Ungdom, da den dog hverken manglede Kraft eller Sundhed og heller ikke Fædrelandskærlighed. Han forstod ikke, hvad det kunde være for Lønveje, ad hvilke Kraften sivede bort og de rige Muligheder forspildtes. Slægt efter Slægt groede op — rødkindet og klarøjet, frejdig og stærk. Og Slægt efter Slægt gik i Graven, brudt, sløvet eller opreven — altid overvunden. Det var, som om en skjult Sygdom

tærede paa Folkets Marv. Bestandig laa Landet aaben for alle Fremmedes Erobring. — —

Jakobe var under alt dette endnu ikke kommen længere end til Berlin. Hun var taget ind paa et af de store Hoteller ved Unter den Linden, og hun havde slet ingen Lyst til at komme bort derfra. Efter sin lange, fængselsagtige Ensomhed paa Landet havde hun følt selve den kedsommelige Jernbanerejse som en Befrielse; og da hun om Aftenen kørte fra Stettinerbanegaarden hen til Hotellet, var det med en næsten vellystig Fornemmelse, hun havde følt Verdensbyens brusende Røre lukke sig over hende som en svulmende Brænding. Friederichsstrasses Menneskemylder i det grønlighvide elektriske Eventyrlys, de lange Droskerækker, Hestehovenes Klapren paa Asfalten, de oplyste Forretningspaladser, Stadtbanens Tog, der buldrede henover hendes Hoved, endelig selve det kæmpemæssige Hotel, hvor travle Folk fløj ud og ind som Bier i en Kube, mens alle Slags fremmede Tungemaal hørtes paa Trapper og i Korridorer, — det havde altsammen faaet hendes Hjerte til at juble af Livsfryd. Og det var ingen naiv Betagethed, ingen troskyldig Henrykkelse som den, der i sin Tid havde grebet Per, da han fra den samme Banegaard gjorde sin Indtrædelse i den store Verden. Hun var fuldtud fortrolig med den Gru, som dette sydende og straalende Menneskehav gemte i sit mørke Dyb. Hun vidste, hvor meget

uskyldigt Blod det opslugte, hvor mange stakkels Skibbrudne det daglig bundfældede og begravede i sit Slam. Hun havde navnlig ofte maattet gyse ved Synet af Verdensstædernes uhjælpelige Skarer af Fattige, denne graablege og huløjede Armod, i Sammenligning med hvilken den rødmossede Fattigdom, man mødte i Smaabyerne eller paa Landet, tog sig ud som Velstand. Og alligevel! Selv saadanne hjemløse og forkomne Storstadsstodderes Liv var, syntes hun, hundrede Gange rigere og mere festligt, end den velnærede Bondes betryggede Muldvarpetilværelse, og hun forstod saa godt, at de blev ved at klamre sig til Stenbroen, indtil Døden bortskyllede dem. En saadan Millionby ejede noget af Havets Fortryllelse. Der var noget af Bølgens eventyrlige Dragning i denne morderiske Tilværelseskamp, i denne vilde Omtumlen, dette uophørlige Op og Ned, der lige til Undergangens Øjeblik blev ved at lokke med nye og grænseløse Muligheder.

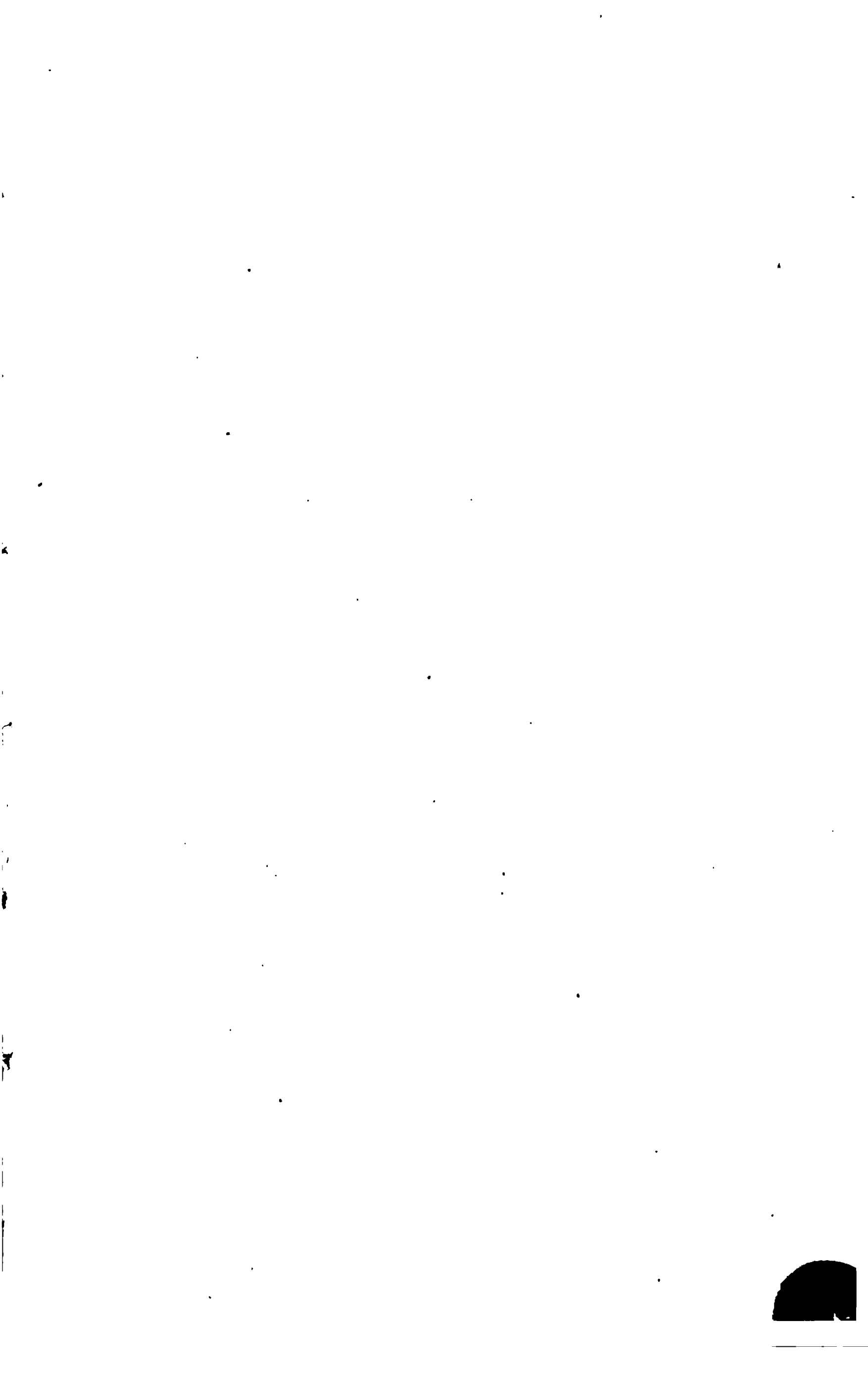
Og som sædvanlig havnede hendes vidt omflakkende Tanker hos det Barn, hun skulde føde til Verden. Hun sagde til sig selv, at ifald det skulde komme til at slægte sine nordiske Forfædre paa, saa vilde hun haabe, at det dog ikke maatte blive af disse Muldjordsmennesker, af disse hjemstavnsbundne Trælle, for hvem Verden eller dog Lykken hørte op, saasnart de ikke længer kunde øjne Røgen fra deres Moders Skorsten. Hun vilde haabe, at

hendes Barn i saa Fald maatte blive en Havets Ætling, en Vikingenatur, besat af den kamplystne Udve, der var i Slægt med Uroen i hendes eget jødiske Blod, med Vandredriften og den hele hvileløse Higen, der havde gjort saa mange af hendes Stammes Mænd og Kvinder i Nutiden til Menneskehedens Førere.

For det blev hende mere og mere den endegyldige Livsvisdom, at kun i Kampen var der Lykke, — om ikke af anden Grund, saa fordi den skænkede den dybeste Glemsel. Det gik til i Livet som i den egenlige Krig: de, der befandt sig midt i Slagets Tummel, tænkte mindst paa Faren, gruede mindst for Blodet. Det var altid Efterluskerne, der havde Mavekneb. Det var paa Marodørernes blege Ansigter, at Kampens Rædsler stod afmalet.

DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN

circ
the Bu.

